Päť rokov na župe

BRATISLAVSKÝ KRAJ

ŠKOLSTVO
DOPRAVA
ZDRAVOTNÍCTVO
SOCIÁLNE VECI
KULTÚRA
CESTOVNÝ RUCH
ŽIVOTNÉ PROSTREDIE
STRATEGICKÉ PROJEKTY

Pät' rokov

Milí obyvatelia Bratislavského kraja,

na začiatku volebného obdobia sme si spolu s poslancami dali odvážnych 113 cieľov, a to vrátane veľkých investičných projektov. Som rád, že po piatich rokoch je väčšina splnená. Vízie z výkresov sa nám podarilo premeniť na realitu. Všetky projekty, či už sú malé, alebo veľké, majú jedného spoločného menovateľa. Pomáhajú zvyšovať kvalitu života v našom kraji. Robia ho krajším i lepším miestom na prácu, vzdelávanie či oddych.

Témou číslo jeden ostatných rokov boli pandémia a humanitná kríza na Ukrajine. Obe významne ovplyvnili náš každodenný život aj ekonomiku kraja a zamestnanosť. Som rád, že v kritických okamihoch to bola práve samospráva, ktorá sa dokázala zomknúť a pomôcť ľuďom. Dovolím si tvrdiť, že neraz sme suplovali aj úlohy štátu.

V oblasti dopravy sme sa presunuli od projektov do terénu. V spolupráci s Národnou diaľničnou spoločnosťou sme otvorili úplne novú cestu, ktorá spája diaľničnú križovatku Triblavina so starou Seneckou cestou I/61. Hotová je aj ďalšia časť tejto komunikácie v smere na Chorvátsky Grob, ktorá v budúcnosti vytvorí obchvat obcí Malokarpatska. S podporou programov EÚ v regióne pribudlo šesť záchytných parkovísk a prestupných terminálov. Ďalšie sú vo výstavbe a v príprave.

V starostlivosti o cesty sme dosiahli významný míľnik – po desiatich rokoch župa získala stopercentnú vlastnícku aj manažérsku kontrolu nad cestárskou spoločnosťou a zriadila novú príspevkovú organizáciu s názvom Správa ciest Bratislavského samosprávneho kraja. Aj vďaka tomu sme rozbehli rozsiahle rekonštrukcie regionálnych ciest, ktoré počítame v desiatkach kilometrov. Dotýkajú sa všetkých okresov.

V sociálnej oblasti je pre nás kľúčovou témou proces deinštitucionalizácie sociálnych služieb. Vďaka tomu sa väčšie zariadenia zmenia na menšie rodinného typu. Dve zariadenia sú hotové, ďalšie pred dokončením či vo výstavbe. A to nie je všetko. Samosprávny kraj otvoril nové špecializované zariadenie pre deti s poruchou autistického spektra a podporuje aj centrá včasnej intervencie.

Nemenej dôležitá je aj kultúra. Pustili sme sa do rekonštrukcií historických a kultúrnych pamiatok, ako je Malokarpatské osvetové stredisko v Modre či synagóga v Senci. Veľkej obnovy sa dočká aj Bratislavské bábkové divadlo a Divadlo ARÉNA. V oboch je čulý stavebný ruch.

Významne sme investovali do školstva. Zriaďujeme nové odbory, modernizujeme učebne, staviame nové športoviská. Otvorili sme úplne nové centrá odborného vzdelávania a prípravy, ktoré sa stali modernými školami 21. storočia. Počet záujemcov o naše stredné školy vzrástol o tretinu.

Nezabúdame ani na životné prostredie či cestovný ruch. Budujeme sieť environmentálno-vzdelávacích centier. V spolupráci s Dolným Rakúskom staviame nadregionálne ekocentrum v kaštieli v Čunove. Dokončený je aj úplne nový cyklomost medzi obcami Vysoká pri Morave a Marchegg. V kraji za päť rokov pribudlo bezmála 200 kilometrov značených cyklotrás.

Všetko toto sme dokázali vďaka plnému nasadeniu kolegov a kolegýň zo župy. Náš tím je síce štíhly, ale zato mimoriadne efektívny. V neposlednom rade, nezastupiteľnú úlohu zohrávali aj primátori, starostovia a župní poslanci, s ktorými sme mali počas celého volebného obdobia veľmi konštruktívnu spoluprácu. A za to im všetkým patrí veľké poďakovanie. Keď sa ohliadnem vzad na uplynulých päť rokov, cítim satisfakciu z dosiahnutých výsledkov. Pri pohľade vpred vidím ešte veľa práce.

Juraj Droba
predseda BSK

Ďakujeme za spoluprácu župným poslancom

9. septembra 2022 sa konalo posledné rokovanie Zastupiteľstva BSK vo volebnom období 2017 – 2022. Zbor 50 poslancov na 34 zasadnutiach Zastupiteľstva BSK rozhodoval o schvaľovaní rozpočtu, záverečného účtu, plnení a aktualizáciách Akčného plánu, schválil 27 všeobecne záväzných nariadení. Zastupiteľstvo BSK prostredníctvom dotačnej schémy BRDS odsúhlasilo podporu širokého spektra záujmových organizácií v oblasti športu a mládeže, životného prostredia, regionálneho rozvoja a kultúry. Poslanci konštruktívnymi rokovaniami a hlasovaním podporili rekonštrukcie Divadla ARÉNA, Bratislavského bábkového divadla, Malokarpatského osvetového strediska v Modre, synagógy v Senci a vo Svätom Jure. Významnou mierou prispeli k úspešnému pokračovaniu budovania COVP na župných stredných školách. Zelenú dali aj budovaniu moderného sociálno-kultúrno-vzdelávacieho centra v areáli Patrónky a multifunkčnému Kampusu športu a zdravia v Petržalke.

IGOR **ADAMEC**

ZUZANA **AUFRICHTOVÁ**

KATARÍNA **AUGUSTINIČ**

VLADIMÍR **BAJAN**

MARTIN **BORGUĽA**

JÁN **BUOCIK**

PETER **BUZÁŠ**

MICHAL **DROTOVÁN**

DUŠAN **DVORAN**

ĽUDMILA **FARKAŠOVSKÁ**

PETER **FITZ**

ŠTEFAN **GAŠPAROVIČ**

MARIAN **GREKSA**

LADISLAV **GUJBER**

PETER **HOCHSCHORNER**

JANA **HREHOROVÁ**

MÁRIA **HUDÁKOVÁ**

MARTIN **CHREN**

JURAJ **JÁNOŠÍK**

JURAJ **KÁČER**

JÁN **KARMAN**

MÁRIA **KISKOVÁ**

ANDREJ **KOVARIK**

MIKULÁŠ **KRIPPEL**

JOZEF **KRÚPA**

MAREK **MACHATA**

BARBORA **ORÁČOVÁ**

LÝDIA **OVEČKOVÁ**

ALŽBETA **OŽVALDOVÁ**

JURAJ **PÁTEK**

ELENA **PÄTOPRSTÁ**

IVAN **PATOPRSTÝ**

MARTIN **PATOPRSTÝ**

DUŠAN **PEKÁR**

PETER **PILINSKÝ**

LÍVIA **POLÁCHOVÁ**

ISTVÁN **POMICHAL**

ZUZANA **RATTAJOVÁ**

JURAJ **ŘÍHA**

ZUZANA **SCHWARTZOVÁ**

MARTIN **SMEJA**

OLIVER **SOLGA**

JAROMÍR **ŠÍBL**

JURAJ **ŠTEKLÁČ**

PETER **ŠVARAL**

PETER **TYDLITÁT**

JOZEF **UHLER**

LUCIA **VIDANOVÁ**

MARTIN **VLAČIKY**

MARTIN **ZAŤOVIČ**

In memoriam

VLADIMÍR **DOLINAY**

Úrad BSK

O Bratislavský kraj sa staráme zodpovedne a hospodárne.

Ing. Patrícia Mešťan, MA
riaditeľka Úradu BSK

Vážené dámy a vážení páni,

kým uzrie svetlo sveta konkrétny projekt, trvá to niekedy aj roky. Potrebujete vytvoriť tím, obstarať projektovú dokumentáciu, vybaviť povolenia, získať financovanie a až potom nastupuje realizačná fáza.

Rok 2022 je pre župu prelomový. Po štyroch rokoch príprav a výstavby prichádzajú prvé dokončené projekty. Také, ktoré bude vidno a budú slúžiť pre vás – obyvateľov i návštevníkov Bratislavského kraja. A to všetko aj napriek globálnej kríze. Ako môžete vidieť, prichádzame s konkrétnymi výsledkami a so širokým spektrom tém. Dosiahli sme ich iba vďaka zodpovedným zamestnancom nášho úradu, spolupráci so župnými poslancami i s našimi zariadeniami.

A za to patrí všetkým veľké: ĎAKUJEM.

VÍZIE Z PROJEKTANTSKÝCH KANCELÁRIÍ PREMIEŇAME NA REALITU

V teréne pribúdajú konkrétne projekty

Za päť rokov má Bratislavský samosprávny kraj (BSK) za sebou viditeľné výsledky, a to vo všetkých oblastiach – od školstva cez dopravu, sociálne služby a zdravotníctvo až po kultúru.

Za jeden z najväčších úspechov môžeme bezpochyby označiť modernizáciu stredného školstva. Zriadili sme nové odbory, zrekonštruovali učebne a investovali sme do ich technologického vybavenia. Nechýbajú ani vynovené športoviská. Aj vďaka tomu počet záujemcov o župné stredné školy vzrástol o tretinu.

Postavili sme úplne nový cyklomost cez rieku Moravu, ktorý spojil obec Vysoká pri Morave s rakúskym mestečkom Marchegg. BSK ako prvá župa na Slovensku začala stavať veľký obchvat obcí mikroregiónu Malokaratska, ktorý ich odbremení od kolón či tranzitnej dopravy. Dokončili sme prvý úsek tohto obchvatu, a to medzi diaľničnou križovatkou Triblavina a katastrom obce Chorvátsky Grob. Samosprávny kraj zároveň zrekonštruoval bezmála tridsať súvislých úsekov župných ciest.

Zachraňujeme historické a kultúrne pamiatky. Hotová je rekonštrukcia modranského kaštieľa, kde sídli Malokarpatské osvetové stredisko, a pred dokončením je synagóga v Senci. Spustenia veľkej obnovy sa dočkali aj Bratislavské bábkové divadlo a Divadlo ARÉNA. Samosprávny kraj rovnako spustil revitalizáciu parku v Modre a v príprave sú parky v Malinove a Stupave.

Nezabudli sme ani na sociálne služby. V rámci deinštitucionalizácie sociálnych služieb meníme väčšie zariadenia na menšie rodinného typu. Viaceré objekty sú vo výstavbe a niektoré tesne pred dokončením.

Na začiatku volebného obdobia schválilo Zastupiteľstvo BSK 113 úloh, a to vrátane veľkých investičných projektov. Z nich 85 možno označiť za splnené alebo čiastočne splnené. Devätnásť z nich je v realizácii, päť v príprave a len štyri sa nepodarilo splniť.

Dotácie na občianske projekty

Bratislavská župa je atraktívnym a dobrým miestom pre život aj vďaka pravidelnej podpore významných projektov z oblasti turizmu, životného prostredia, kultúry, mládeže a športu alebo rozvoja vidieka. **Celkovo sme prostredníctvom dotácií podporili už viac ako 2 100 menších či väčších občianskych projektov za takmer 8 miliónov eur.**

Aj v čase pokračujúcej krízy hospodárime zodpovedne

Z dôvodu ekonomickej krízy sme v období 2020 – 2022 optimalizovali plánované výdavky. **V roku 2021 sa nám podarilo hospodárenie stabilizovať a oživiť aj investičnú činnosť**, ktorá bola vo finančnom vyjadrení na dvojnásobnej úrovni oproti predchádzajúcemu roku. **V roku 2022 Národná rada SR schválila tzv. protiinflačný balíček**, ktorý bude v najbližších dvoch rokoch znamenať **výpadok príjmov približne vo výške 20 miliónov eur**. Župa bude preto nútená opätovne obmedzovať výdavky na bežnú prevádzku a investície.

O aktivity župy sa zaujíma aj prezidentka

Školstvo, sociálne veci a zdravotníctvo. To sú témy, pri ktorých sme našli podporu aj u najvyššej ústavnej činiteľky Slovenskej republiky, prezidentky Zuzany Čaputovej. Pani prezidentka a župan Juraj Droba otvorili školský rok 2020/2021 na Strednej zdravotníckej škole na Strečnianskej ulici. Pri tejto príležitosti prezidentka poukázala na dôležitosť povolania zdravotníckeho personálu, ako aj význam aktivít kraja pri skvalitňovaní školstva. V decembri 2019 prezidentka SR navštívila župné zariadenie Domov sociálnych služieb a zariadenie pre seniorov Kaštieľ v Stupave a v auguste 2021 Domov sociálnych služieb a zariadenie pre seniorov RAČA. Poukázala na to, že Slovensko má v súvislosti s témou dlhodobej starostlivosti o seniorov dlh, ktorý treba riešiť napríklad aj pomocou financií z plánu obnovy.

Otvárame mladým ľuďom cestu do pracovného života

Študentom vysokých škôl sme umožnili vyskúšať si prácu na Úrade BSK. Počas štyroch až piatich mesiacov získali stážisti nové pracovné skúsenosti z odborov ako stratégie a územný rozvoj, zdravotníctvo, sociálne veci, školstvo, kultúra, financie, ale aj v rámci kancelárie predsedu. Najväčšiemu záujmu o stáž sa teší Inštitút regionálnej politiky BK a Zastúpenie BSK pri EÚ v Bruseli.

Viac ako 8 miliónov návštev na našom webe

Od marca 2020 má župa úplne nový internetový portál **bratislavskykraj.sk**. Dennodenne tu prinášame aktuálne informácie z oblasti zdravotníctva, dopravy, školstva, kultúry, životného prostredia a sociálnych vecí. Nechýbajú ani tipy na výlety, ankety, videá či fotoreportáže. Novinky z diania v kraji dopĺňame službami pre obyvateľov. V roku 2021 sme vo vlastnej réžii vytvorili **unikátny rezervačný systém na očkovanie**, prvý svojho druhu na Slovensku.

Vyrobili sme viac ako 600 videí

Za päť rokov sme vo vlastnej réžii vyprodukovali **viac ako 600 videí**. Mapujeme činnosť úradu, dianie v kraji, predstavujeme krásy regiónu a zhovárame sa so zaujímavými ľuďmi. Na YouTube sme dosiahli až **1,4 milióna videní**. Naši diváci pri pozeraní videí strávili viac ako **48-tisíc hodín**.

Viac ako 65-tisíc fanúšikov na sociálnej sieti

Aktuálne informácie, novinky a tipy z kraja prinášame dennodenne aj na facebooku. Pravidelne nás tu sleduje už viac ako **65 000 fanúšikov**. Dosah príspevkov za rok 2021 presiahol **13 miliónov**.

Časopis Bratislavský kraj

Časopis Bratislavský kraj mapujúci dianie na úrade a v kraji vydávame v náklade **200-tisíc kusov 10-krát ročne**.

Svet, ktorý nepočuť

V spolupráci s nepočujúcimi bratmi **Matejom a Adamom Kováčovcami** sme vytvorili unikátnu knihu fotografií, ktorá zachytáva **najkrajšie miesta nášho kraja**. Kniha je zároveň pohľadom do tichého sveta nepočujúcich. Do sveta, v ktorom je aj slovenčina cudzí jazyk. A takisto je dôkazom toho, že i svet nepočujúcich je krásny.

Ocenili sme už 130 významných osobností kraja

Osobnostiam, ktoré svojou prácou výrazne prispeli k spoločenskému a ekonomickému rozvoju nášho kraja, sme tradične odovzdali Ocenenia BSK. **Výročné ceny Samuela Zocha a Pamätné listy predsedu BSK** si opäť odniesli výnimoční ľudia z oblasti kultúry, športu, vzdelávania, vedy, zdravotníctva či sociálnej starostlivosti, ktorí svojou prácou alebo talentom robia naše životy lepšími. Po štvrtý raz sme udelili aj titul Historická osobnosť regiónu. Jeho držiteľmi sú **Eugen Suchoň, Vladimír Dzurilla, Ladislav Dérer a Lucia Popp**. Ostatný 19. ročník sa konal v Divadle P. O. Hviezdoslava.

Sme aktívnym členom združenia žúp SK8

Záujmy obyvateľov obhajujeme aj prostredníctvom Združenia samosprávnych krajov SK8. V roku 2020 sme sa venovali budúcnosti regionálneho rozvoja a kohéznej politiky. **Našou úlohou je stanovenie priorít eurofondov na úrovni kraja.** Vďaka spolupráci v rámci SK8 sa nám podarilo presadiť nový mechanizmus čerpania eurofondov po roku 2020, ktorý prispeje k zefektívneniu a zrýchleniu čerpania fondov v regiónoch.

S ministerstvom financií sme riešili rozpočtový výpadok žúp spôsobený pandémiou a potrebu dofinancovania týchto strát. Vláde sme tlmočili ambíciu aktívne participovať na pláne obnovy Slovenska. Za mimoriadne významnú považujeme aj spoluprácu na reforme verejnej správy.

Župan v regióne

V roku 2022 sme pokračovali v tradícii „Župných výjazdov do územia“, počas ktorých navštívil predseda BSK spolu s riaditeľkou OSÚRaRP Barborou Lukáčovou a ďalšími zamestnancami Úradu BSK rôzne časti územia kraja a stretol sa so zástupcami miestnych samospráv. **Na základe novoprijatého PHRSR 2021 – 2027 sme boli schopní pomenovať najväčšie výzvy jednotlivých mikroregiónov, miest, obcí a mestských častí kraja a hľadať ich riešenia.** V prvom kole výjazdov sme navštívili problematické miesta a v druhom kole prešli rozbehnuté projekty, ktoré rapídne zlepšia kvalitu života našich občanov.

Spolupracujeme s hlavným mestom na zámene pozemkov a stavieb

BSK a hlavné mesto v roku 2021 uskutočnili rozsahovo historicky prvú zámenu nehnuteľností na Slovensku. Touto zámenou BSK vysporiadalo 16 areálov škôl, divadiel a zariadení sociálnych služieb na území mesta Bratislavy. Išlo o rozsiahly zámer vyhľadania pozemkov na zámenu, spracovanie geometrických plánov a znaleckých posudkov, výsledkom čoho bola zámena pozemkov a stavieb BSK a hlavného mesta **v sume bezmála 15 miliónov eur**. **Zámena urýchli spôsob čerpania fondov na opravu, rekonštrukciu, ale aj modernizáciu areálov BSK, ktorá bola doposiaľ sťažená z dôvodu preukazovania vlastníckych práv k pozemkom.** BSK užíval tieto areály len prostredníctvom zákonného vecného bremena, avšak v prípade čerpania fondov musel žiadať hlavné mesto o nájom, čo bol dlhotrvajúci proces. Zámenou nehnuteľností sa aj tento problém odstránil.

BEZ EURÓPSKYCH PEŇAZÍ SME BOHATÝ REGIÓN IBA NA PAPIERI

Eurofondy pre Bratislavský kraj

Bratislavský samosprávny kraj vedie viac ako päťročný proces rokovaní s inštitúciami EÚ, vládou SR, príslušnými ministerstvami, SK8 a kľúčovými partnermi na území o nastavení nového programového obdobia 2021 – 2027. **Výsledkom náročných rokovaní je 5 % transfer alokácie medzi kategóriami regiónov a doposiaľ najvyššia alokácia eurofondov pre Bratislavský kraj vo výške zhruba 1,7 mld. eur**. Ide o zdroje z Európskeho fondu regionálneho rozvoja (EFRR), Európskeho sociálneho fondu plus (ESF+) a Kohézneho fondu. Jednotliví aktéri na území kraja tak budú môcť čerpať financie na kľúčové výzvy územia v oblasti dopravy, životného prostredia, sociálnej inklúzie, školstva a zdravotníctva.

Kľúčové projekty župy financované v novom programovom období:

- malokarpatský obchvat
- rozvoj integrovaného dopravného systému
- znižovanie energetickej náročnosti
- podpora opatrení na zmenu klímy
- výstavba stredoškolských kampusov
- deinštitucionalizácia zariadení sociálnych služieb a iné

Školstvo

Záleží nám na kvalite župných škôl. Našich učiteľov si vážime.

NAŠE ŠKOLY SÚ ATRAKTÍVNEJŠIE. ZÁUJEM STÚPOL O TRETINU

- **Rozširujeme poskytovanie bilingválneho štúdia.** K bilingválnym gymnáziám a obchodnej akadémii pribudlo v roku 2021 bilingválne technické lýceum s možnosťou štúdia v anglickom jazyku na troch technických odborných školách v Bratislave (experiment pre oblasť chémie, strojárstva a elektrotechniky).

- **Otvorili sme nové študijné odbory,** ako napríklad informačné a sieťové technológie, inteligentné technológie, programovanie digitálnych technológií, dizajn interiéru, sklársky dizajn, veterinárne zdravotníctvo, barbier či ochrana osôb a majetku.

- **Nové vzdelávacie IT programy experimentálne overujeme.** Ide o programovanie digitálnych technológií a inteligentné technológie. Overovanie sa realizuje priamo v našich IT školách.

- **Na pomoc v dištančnom vyučovaní sme vybavili naše školy technikou za viac ako 400-tisíc eur.**

- **Internát za euro a obedy za päť centov.** Študenti zapojení do duálneho vzdelávania, ako aj zo sociálne znevýhodneného prostredia majú u nás dostupnejšie nielen obedy, ale aj ubytovanie.

- **Realizujeme medzinárodný vzdelávací IB program** – Spojená škola Pankúchova má autorizované tri programy – PYP, MYP a DP.

- **Naše školy sú úspešné v projektoch a vo výzvach** programu Erasmus+, ESF a v mnohých iných.

Záujem žiakov o župné školy rastie

Bratislavský samosprávny kraj zriaďuje 54 stredných škôl, 2 jazykové školy, 1 samostatný internát a ďalších viac ako 40 školských zariadení, ktoré sú súčasťou škôl (jedálne, internáty, školské kluby detí a pod.).

Na našich školách študuje viac ako 20-tisíc študentov a pracuje takmer 3 000 zamestnancov. Počty študentov a záujem o štúdium na našich školách sa každoročne zvyšuje. V školskom roku 2021/2022 sa na župné stredné školy na budúci školský rok prihlásilo takmer 14-tisíc žiakov.

ZLEPŠUJEME PODMIENKY NAŠICH PEDAGÓGOV A ZAMESTNANCOV

- **Platíme za prácu so študentmi po vyučovaní.** Od apríla 2018 sme za mimovyučovaciu činnosť vyplatili viac ako 2 milióny eur.
- **Jazykové kurzy** – každý pedagóg má možnosť zvýšiť svoju kvalifikáciu. Túto možnosť pravidelne využíva okolo 350 našich pedagógov.
- **100 eur k platu začínajúcim a uvádzajúcim pedagógom.** Navyše v marci 2021 pri príležitosti Dňa učiteľov a v júni 2022 pri príležitosti ukončenia školského roka 2021/22 dostali všetci zamestnanci odmenu 100 eur.
- **Navýšili sme odchodné** pre pedagógov odchádzajúcich do dôchodku tak, aby za každých 10 rokov v školstve dostali jeden plat.
- **Mimoriadne koncoročné odmeny** pre každého učiteľa 3 roky po sebe.
- **Navýšili sme platy kuchárkam** a investovali do renovácií jedální.
- **Prispievame na ročný celosieťový lístok MHD** vo výške 50 % z jeho ceny – tento nový benefit sme zaviedli od septembra 2021.

Prácu pedagógov pravidelne oceňujeme

Chceme poznať tých, ktorí pre nás pracujú. Aj preto sa s našimi pedagógmi stretávame na rôznych podujatiach ako **kokteil so županom na Magio pláži, Vianočná kapustnica v Starej tržnici, na Učiteľskom pikniku na Železnej studničke či na Zlatých pieskoch**. Je to poďakovanie za ich nasadenie, ale aj oslava veľkých vecí, ktoré sme spoločne dosiahli. Z dôvodu pandémie sme museli niektoré akcie zrušiť, ale o to viac sme sa tešili, keď sme sa opäť v roku 2022 spoločne stretli na Učiteľskom pikniku na Zlatých pieskoch, kde sme sa spoločne nielen zabavili, ale aj si zašportovali. Sme vďační pedagógom na našich župných školách, že sú dobrými vzormi pre našich dospievajúcich žiakov. Nielenže ich učia, ale aj im otvárajú dvere, povzbudzujú ich, veria im a pripravujú ich do života.

Prácu našich pedagogických aj nepedagogických zamestnancov pravidelne oceňujeme aj na **Deň učiteľov**. Nominácie navrhujú samotné školy a výberová komisia vyberie najlepšiu 20-tku. Na ocenených sme veľmi hrdí a je nám ľúto, že nemôžeme odmeniť všetkých.

Podporujeme ekologické aktivity

Z iniciatívy vicežupanky Eleny Pätoprstej a koordinátora pre environmentálnu výchovu s podporou predsedu BSK Juraja Drobu sa v roku 2021 začali organizovať EKO webináre určené pre záujemcov z radov zamestnancov župných škôl. Zúčastnili sa na nich riaditelia škôl, pedagógovia – koordinátori pre ekologickú výchovu, vychovávatelia a správcovia budov a školských areálov. Diskutovalo sa o tom, ako správne triediť kuchynský odpad, ako pomôcť vtákom a chráneným druhom v areáloch škôl, o ochrane biodiverzity v školských areáloch a o budovaní motýlích lúk v školských areáloch.

Ekotopfilm

Bratislavský kraj zabezpečil s cieľom environmentálnej výchovy našich študentov stredných škôl vstupenky na filmový festival Ekotopfilm – Envirofilm. Priniesol najlepšie dokumentárne filmy zo sveta, diskusiu o klimatických zmenách v meste a ďalšie pálčivé témy našich dní. V máji 2021 prebiehal online, ale v roku 2022 sa už realizoval prezenčne rovnako v mesiaci máj.

Pomáhame rodinám v núdzi

Rotary Club Bratislava pod záštitou predsedu Juraja Drobu pripravil projekt Vyčarujme úsmev rodinám s deťmi. Vybrané rodiny v nepriaznivej sociálnej situácii tak majú možnosť nakúpiť si v OC Tesco Zlaté piesky v sume až 450 eur.

Ocenili sme množstvo najlepších študentov

Najlepší študenti si zaslúžia pozornosť. Aj preto sme počas 4 rokov oceňovali ich výnimočné výsledky a aktívnu prezentáciu školy doma a v zahraničí.

Naša študentka zachránila život

Alexandra Mária Kardošová, študentka župného Gymnázia Ladislava Novomeského, bola svedkyňou dopravnej nehody. Iba vďaka okamžitej reakcii a pomoci zachránila život svojej spolužiačke.

Dva ročníky Župného športového dňa pre stredoškolákov

Pohyb musí byť neoddeliteľnou súčasťou každodenného života mladého človeka. Teší nás, že aj v pandemickom roku sa nám podarilo zrealizovať už druhý ročník Župného športového dňa pre stredoškolákov. Vyše 850 študentov z 34 škôl súťažilo v disciplínach ako futbal, florbal, volejbal, plážový volejbal, atletika či vedomostná súťaž. Študentov prišli podporiť aj športové osobnosti Miroslav Šatan a bratia Peter a Pavol Hochschornerovci.

Neformálne vzdelávanie študentov našich škôl

- S Múzeom holokaustu v Seredi a s občianskym združením Living Memory spolupracujeme na vzdelávacom programe zameranom na upevňovanie demokratických hodnôt medzi mladými ľuďmi. Naším cieľom je neustále pripomínať a rozširovať povedomie mládeže o hrôzach druhej svetovej vojny a týmto spôsobom prispieť k boju proti rastúcej rasovej, náboženskej neznášanlivosti a silnejúcemu extrémizmu v našej spoločnosti.

- V spolupráci so Slovenským filmovým divadlom sme našim stredoškolákom sprostredkovali divadelné predstavenie Antigona. Z dôvodu pandémie sa obidva roky 2020 a 2021 konalo online. Predstavenie, ktorého autorom je grécky dramatik Sofokles, videlo už viac ako päťtisícsedemsto študentov.
- Podporujeme zapojenie škôl do programu DofE Medzinárodná cena vojvodu z Edinburghu.

Participácia študentov v žiackych školských radách

Na mladých ľuďoch nám skutočne záleží. Aj preto podporujeme rozvojové aktivity našich študentov, vďaka ktorým majú možnosť aktívne sa zapojiť do rozhodovania na svojich školách. Študentom a rovnako aj ich pedagógom pravidelne poskytujeme možnosti na vzdelávanie, vzájomnú spoluprácu a podporujeme ich v projektoch. V roku 2021 BSK podporil iniciatívu zorganizovať spoločné voľby do žiackych školských rád, ktoré prebiehali v rovnakom období na všetkých školách v zriaďovateľskej pôsobnosti BSK.

Na spoločnej koordinácii volieb sa zúčastnilo viac ako 40 zástupcov žiackych školských rád

Rozvoj školských parlamentov

Od. 1. 1. 2022 sa žiacke školské rady zákonom premenovali na školské parlamenty, a preto sa aktivity v roku 2022 venovali témam súvisiacim s touto zmenou. Pre koordinátorov školských parlamentov sme spolu s IUVENTA – Slovenský inštitút mládeže (dnes už NIVAM – Národný inštitút vzdelávania a mládeže) pripravili sériu online webinárov s názvom **Kick-up!** Pedagógovia si mohli vybrať z tém, ktoré priamo súvisia s novinkami v ich práci. Zároveň dostali možnosť zúčastniť sa na akreditovanom vzdelávaní **Refresh** v Chorvátskom Grobe. Dvojfázové školenie malo celoslovenskú účasť. Výmena skúseností a množstvo inšpirácie boli hlavnými témami tohto neformálneho vzdelávania. Školenie sa zameralo na legislatívu, prípravu plánu aktivít na ďalší školský rok, nové zručnosti v tímovej spolupráci, motivácii či inšpiratívnej komunikácii.

PROJEKTY A INICIATÍVY V ŠKOLSTVE

Inštitút regionálnej politiky predstavil víziu, ako má vyzerať moderné školstvo a vzdelávanie v kraji – Koncept SMART škôl. Dokument obsahuje opis 10 funkcií, ktoré sú pre SMART školu kľúčové, avšak za najdôležitejšie považujeme vytváranie škôl v kraji na princípe ekologickom, digitálnom a inkluzívnom. Takáto škola nie je len vzdelávacím centrom, ale poskytuje aj otvorený priestor na záujmovú a relaxačnú činnosť obyvateľov obce, mesta alebo mestskej časti, v ktorej sa nachádza. Predstavujeme taktiež koncept SMART kampusu, ktorý prepája viacero škôl, špecializovaných v určitej oblasti, alebo kombinuje viacero stupňov vzdelávania v jednom areáli. Tento dokument veľmi dobre vystihuje, ako si predstavujeme budúcnosť školstva na Slovensku, a zároveň poslúži na argumentáciu a nastavovanie čerpania prostriedkov EÚ po roku 2020 do vzdelávacej infraštruktúry.

Projekt Škola škole

Cieľom projektu je vzájomná spolupráca medzi školami a školskými zariadeniami v zriaďovateľskej pôsobnosti BSK s cieľom vzájomného prospechu zo spoločných aktivít, skvalitnenia vzťahov medzi školami, vzájomného spoznania sa a zapojenia pedagogického zboru a žiakov do spoločných, resp. recipročných aktivít. Vzájomná spolupráca je prínosná pre všetkých zapojených partnerov/účastníkov. V rámci výzvy sme za rok 2022 podporili župné školy s projektmi v celkovej výške 24 600 €.

Stredná vinársko-ovocinárska škola v Modre realizovala výsadbu ovocných drevín v areáli Strednej odbornej školy polygrafickej v Bratislave

Školské areály otvárame aj pre verejnosť

BSK sa v súlade so svojimi možnosťami a potrebami obyvateľov dlhodobo snaží o vytvorenie podmienok na sprístupnenie vonkajších areálov škôl vo svojej zriaďovateľskej pôsobnosti. Široká verejnosť má tak možnosť využívať vonkajšie športové areály v poobedňajších hodinách už na 8 župných školách.

Verejnosti je rovnako sprístupnený aj zrekonštruovaný športový areál na OA Račianska 107. Rekonštrukcia vo výške 357-tisíc eur bola financovaná z rozpočtu BSK.

Študenti SPŠE Karola Adlera v Bratislave, ale aj široká verejnosť sa môžu tešiť hneď z troch športových plôch s osvetlením: z futbalového, tenisového a multifunkčného ihriska. Rekonštrukcia (3 – 7/2020) vo výške 354-tisíc eur bola financovaná z rozpočtu BSK.

Obnova školských športových areálov

Bratislavský kraj realizoval v Ružinove **na Spojenej škole, Ostredková 10, revitalizáciu atletického štadióna za takmer 400-tisíc eur**. Škola, ktorá sa za svoju existenciu môže pýšiť výchovou desiatok úspešných športovcov a olympionikov, tak môže vďaka novému športovisku vychovať ďalšiu generáciu nových talentov. Vďaka modernému vybaveniu ponúka športovisko podmienky aj na tréning vrcholových športovcov. K dispozícii je bežecký ovál so štyrmi dráhami s tartanovým povrchom. Okrem bežeckých disciplín je súčasťou štadióna aj ihrisko na skok do diaľky, do výšky, trojskok s pieskovými doskočiskami, ako aj ihrisko na vrh guľou, hod oštepom, diskom a kladivom.

BSK má ešte v pláne zrevitalizovať osvetlenie atletického štadióna a vybudovať kamerový systém. Športovisko bude sprístupnené na vybrané hodiny aj verejnosti.

V októbri 2021 sme **za viac ako 213-tisíc eur ukončili výstavbu multifunkčného ihriska na Strednej zdravotníckej škole** na Záhradníckej ulici v Bratislave.

Otvorená škola – oblasť športu

Aj v tomto roku sa nám podarilo zrealizovať projekt zameraný na podporu športu na školách v zriaďovateľskej pôsobnosti BSK. Prostredníctvom projektu Otvorená škola – oblasť športu sa podporilo 36 škôl v celkovej sume 154-tisíc eur. Školy tak mali možnosť doplniť si športové vybavenie v telocvični, posilňovni, obnoviť alebo doplniť vonkajšie športové prvky, opraviť športové náradie, vykonať bežnú údržbu na zariadeniach, v športových priestoroch, nakúpiť si reprezentačné dresy pre školu, príp. zrealizovať celoškolský športový deň.

Participatívne rozpočty na župných školách

BSK v spolupráci s Úradom splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti a IUVENTOU – Slovenským inštitútom mládeže spustili pilotný ročník zavádzania školských participatívnych rozpočtov, ktorých zámerom je podporiť aktívne občianstvo mladých ľudí na školách v zriaďovateľskej pôsobnosti kraja. **Žiaci dostali príležitosť navrhovať projekty, podieľať sa na diskusiách o rozdelení rozpočtu** či aktívne vstupovať do fázy hodnotenia, rozhodovania a realizácie projektov, čo prispeje k celkovému rozvoju školy aj jej žiakov.

Kampus športu a zdravia v Petržalke dostal zelenú

Župní poslanci svojím súhlasom podporili zámer postaviť nový športový areál. **Na rozlohe viac ako 188-tisíc m² má na okraji bratislavskej Petržalky vzniknúť multifunkčná, hokejová a plavecká hala, atletický štadión s tribúnou či viacero workoutových ihrísk, verejné priestranstvo, detské ihriská, zázemie pre inline korčuľovanie či plážový volejbal.** V júni 2022 bolo poslancami schválené rámcové rozšírenie projektu o segment zdravia a zmluvné vzťahy s potenciálnymi partnermi. Segment zdravia v rámci kampusu je potrebné vnímať vo vzťahu a prepojení so športom a zdravým životným štýlom, s cieľom produkovať odborníkov v oblasti športovej výživy a športovej rehabilitácie, ale tiež v oblastiach zameraných na prevenciu a liečbu civilizačných chorôb. V rámci projektu sa z dôvodu finančnej náročnosti už nepočíta s Volejbalovým klubom polície Bratislava, naopak, novými partnermi sú HC Slovan Bratislava a Slovenský atletický zväz.

Cieľom projektu je vybudovanie moderného kampusu s rešpektovaním princípov SMART školy, ktorý svojim užívateľom poskytne adresné služby na základe ich individuálnych potrieb v dlhodobo udržateľnom areáli. Týka sa to tak výstavby kompletnej infraštruktúry a objektov pre školu a partnerov, ponuky študijných programov, ako aj vybudovania verejných plôch pri dodržaní zásad bezbariérovosti, energetickej efektívnosti a ekologických opatrení s napojením na verejnú dopravu.

Zdravotnícky kampus pri nemocnici Bory

V apríli 2022 župní poslanci schválili Memorandum o spolupráci v rámci vybudovania Zdravotníckeho kampusu pri novej nemocnici Bory, ktorý by mal riešiť akútny problém s nedostatkom zdravotníckeho personálu v nemocniciach a zdravotníckych zariadeniach v Bratislavskom kraji. V súčasnosti prebieha, v spolupráci s partnermi, príprava ideového zámeru projektu.

Na Patrónke vybudujeme multifunkčný areál

Rozsiahly priestor v lokalite bývalej továrne na Patrónke ožije. Zastupiteľstvo Bratislavského samosprávneho kraja schválilo zámer vybudovať tu moderné centrum. **Vzniknúť tu má jedinečný viacúčelový areál s priestormi pre sociálne služby, školstvo, kultúru, umenie, športové podujatia či ďalšie voľnočasové aktivity. Dôležitou súčasťou priestoru má byť aj pamätník reflektujúci na smutnú židovskú históriu v tejto lokalite.** Projekt má nielen lokálny, ale i nadmestský význam. Na Slovensku ide o jedinečný projekt svojho druhu.

Partnermi projektu sú BSK, Zariadenie sociálnych služieb ROSA, Škola umeleckého priemyslu J. Vydru, Design factory a Cambridge International Communications. Cieľom projektu je vybudovanie moderného sociálno-kultúrno-vzdelávacieho centra poskytujúceho adresné služby svojim užívateľom na základe ich individuálnych potrieb v dlhodobo udržateľnom areáli a partnerskej spolupráce.

Mládežnícky parlament BSK

Poslanci Zastupiteľstva BSK schválili štatút Mládežníckeho parlamentu BSK, ktorého cieľom bude spájať mládež, samosprávy aj organizácie pre mladých v rámci kraja. Stane sa tak poradným orgánom vo veciach verejných zameraných na mládež. Mladí ľudia vo veku od 15 do 30 rokov, ktorí študujú, žijú alebo pôsobia na území Bratislavského samosprávneho kraja, budú zvolení komisiou zloženou z odborníkov, zo zástupcov samospráv a z predstaviteľov mládežníckych organizácií. Prvé zasadnutie nového mládežníckeho parlamentu BSK prebehne na jeseň 2022.

Vyvrcholenie školských súťaží

Po dlhých pandemických dňoch, keď boli zastavené všetky športové súťaže, dostal školský šport aspoň čiastočne zelenú. BSK organizoval školské súťaže v basketbale a orientačnom behu.
V basketbale sa odohrali kvalifikačné kolá, do ktorých sa zapojilo 35 stredných škôl. Postupujúci z okresných kôl súťažili v krajskom kole o titul majstra Bratislavského samosprávneho kraja a miestenku na celoslovenské finále do Piešťan.
V orientačnom behu si mali možnosť zasúťažiť žiaci a žiačky základných a študenti stredných škôl. BSK spoluorganizoval VII. ročník O pohár predsedu BSK. V okresných kolách celkovo štartovalo 426 pretekárov zo 40 škôl. Najúspešnejší pretekári z krajského kola následne štartovali na majstrovstvách SR v Senci.

Dotácie pre šport a mládež

V rámci Bratislavskej regionálnej dotačnej schémy na rok 2022 posudzovala odborná hodnotiaca komisia projekty v dvoch výzvach. Do Výzvy BRDS na podporu mládeže sa zapojilo spolu 63 žiadostí. Zastupiteľstvo BSK odsúhlasilo podporu spolu 26 projektom, ktorým bola prerozdelená celková alokácia vo výške 84-tisíc eur. Na šport bolo podaných spolu 222 žiadostí a zastupiteľstvo schválilo 190 projektov v celkovej výške 616-tisíc eur.

Bratislavská cena za šport

Hlavné mesto SR Bratislava v spolupráci s BSK každoročne prostredníctvom nominácií a ankety verejnosti oceňuje významných športovcov kraja. Ocenenia si prevzali športovci v kategóriách Senior, Junior, Kolektív, Talent, Zdravotne znevýhodnený športovec. **Napriek všetkým prekážkam, ktoré boli spojené s pandémiou, sa športový rok 2021 v Bratislave stal jedným z najúspešnejších v histórii.** Medzi ocenenými športovcami máme medailistov z olympijských či paralympijských hier aj z majstrovstiev sveta.

NAŠE ŠKOLY ÚSPEŠNÉ V PROJEKTOCH A VO VÝZVACH

Rozvojové projekty MŠVVŠ SR

Rozvojové projekty Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu pravidelne ponúkajú možnosti školám zapojiť sa a získať tak finančné prostriedky na svoj rozvoj v rôznych oblastiach. BSK ako zriaďovateľ župných škôl pravidelne podporuje projektové aktivity a ambície škôl, a to okrem súhlasného stanoviska aj spolufinancovaním úspešných projektov. V roku 2022 sú školy zapojené do projektov ako: Enviroprojekt, Zdravotnícky pracovník v MŠ, ZŠ alebo SŠ, Školský digitálny koordinátor, Spolu múdrejší či Spolu úspešnejší.

Národný projekt Pomáhajúce profesie v edukácii detí a žiakov

V dvoch kolách výzvy, ktorá bola otvorená ešte v rokoch 2019 – 2020, sa zapojilo 25 škôl. Cieľom projektu je vytvorenie predpokladov na zlepšenie výchovno-vzdelávacích výsledkov detí a žiakov implementáciou princípov inkluzívneho vzdelávania v materských, základných a stredných školách. Trvanie tohto úspešného projektu sa blížilo k svojmu koncu, avšak v kontexte aktuálnej spoločenskej situácie došlo k predĺženiu maximálnej dĺžky realizácie aktivít projektu až do roku 2023. V projekte sa rozhodlo pokračovať ďalej 21 župných škôl. Zmena výrazne prispeje k zmierneniu dosahu pandémie COVID-19 v školách.

ESF projekty

V rámci Operačného programu Ľudské zdroje boli vo výzve „Prepojenie stredoškolského vzdelávania s praxou“ s praxou úspešné tri naše odborné školy. Cieľom tejto výzvy je podpora zvyšovania kvality vzdelávania v oblasti odborného vzdelávania a prípravy v prepojení na praktické vzdelávanie. Celkový rozpočet projektov župných škôl predstavuje viac ako 500-tisíc eur. BSK tieto projekty spolufinancuje vo výške 5 %.

Erasmus+

V školskom roku 2021/2022 sa do programu Erasmus+ zapojilo šestnásť župných škôl. Do výberu projektov Erasmus+ v sektore Odborné vzdelávanie a príprava sa dostalo spolu 14 škôl, v sektore Školské vzdelávanie to boli dve školy. Celková výška grantu pre naše úspešné školy dosiahla viac ako milión eur (1 044 550,00 eur), pričom jedna škola sa nachádza na rezervnom zozname v sektore Kooperačné partnerstvá. V roku 2022 sa k ôsmim župným školám pripojili ďalšie dve, ktoré získali akreditáciu na projekty Erasmus+.

ROZVOJOVÉ PROJEKTY FINANCOVANÉ Z IROP

Integrovaný regionálny operačný program
2014 - 2020

Výsledkom projektov financovaných z Integrovaného regionálneho operačného programu je modernizácia priestorov a technických podmienok na odborné vzdelávanie študentov v Bratislavskom kraji.

Centrum odborného vzdelávania a prípravy Hlinícka 1

Po úspešnej realizácii stavebných prác na objektoch školy (budova školy a budova kuchyne s jedálňou) sa úspešne ukončil aj proces zabezpečenia materiálno-technického vybavenia interiéru školy v zmysle zmluvy o NFP.

Celková výška oprávnených výdavkov: 1,4 milióna eur. Projekt bol **úspešne ukončený** v decembri 2021.

Centrum odborného vzdelávania a prípravy Ivanská cesta 21

Po úspešnej realizácii stavebných prác na objekte školy sa úspešne ukončil aj proces zabezpečenia materiálno-technického vybavenia interiéru školy v zmysle zmluvy o NFP.

Celková výška oprávnených výdavkov bola takmer 2,8 milióna eur. Projekt bol **úspešne ukončený** v máji 2022.

Centrum odborného vzdelávania a prípravy Farského 9

Po úspešnej realizácii stavebných prác na objekte školy prebieha v súčasnosti proces verejného obstarávania na nákup materiálno-technického vybavenia odborných učební.

Celková výška oprávnených výdavkov: 3,5 milióna eur. Ukončenie projektu je plánované v roku 2023.

Centrum odborného vzdelávania a prípravy Ivanka pri Dunaji

Po úspešnej realizácii stavebných prác na objektoch školy v areáli pracoviska Zálesie prebieha v súčasnosti proces verejného obstarávania na nákup materiálno-technického vybavenia odborných učební a dielní.

Celková výška oprávnených výdavkov je takmer 3,6 milióna eur. Ukončenie projektu je plánované v roku 2023.

Centrum odborného vzdelávania a prípravy polygrafická

Predmetom projektu je rekonštrukcia a modernizácia budovy praktického vyučovania, ako aj modernizácia materiálno-technického vybavenia. Projekt bol úspešne schválený v máji 2022 Ministerstvom investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR. V roku 2022 je naplánovaný proces verejného obstarávania na nákup materiálno-technického vybavenia, stavebné práce sa začali v 1. augustový týždeň.

Celková výška oprávnených výdavkov je takmer 3,8 milióna eur. Ukončenie projektu je plánované v roku 2023.

POMÁHAME S VÝBEROM STREDNEJ ŠKOLY

Všetky školy na jednom mieste už po jedenástykrát

Aké odbory škola ponúka? Je zapojená do medzinárodného projektu? Uplatním sa na trhu práce? Akých má študentov a v čom sa môžu angažovať? To je len malá časť otázok, ktoré môžu klásť žiaci 8. a 9. ročníkov základných škôl a ich rodičia priamo študentom a pedagógom našich škôl. Jubilejný desiaty ročník sa konal v nových priestoroch bratislavského nákupného centra Nivy. Podujatie s historicky najvyšším počtom návštevníkov (viac ako tisíc) sa nieslo vo výbornej atmosfére.

54 župných stredných škôl na jednej webstránke

Pestrá ponuka stredných škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti BSK je k dispozícii aj na **www.strednapremna.sk**. Žiaci a rodičia si tak v našom kraji môžu vyberať z 13 gymnázií, 1 športovej školy, zo 6 priemysloviek, z 11 technických odborných škôl, zo 4 obchodných a z 1 hotelovej akadémie, z 9 odborných škôl zameraných na služby, 5 umeleckých škôl, ako aj z 2 zdravotníckych a 2 pedagogických škôl.

S výberom školy pomáha aj YouTuber ASIMISTER

Viac ako 460-tisíc videní mal videoklip známeho YouTubera ASIMISTRA, ktorý sa zapojil do interaktívneho online kvízu Čo by si mal/a študovať v Bratislavskom kraji?

Katalóg stredných škôl pre všetkých deviatakov v kraji

54 župných stredných škôl sme už štvrtýkrát detailnejšie predstavili aj v katalógu Končíš základku? Vyber si strednú podľa seba!

Doprava

Dopravnú situáciu v regióne zlepšujeme, skvalitňujeme a zefektívňujeme.

PhDr. Alžbeta Ožvaldová
podpredsedníčka BSK pre oblasť dopravy

Vážené dámy, vážení páni,

za uplynulých päť rokov bolo našou prioritou zlepšovať, skvalitňovať a zefektívňovať dopravu. Svoju víziu sme premietli do Plánu udržateľnej mobility. Zaviedli sme cestovanie na jeden lístok vo verejnej doprave, rekonštruujeme cesty, obnovujeme dopravné značenie, opravujeme mosty. Máme novú diaľnicu D4 a rýchlostnú cestu R7. V malokarpatskom regióne staviame obchvat obcí. Prvá etapa od diaľničnej križovatky Triblavina po cestu III/1059 v katastri Chorvátskeho Grobu je hotová. Pokračujeme v smere na Pezinok a Modru. V kraji pribudli prestupné terminály a záchytné parkoviská. Ich cieľom je uľahčiť obyvateľom presadnúť z áut na verejnú dopravu. Budujeme cyklotrasy a otvorili sme nový cyklomost cez rieku Moravu. A v tomto trende budeme pokračovať.

V regióne Malokarpatska sme začali stavať nový obchvat

Bratislavský kraj je dopravný uzol, ktorý čelí mnohým problémom, ako sú kolóny či tranzitná doprava. Obyvateľom dennodenne znepríjemňujú život najmä v intraviláne miest a obcí v regióne Malokarpatska, predovšetkým v okolí Chorvátskeho Grobu, Pezinka či Modry. V najvyťaženejších úsekoch dosahuje denná intenzita dopravy bezmála 25-tisíc áut, čo je porovnateľné s intenzitou na diaľnici D1 v Žilinskom, Prešovskom a Košickom kraji. Riešenie dopravy v tomto mikroregióne je pre nás prioritou. Začali sme preto stavať obchvat obcí Malokarpatska, ktorý odkloní dopravu mimo zastavaných území. Veľký župný obchvat obíde Svätý Jur, Pezinok, Viničné aj Modru. Prvá etapa je už dokončená a spája diaľničnú križovatku Triblavina s cestou III/1059 v katastri obce Chorvátsky Grob. Pokračovať budeme ďalšou etapou v smere na Pezinok.

Schválili sme Plán udržateľnej mobility

V dopravnom plánovaní doteraz chýbal systémový prístup. Obyvatelia potom volia zdanlivo najspoľahlivejší a najmenej udržateľný spôsob dopravy – **individuálnu automobilovú dopravu**. To v konečnom dôsledku zhoršuje situáciu, stav **životného prostredia** a v neposlednom rade aj závislosť krajiny od nerastných zdrojov. Súčasným svetovým trendom rozvoja dopravného plánovania je **rovnocenná podpora všetkých spôsobov dopravy**. Odhliadnuc od zvýšenia kvality života by mal tento nový prístup k dopravnému plánovaniu zabezpečiť zlepšenie situácie v každom druhu dopravy. Bratislavský kraj sa rozhodol využiť tvorbu Plánu udržateľnej mobility ako príležitosť na začatie budovania dopravnej politiky založenej na vyváženom rozvoji všetkých dôležitých spôsobov dopravy smerom k jej udržateľnosti. Dokument počíta so zvýšením výkonnosti, spoľahlivosti a dostupnosti **verejnej dopravy**. Ťažiskom je rozvoj **koľajovej dopravy**.

Otvorili sme cestu Rohožník – Malacky

Po päťdesiatich rokoch má naše krásne Záhorie kvalitnú cementobetónovú cestu. Špeciálny povrch zaručí, že opravy nebudú potrebné aspoň 30 rokov. Na Slovensku to je prvá regionálna cesta s takouto úpravou. Takmer 8-kilometrový úsek sa nám podarilo zmodernizovať, rozšíriť na 9,5 metra, vyrovnať „zákruty smrti" a bezpečnosť zvýšiť aj odstavnými pruhmi a spomaľovacími ostrovčekmi. De facto sme ju postavili nanovo.

Projekt bol realizovaný vďaka nenávratnému finančnému príspevku poskytnutému v rámci IROP, ktorého riadiacim orgánom je Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR.

Rekonštruujeme regionálne cesty a mosty

Nový asfalt, vodorovné značenie i vyššia bezpečnosť a komfort pre vodičov. To všetko priniesli opravy ciest II. a III. triedy, do ktorých sa pustil Bratislavský samosprávny kraj. Nechýbali ani rekonštrukcie mostov.

Rekonštrukcie ciest:

Koncom minulého roka a začiatkom roka 2022 sme zrevitalizovali v okrese Pezinok vozovku cesty II/502 v intraviláne obce Svätý Jur; v okrese Senec boli vykonané opravy vo-

zoviek na úsekoch ciest III. triedy, konkrétne na cestách III/1053 Tomášov, III/1062 Nová Dedinka, III/1042 Tureň, III/1043 Senec, III/1056 Dunajská Lužná, úseky ciest III/1041 a III/1048 v Ivanke pri Dunaji a III/1083 Bernolákovo.

Vozovky sa opravovali aj metódou **recyklácie asfaltových zmesí za horúca na mieste**, pri ktorej ide o nízkoodpadovú technológiu znižujúcu zásadné množstvo vstupných surovín. Touto metódou bolo opravených celkovo 23,53 kilometrov ciest II. a III. triedy: cesta II/503 Malacky – Pernek; II/510 Malinovo – Tomášov, III/1062 Tomášov – Nová Dedinka, III/1065 Nová dedinka – Bernolákovo; II/503 Hrubý Šúr – hranica okresu BA/TT; II/502 Pezinok – Vinosady – Modra; II/502 Rača – Svätý Jur; III/1054 Alžbetin Dvor – Miloslavov.

Revitalizáciou vozoviek technológiou recyklácie za studena, čo je tiež nízkoodpadová technológia znižujúca množstvo vstupných surovín, budú opravené vozovky v roku 2022, verejné obstarávanie je vo finále: v okrese Malacky na cestách v celkovej dĺžke 9,57 km: cesta II/501 v úseku Pernek – Kuchyňa a Kuchyňa – Rohožník, v okrese Pezinok cesty v celkovej dĺžke 19,57 km: cesta III/1046 v úsekoch Blatné – Šenkvice a Šenkvice – Modra, cesta III/1084 Slovenský Grob – Viničné, III/1086 Pezinok – Šenkvice, III/1090 Doľany – Štefanová a Štefanová – Budmerice a cesta III/1095 Budmerice – Báhoň a v okrese Senec 13,10 km ciest: III/1053 Dunajská Lužná – Most p. Bratislave, m. č. Studené, II/510 Tomášov, m. č. Malý Madaras – hr. kraja BSK/TTSK, III/1053 Most p. Bratislave, m. č. Studené – Tomášov, III/1054 Dunajská Lužná – Miloslavov, III/1055 Dunajská Lužná – Miloslavov, m. č. Alžbetin Dvor, III/1083 Slovenský Grob – Chorvátsky Grob, III/1049 Kráľová pri Senci – Hrubá Borša.

BSK obstaralo pre svojho správcu 8 sypačov, ktoré budú 1. novembra pred začatím zimnej sezóny pripravené na jednotlivých strediskách.

Rekonštrukcie mostov:

- Most **Malina**, ktorý ako jediný spája **Malacky** s diaľnicou.
- Most III/503010-001 Malacky – most ponad diaľnicu na ceste do Rohožníka, rekonštruovaný v rámci opravy cesty v Malackách.
- Most III/503010-003 **Rohožník** – most ponad potok v obci Rohožník.
- Most II/503-005 – **Senec – Hrubý Šúr**.
- Most II/503-004 – **Kráľová pri Senci**.

Spojili sme križovatku Triblavina so Seneckou cestou I/61

Župa sa aktívne podieľa na riešení neľahkej dopravnej situácie, ktorú máme v kraji. V spolupráci s Národnou diaľničnou spoločnosťou (NDS) sme vybudovali úplne novú cestu. Spája križovatku Triblavina na diaľnici D1 s cestou I/61 medzi Ivankou pri Dunaji a Bernolákovom.

Svetelne riadená križovatka Senec

Vysúťažili sme projektanta na vypracovanie projektovej dokumentácie pre stavebné povolenie na križovatku v Senci, z ktorej bude namiesto okružnej križovatky svetelne riadená. Práce na projektoch budú ukončené do konca roka 2022. Následne požiadame o vydanie stavebného povolenia.

V kraji pribudli prestupné terminály a záchytné parkoviská

S podporou eurofondových operačných programov IROP a OPII **v našom kraji vznikli tri záchytné parkoviská a tri prestupné terminály**. Tie uľahčia obyvateľom kraja presadnúť z áut na verejnú dopravu. Investorom záchytných parkovísk P + R v Pezinku a v Ivanke pri Dunaji boli Železnice Slovenskej republiky. Investorom prestupných dopravných terminálov so záchytným parkoviskom vo Svätom Jure, v Šenkviciach, Bernolákove a záchytného parkoviska v Malackách boli ako prijímatelia podpory IROP jednotlivé mestá a obce.

Malacky

Svätý Jur

Šenkvice

Pezinok

Ivanka pri Dunaji

Bernolákovo

Vybudovali sme druhý cyklomost cez rieku Moravu

Cyklomost VysoMarch medzi Vysokou pri Morave a rakúskou obcou Marchegg vybudovala bratislavská župa v spolupráci s rakúskou stranou. **Spojenie Rakúska s obcou Vysoká pri Morave sa tak obnovilo po vyše sto rokoch.** Vďaka novému cyklomostu umožníme cyklistom i peším spoznávať krásy kraja i zaujímavé zákutia povodia rieky Moravy. Cyklomost zároveň podporí cezhraničnú spoluprácu a regionálny rozvoj. V neposlednom rade, prepojením medzinárodnej cyklotrasy železnej opony Eurovelo 13 s rakúskou národnou cyklotrasou Kamp-Thaya-March prispievame k rozvoju cykloturistiky. Nový most má 5-poľovú konštrukciu s rozpätím hlavného poľa 80 m a oboch predpolí 2 × 25 m. Maximálna výška pilierov je 17 metrov a na rieke ostala minimálna plavebná výška 7 metrov. Celková dĺžka mosta je 270 metrov a šírka 4 metre. Okrem výstavby mosta pre peších a cyklistov boli v rámci projektu implementované aj opatrenia na podporu trvalo udržateľnej mobility. Rekonštrukciou prešla aj cyklotrasa medzi obcou Marchegg a železničnou stanicou. Na stanici pribudli uzamykateľné cykloboxy.

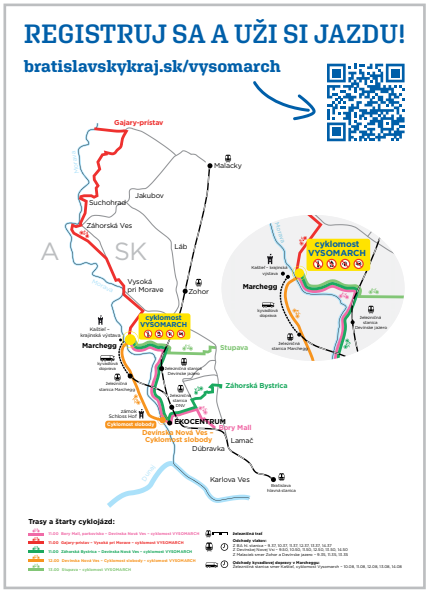

Malokarpatský obchvat

Obchvat, ktorý pozostáva z viacerých úsekov, prinesie zlepšenie dopravnej situácie, časovú úsporu pre vodičov, ale najmä odbremenenie obcí od tranzitnej dopravy, zníženie hlučnosti a prašnosti. Prvý úsek obchvatu – prepojenie diaľničnej križovatky Triblavina s cestou III/1059 Chorvátsky Grob – Čierna Voda – je aktuálne v realizácii a jeho dokončenie je naplánované na október 2022. Ďalšími plánovanými úsekmi sú: Teplé prameňe – Grinava; obchvat mesta Modra; obchvat mesta Pezinok po mesto Modra; obchvat mesta Svätý Jur a obchvat obce Dubová.

Celý obchvat obcí Malokarpatska by mal byť hotový do roku 2030, čo je v súlade s Plánom udržateľnej mobility BSK. Budúci obchvat musí byť **napojený na TEN-T koridor, teda na diaľnicu D1**, keďže ide o kľúčovú podmienku financovania výstavby ciet II. triedy prostredníctvom externých zdrojov. Z tohto dôvodu sa župa rozhodla začať stavať obchvat od diaľničnej križovatky Triblavina.

Súčasťou celého procesu je vypracovanie technickej štúdie, posudzovanie vplyvu na životné prostredie, výkup pozemkov, vydanie územného rozhodnutia a stavebného povolenia a súťaž na zhotoviteľa. Samotná výstavba prebieha až následne.

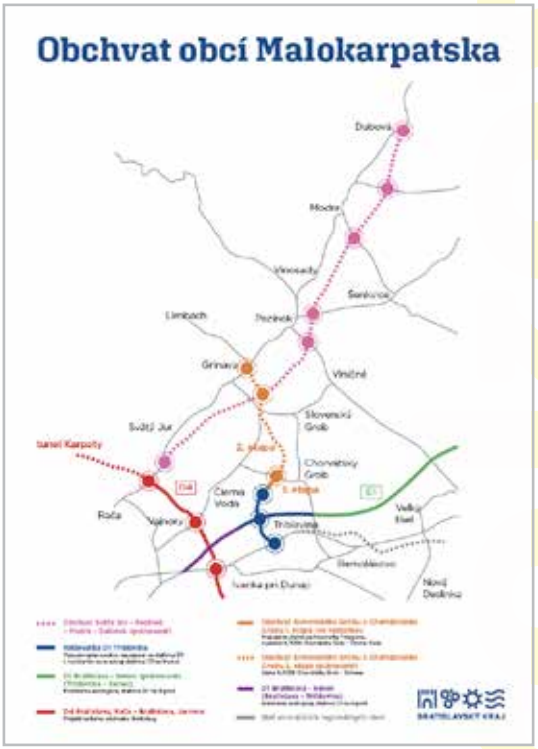

BRATISLAVSKÁ INTEGROVANÁ DOPRAVA

Jednotný lístok pre cestujúcich, lepšia nadväznosť spojov či spoločný tarifno-vybavovací systém pre všetky druhy verejnej dopravy – MHD, vlaky aj prímestské autobusy. Tieto a ďalšie výhody prináša Integrovaný dopravný systém v Bratislavskom kraji (IDS BK). Jeho cieľom je priniesť jednoduchšie a pohodlnejšie cestovanie za primeranú cenu a zatraktívniť hromadnú dopravu tak, aby obyvatelia menej cestovali svojimi osobnými autami a šetrili životné prostredie.

Výhody pre cestujúcich:

- atraktívna ponuka dopravy,
- nadväznosť spojov,
- sprehľadnenie dopravného systému,
- jednotné prepravné a tarifné podmienky,
- jednotný tarifno-vybavovací systém,
- zaručená kvalita poskytovaných dopravných služieb.

Výhody pre dopravcov:

- zvýšenie atraktivity hromadnej dopravy,
- zvyšovanie potenciálu prepravného trhu,
- istota zmluvného vzťahu s objednávateľmi dopravných výkonov,
- koordinácia dopravcov v regióne.

História integrovanej dopravy

- Jún 2013: čiastočná tarifná optimalizácia na území Bratislavy a Záhoria.
- November 2015: úplná **tarifná integrácia**.
- August 2018: dopravná optimalizácia, zavedenie **taktových cestovných poriadkov** s pravidelnými odchodmi s nadväznosťou na železničnú dopravu.
- Október 2018: Spustenie **mobilnej aplikácie** IDS BK.
- August 2019: Rozšírenie IDS BK do železničnej stanice **Trnava**.
- December 2020: Prevádzkovanie **centrálneho dispečingu**, vďaka ktorému sú garantované nadväznosti vybraných spojov.
- Júl 2021: rozšírenie IDS BK mimo územia Bratislavského kraja. Všetky linky v objednávke BSK sú plne integrované aj na území Trnavského samosprávneho kraja (TTSK), do IDS BK sa taktiež zaintegrovali železničné stanice na území TTSK až po Galantu a Kúty.
- November 2021: zavedenie **expresných** liniek, **nočné** spoje do regiónu, zastávky **na znamenie**, pri dojazde do Bratislavy umožnený **nástup všetkými dverami**, zjednotenie vizuálov cestovných poriadkov prímestskej autobusovej dopravy s MHD, úprava názvu niektorých zastávok.
- 15. november 2021: **nástup nového dopravcu** ARRIVA Mobility Solutions pre prímestskú autobusovú dopravu na základe medzinárodnej súťaže a uzavretého kontraktu na 10 rokov. V kraji zároveň začali premávať úplne **nové nízkopodlažné autobusy**. Majú pripojenie na wifi, nabíjačky na telefóny či klimatizáciu.
- Júl 2022: spustenie prevádzky sezónneho **cyklobusu** a zlepšenie možností cestovania s bicyklom v rámci prímestskej dopravy.
- August 2022: **vymenené všetky označníky** zastávok v regióne za moderné v zmysle štandardov IDS BK, ako poznáme z MHD v Bratislave.
- Integrácia priniesla pravidelný medziročný **nárast počtu prepravených osôb**. V roku 2018 nárast o 10 mil. prepravených osôb (3,3 %), v roku 2019 nárast asi o 8 mil. (2,43 %). Tento pozitívny trend zastavila pandémia – v roku 2020 sme zaznamenali pokles približne o 75 mil. (22,82 %) a v roku 2021 ďalší pokles o 14 mil. (5,85 %) prepravených osôb. V ostatnom období sledujeme nárast prepravených osôb a ich postupný návrat do verejnej dopravy.

Bonusové predplatné cestovné lístky

Pre pandémiu koronavírusu a prísne protipandemické opatrenia nemohla časť držiteľov predplatných cestovných lístkov IDS BK (PCL) využívať verejnú hromadnú dopravu. Aby boli cestujúcim vynahradené investície do PCL, ktoré nemohli využívať, rozhodlo sa o kompenzáciách v podobe bezplatných bonusových PCL a 26. augusta 2020 bola spustená prvá akcia generovania bonusových PCL. O druhej akcii generovania bezplatných bonusových PCL bolo rozhodnuté v roku 2022. Ide o odškodnenie cestujúcich, ktorí nemohli plnohodnotne využívať regionálnu autobusovú dopravu po nástupe nového dopravcu. Ten mal výpadky spojov spôsobené nedostatkom vodičov. Generovanie bonusových PCL pre cestujúcich, ktorí mali v období výpadkov zakúpené predplatné lístky s aspoň jednou regionálnou zónou, bolo spustené 31. mája 2022.

Jedinečná mobilná aplikácia

V mobilnej aplikácii IDS BK máte poruke všetko potrebné na cestovanie v rámci Integrovaného dopravného systému v Bratislavskom kraji.

Nezáleží na tom, či cestujete regionálnym autobusom, využijete regionálny vlak alebo sa zveziete mestskou hromadnou dopravou v Bratislave.

Aplikácia ponúka vyhľadávanie spojení vrátane prestupov medzi všetkými zapojenými dopravcami, cestovné poriadky a trasy liniek na mapových podkladoch, virtuálne zastávkové tabule, aktuálne informácie o prípadných meškaniach spojov, ale aj novinky a mimoriadne informácie o doprave.

V aplikácii si môžete zakúpiť aj jednorazové cestovné lístky. Najväčšou novinkou roka 2021 je predaj electričeniek, teda predplatných cestovných lístkov.

ČO NÁS ČAKÁ

- Realizuje sa terminál **vo Veľkých Leváročh** – prebieha VO na zhotoviteľa.

- K existujúcim záchytným parkoviskám a terminálom v regióne pribudne terminál so záchytným parkoviskom **Nové Košariská**, ktorého súčasťou bude aj nová autobusová zastávka.

- Začala sa modernizácia medzinárodného železničného koridoru na Záhorí od **Devínskej Novej Vsi** smerom na **hranicu s Českou republikou**. Vlaky tu budú jazdiť rýchlosťou až do **200 km/h**.

- Zhotoviteľ pre Železnice Slovenskej republiky (ŽSR) spracováva projektovú dokumentáciu na realizáciu Terminálu integrovanej osobnej prepravy (TIOP) **Ružinov**, ako aj odbočku Ružinov na zvýšenie priepustnosti traťového úseku Bratislava-Nové Mesto – Podunajské Biskupice. Následne sa bude obstarávať zhotoviteľ stavby. Mesto Bratislava má záujem predĺžiť **ružinovskú električkovú radiálu** k tomuto terminálu, obstaralo štúdiu realizovateľnosti.

- ŽSR obstarali zhotoviteľa na doprojektovanie a následnú realizáciu TIOP **Vrakuňa** a TIOP **Bory**. Mesto Bratislava plánuje predĺžiť Saratovskú ulicu až k TIOP Bory a tiež predĺžiť **dúbravsko-karloveskú električkovú radiálu**.

- Prebieha proces posudzovania vplyvov na životné prostredie (EIA) **železničného uzla Bratislava**. Týka sa tých opatrení, ktoré odporúča štúdia realizovateľnosti. Následne bude možné začať ďalšie stupne smerujúce k realizácii.

- Pripravuje sa čiastočná aktualizácia štúdie realizovateľnosti bratislavského železničného uzla, od ktorej sa očakáva, že okrem **stanice Filiálka** potvrdí aj potrebu obsluhy koľajovou dopravou lokality **Mlynské Nivy** (nový downtown) v dotyku s novou **autobusovou stanicou**.

- Pre úsek trate **Devínska Nová Ves – Marchegg št. hr.** sa pripravuje **rekonštrukcia mosta** ponad rieku Moravu, elektrifikácia a rekonštrukcia trate na rýchlosť 120 km/h. Predpoklad ukončenia stavby 7/2024.

- Pripravuje sa **rekonštrukcia tunelovej rúry** č. 2 na úseku Bratislava hl. st. – Bratislava-Lamač.

- Pripravuje sa verejné obstarávanie na zhotoviteľa štúdie realizovateľnosti novej železničnej trate **Bratislava-Vajnory – Pezinok cez Groby** a novej železničnej trate **Bratislava-Lamač – Záhorská Bystrica – Stupava – Lozorno**.

- Prebieha VO na zhotoviteľa národnej štúdie **vysokorýchlostnej trate prepojenia krajín V4** prechádzajúcej cez Bratislavu.

- V rámci zásobníka Plánu obnovy a odolnosti je plánovaný rezervný projekt **peronizácie** vybraných železničných staníc, v Bratislavskom kraji sa týka stanice Senec

- Zmena GVD 2022/2023 od 11. 12. 2022 prinesie **reformu železničnej dopravy v zmysle Plánu dopravnej obslužnosti SR**. Bude navýšený celkový dopravný výkon, zavedená striktná taktová doprava, vytvorené tzv. taktové uzly umožňujúce prestupy medzi vlakmi všetkých smerov a kategórií, skrátená doba cestovania na niektorých reláciách, zoptimalizované obehy súprav a celkové zefektívnenie nákladov na prevádzku. **Pre Bratislavský kraj to znamená najmä pravidelnú polhodinovú obsluhu osobnými vlakmi Bratislavy hlavnej stanice v špičke pracovných dní a pravidelnú hodinovú obsluhu aj počas víkendov a sviatkov, a to zo všetkých smerov z regiónu.** V nasledujúcich rokoch dôjde k nutným úpravám železničnej infraštruktúry a ďalšiemu navýšeniu počtu spojov.

Zdravotná starostlivosť

Sme celoslovenským lídrom v očkovaní.

MUDr. Juraj Štekláč, PhD., MPH

podpredseda BSK pre oblasť zdravotníctva

Päť rokov je obdobie, ktoré sa zvyčajne bilancuje celé. Bratislavský samosprávny kraj v oblasti zdravotníctva štandardne pôsobil vo svojich registračných, organizačných a kontrolných kompetenciách, ako aj zriaďovateľských aktivitách.
Jeho snaha o výraznejší vklad sa odrazila najmä – vo veľkokapacitnom očkovaní, memorandom s partnermi v projekte vzniku zdravotníckeho kampusu na bratislavských Boroch a v nedávnom schválení unikátnej Stratégie rozvoja zdravotnej starostlivosti v BSK na roky 2022 – 2026.
Najmä tá je najväčšou výzvou pre ďalšie obdobie. Pomocou nej plánuje kraj výraznejšie vstúpiť do tohto segmentu, pôsobiť ako koordinátor zdravotnej starostlivosti, procesne zlepšovať systém, analyzovať a identifikovať kritické miesta systému, pracovať na ich zlepšení. Je to beh na dlhú trať, ale plán máme a nasadenie tiež...

Stratégia rozvoja zdravotnej starostlivosti

V záujme zlepšenia kvality zdravotnej starostlivosti a zdravia obyvateľstva nielen nášho kraja spracoval Inštitút regionálnej politiky dokument **Stratégia rozvoja zdravotnej starostlivosti v BSK na roky 2022 – 2026**. Stratégia identifikuje hlavné výzvy zdravotníctva špecifické pre Bratislavský kraj, navrhuje harmonogram plnenia jednotlivých aktivít a indikátory úspešnosti ich plnenia.

Projekt je podporený z Európskeho sociálneho fondu.

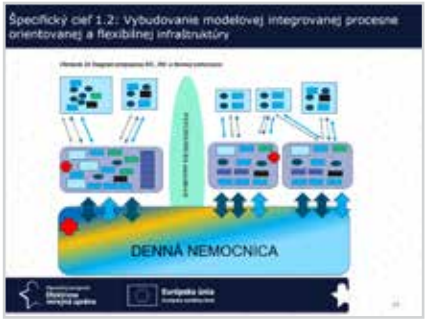

Aktívne komunikujeme s odbornou i laickou verejnosťou

Odbor zdravotníctva BSK komunikuje nielen s poskytovateľmi, ale aj občanmi, ktorí žiadajú poradiť, usmerniť, pomôcť. Činnosť týkajúca sa poskytovania a zabezpečenia zdravotnej starostlivosti je usmerňovaná na základe nariadení a vyhlásení vydávaných Úradom verejného zdravotníctva SR, Regionálnym úradom verejného zdravotníctva, na základe odporúčaní hlavných a krajských odborníkov, ako aj stavovských organizácií pre jednotlivé oblasti.

Vydali sme takmer 500 povolení

Bratislavský samosprávny kraj vydáva povolenia na prevádzkovanie zdravotníckych zariadení – ambulancií, zariadení na poskytovanie jednodňovej zdravotnej starostlivosti, stacionárov, polikliník, ADOS, zariadení spoločných vyšetrovacích a liečebných zložiek, všeobecných nemocníc, liečební, hospicov, domov ošetrovateľskej starostlivosti, mobilných hospicov, lekární a výdajní zdravotníckych pomôcok.

Lekárska starostlivosť
Za posledných päť rokov sme vydali 395 nových rozhodnutí o povolení prevádzkovať zdravotnícke zariadenie. Zároveň sme realizovali 663 zmien v povolení novým rozhodnutím.

Lekárenská starostlivosť
BSK vydáva povolenia aj na prevádzkovanie lekární. V našom kraji sme ich za posledných päť rokov vydali 76 a k tomu sme novým rozhodnutím realizovali 273 zmien povolení.

Lekárska starostlivosť	Nové rozhodnutia o povolení	Zmeny v povolení novým rozhodnutím
	395	**663**
Lekárenská starostlivosť	Nové rozhodnutia o povolení	Zmeny v povolení novým rozhodnutím
	76	**273**

Lekárska starostlivosť
Nové rozhodnutia o povolení 33, zmeny v povolení novým rozhodnutím 85.

Lekárenská starostlivosť
Nové rozhodnutia o povolení 14, zmeny v povolení novým rozhodnutím 38.

Zasadzujeme sa za odstránenie administratívnej záťaže lekárov

S týmto cieľom sme v okrese Malacky zorganizovali pracovné stretnutie všeobecných lekárok pre deti a dorast a riaditeliek materských škôl (MŠ). Predmetom stretnutia bolo nastaviť, zefektívniť a zjednotiť procesy pri nástupe detí do MŠ, ako aj po prerušení dochádzky zo zdravotných dôvodov.

Našou prioritou je osveta a prevencia

BSK aj naďalej považuje osvetu a prevenciu za jednu zo svojich priorít. Aj preto sme 17. júna 2022 realizovali v zdravotnom stredisku na Rovniankovej ulici v Petržalke **„Deň očkovania proti vírusu HPV“**. Aj my sme tak prispeli k prevencii onkologických ochorení a poukázali na potrebu prevencie a vakcinácie.

Zlepšili sme informovanosť lekárov a obyvateľov kraja

Na web stránke Úradu BSK, ako aj na stránke **e-vuc.sk** zverejňujeme informácie o všetkých zdravotníckych zariadeniach, ktorým sme vydali povolenie.

Občania na stránke navyše nájdu:

- zoznam všetkých lekárov a lekární,
- ordinačné hodiny,
- nahlásené neprítomnosti lekárov,
- zastupovanie,
- rozpisy pohotovostných služieb rajónneho lekára,
- užitočné informácie a rady.

bratislavskykraj.sk/zdravie

Identifikácia poskytovateľov stále aktuálna

Pokračovali sme v označovaní ambulancií a lekární, ktoré majú platné povolenie vydané župou. Cieľom tejto aktivity je jasne označiť a identifikovať našou nálepkou poskytovateľov zdravotnej starostlivosti, ktorým sme vydali povolenie. **Zvyšujeme tak povedomie u pacientov a zamedzujeme výskytu falošných lekárov či zdravotníckych zariadení.**

Verejnosti už druhý rok slúži interaktívna mapa lekární a ambulantných pohotovostí

Na našom webe sme v roku 2019 vytvorili interaktívnu mapu lekární a ambulantných pohotovostí. Obyvatelia nášho kraja tu na jednom mieste nájdu:

- lekárne,
- centrálne príjmy nemocníc,
- ambulantné pohotovostné služby pre deti a dorast,
- ambulantné pohotovostné služby pre dospelých,
- zubno-lekársku pohotovostnú službu,
- agentúry domácej ošetrovateľskej starostlivosti.

bratislavskykraj.sk/zdravie

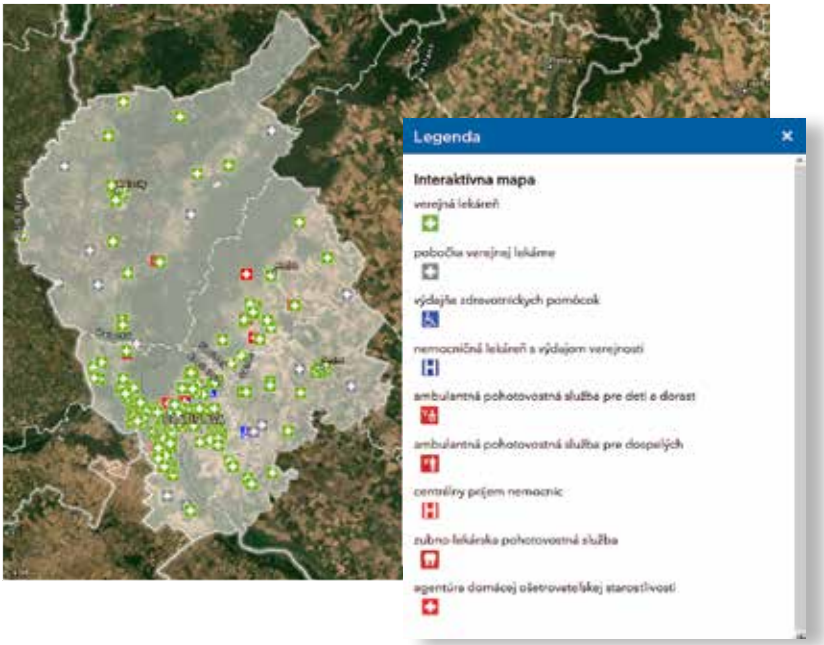

Pokračujeme v rekonštrukcii Polikliniky Karlova Ves

Kompletnou rekonštrukciou prešiel vonkajší plášť polikliniky vrátane výmeny okien a rekonštrukcie vonkajšej terasy. V roku 2021 bola ukončená aj rekonštrukcia hygienických zariadení a výstavba výťahu v detskom pavilóne, čím bol zabezpečený bezbariérový prístup na druhé podlažie.

Zvýšená ochrana klientov v zariadeniach sociálnych služieb

S cieľom usmernenia riaditeľov a zamestnancov ZSS sme poskytli užitočné informácie na aktuálne témy:

- kompetencie a odborná spôsobilosť pri podávaní liekov pre klientov ZSS v našej zriaďovateľskej pôsobnosti,
- kritériá pre občanov prijímaných do ZSS s ohľadom na kontinuitu podávania liekov pri poskytovaní sociálnych služieb a zdravotnej starostlivosti.

POMOC UKRAJINE

Ambulancie prvého kontaktu

Značná časť činnosti odboru zdravotníctva sa v 1. polovici roka 2022 odvíjala v reakcii na ukrajinskú utečeneckú krízu. Zriadili sme ambulancie prvého kontaktu a od 11. apríla sme ich začali prevádzkovať. **V týchto novovzniknutých ambulanciách pracujú zdravotnícki pracovníci z Ukrajiny,** vďaka čomu sa okrem iného odstránila jazyková bariéra medzi pacientmi a ošetrujúcim personálom. Režim dočasnej odbornej stáže im umožňuje poskytovať zdravotnú starostlivosť pod dohľadom odborne spôsobilej osoby.

Ambulancie všeobecného lekárstva pre dospelých a všeobecného lekárstva pre deti sídlia v zdravotnom stredisku Zrkadlový Háj na Rovniankovej 1 v Petržalke.

lekár лікар

Lekárenská starostlivosť

V súvislosti s utečeneckou krízou, plynulosťou a so spôsobom poskytovania lekárenskej starostlivosti aj v tejto mimoriadnej situácii sme zabezpečovali **informovanosť pre pacientov a občanov – utečencov** z Ukrajiny vo všetkých lekárňach v kraji. Rovnako sme v spolupráci s lekárnickou komorou a MZ SR zabezpečovali **informovanosť pre lekárnikov** pri výdaji liekov. Pre poskytovanie lekárenskej starostlivosti sme distribuovali tzv. **komunikačné karty** obsahujúce základné výrazy v ukrajinčine a ruštine aj s fonetickým prepisom. Vo vybraných bratislavských lekárňach v blízkosti tzv. hotspotov pre ukrajinských utečencov z východnej časti SR pracovníci BSK dohliadali na **dostupnosť predpokladaného sortimentu liekov na predpis a voľnopredajných liekov**. Sortiment liekov rovnako prediskutovali s lekármi poskytujúcimi im základnú zdravotnú starostlivosť. Špecifickú iniciatívu sme uplatnili pri zabezpečovaní lekárenskej starostlivosti v Lekárni Zrkadlový háj, pri ambulancii všeobecného lekára a ambulancii detského lekára na Rovniankovej ulici, Bratislava-Petržalka.

COVID-19

Na Úrade Bratislavského samosprávneho kraja sme hrozbu koronavírusu nepodceňovali od samého začiatku. Aj vďaka nášmu nasadeniu má Bratislavský kraj vysoké percento zaočkovanosti.

- **V prvej vlne naše líderstvo a odvaha zavrieť školy a spustiť lavínu opatrení zachránili stovky životov.**
- Zabezpečovali sme ochranné pomôcky pre zdravotníkov, dezinfikovali spoje prímestskej dopravy, zaviedli prísne hygienické opatrenia v zariadeniach sociálnych služieb.
- S cieľom reštartovať ekonomiku a podporiť zamestnanosť v kraji sme v kampani Pomôžme Bratislavskému kraju spolu propagovali lokálne výrobky a služby.
- Zodpovedne sme sa pripravili aj na druhú a tretiu vlnu. Naše zariadenia mali vypracované pandemické plány, na úrade sme zriadili mobilné testovacie miesto.
- Pomohli sme s realizáciou celoplošného testovania antigénovými rýchlotestmi.
- Od marca 2021 sme zriadili **veľkokapacitné očkovacie centrum** na Národnom futbalovom štadióne, kde sme podali **viac ako 350-tisíc vakcín**. Na **bratislavskykraj.sk** sme vyvinuli vlastný objednávací systém.
- Na podporu edukácie v očkovaní sme so známymi osobnosťami a lekármi vyrobili kampaň **Pýtame sa za Vás.**
- S mobilnou očkovacou jednotkou sme navštívili desiatky seniorov, imobilných obyvateľov či pacientov, ktorým v očkovaní v centrách bránia psychiatrické diagnózy.
- Na jeseň 2021 sme v obchodnom centre Aupark otvorili očkovacie miesto, kde sa mohli záujemcovia z celého Slovenska zaočkovať rýchlo, diskrétne a bez registrácie.
- **Ako prví sme začali očkovať seniorov treťou dávkou.**
- Vyhoveli sme rodičom, ktorí sa rozhodli dať zaočkovať aj svoje dieťa vo veku od 5 do 11 rokov. Iba počas prvého dňa sme zaočkovali 1 700 detí.
- Aj počas druhého roka trvania pandémie sme dodávali masky, rukavice, dezinfekciu a ďalšie ochranné pomôcky a antigénové testy tam, kde boli potrebné.
- V roku 2022 sme v spolupráci so Slovenskou psychiatrickou spoločnosťou SLS, hlavnou odborníčkou MZ SR pre všeobecné lekárstvo a lekárom samosprávneho kraja zrealizovali pre odbornú, ako aj laickú verejnosť online webinár **Psychické zdravie v kovidových časoch**.
  Témou bol pohľad odborníkov – psychiatrov na typy duševných problémov, ktoré sa vyskytl v súvislosti s pandémiou. Cieľom bolo nájsť spôsoby spolupráce psychiatrov so všeobecnými lekármi z dôvodu stúpajúceho počtu pacientov so psychickými problémami.
- **Podporujeme zriaďovanie nových ambulancií a motivujeme lekárov, aby neodchádzali do zahraničia.**

Doc. MUDr. Ing. RNDr. Peter Celec, DrSc., MPH, a Marek Mach

MUDr. Elena Prokopová a Miroslav Noga

MUDr. Adriana Šimková, PhD., a Marián Labuda ml.

Doc. MUDr. Jozef Záhumenský a Kristína Tormová

Sociálna starostlivosť

Pomáhame tým najzraniteľnejším.

Mgr. Mikuláš Krippel, PhD.
podpredseda BSK pre oblasť sociálnych služieb

Vážení obyvatelia Bratislavského samosprávneho kraja,

v sociálnej oblasti sa úspešne pokračuje v deinštitucionalizácii – viacerí klienti nájdu domov v novopostavených, resp. komplexne zrekonštruovaných budovách komunitného typu. Vznikli nové špecializované zariadenia pre autistov. Naďalej pomáhame ľuďom v ťažkej životnej situácii (napr. rodinám v kríze, obetiam násilia), fungujú centrá včasnej intervencie, finančne podporujeme neverejných poskytovateľov, zaviedla sa tlmočnícka služba. Stále poskytujeme kvalitnú dlhodobú starostlivosť pre ľudí so zdravotným postihnutím vo vlastných zariadeniach. Obzvlášť v čase pandémie to bolo náročné, za čo patrí veľké poďakovanie všetkým zamestnancom a dobrovoľníkom v sociálnych službách, ako to celé zvládli.

Transformujeme zariadenia sociálnych služieb BSK

Vďaka projektom deinštitucionalizácie sa väčšie zariadenia sociálnych služieb zmenia na zariadenia komunitného typu. **V praxi to bude znamenať nielen komfortnejšie bývanie, ale aj prístup rešpektujúci individuálne potreby a sociálne vzťahy prijímateľov v ich prirodzenom prostredí.** Domov sociálnych služieb a zariadenie podporovaného bývania MEREMA v Modre sa transformuje do novopostavených domov v obci Častá a Dubová, do komplexne zrekonštruovaného objektu Modra-Kráľová a do zakúpeného domu v Modre. Prvé sťahovanie by malo prebehnúť v 2. polovici 2022, a to práve do domu v obci Častá a v Modre. Časti prijímateľom sociálnej služby Domova sociálnych služieb a zariadenia pre seniorov Rača sa začnú poskytovať sociálne služby v zrekonštruovanom objekte na Strelkovej ulici v Bratislave a v novopostavenom dvojdome rodinného typu v Bratislave na Račianskej ulici. Projekt je spolufinancovaný z finančných prostriedkov IROP.

Je preukázané, že rodinné prostredie je z hľadiska aktivizácie klienta zariadenia najvhodnejšie. Klienti majú viac súkromia, o svojom živote a činnostiach môžu viac rozhodovať, majú viac flexibility v trávení voľného času. Veľkým pozitívom je aj podpora a rozvoj inklúzie, nediskriminácia, vyššia miera dôstojnosti a rešpektovanie inakosti.

V roku 2022 sa do národného projektu Deinštitucionalizácia zariadení sociálnych služieb – Podpora transformačných tímov úspešne zapojilo v poradí už deviate župné zariadenie. Domov sociálnych služieb Rozsutec za necelé dva roky, v spolupráci s konzultantmi z Implementačnej agentúry MPSVR SR, vypracuje transformačný plán zariadenia, ktorým zadefinuje prechod z inštitucionalizovaného na komunitné zariadenie. Súčasťou dvojročného projektu, ktorým od roku 2021 prechádza aj Centrum sociálnych služieb SIBÍRKA, je vzdelávanie, výmena dobrej praxe zamestnancov a zamestnankýň zariadenia a workshopy.

Na realizáciu už spracovaných transformačných plánov v nasledujúcich rokoch čakajú aj DSS a ZPS Kaštieľ v Stupave, DSS a ZPS Rača, DSS pre dospelých v Báhoni, GAUDEAMUS-ZKR, ZSS Pod hradom v Plaveckom Podhradí a CSS Pod Karpatmi v Pezinku.

Integrovaný regionálny operačný program
2014 - 2020

Strelkova ulica v Rači

Deinštitucionalizácia Račianska

Pokračujeme v plnení priorít župy a realizácii strategických plánov

Ambícia vybudovať **nové špecializované zariadenie pre dospelé osoby s poruchami autistického spektra** sa stáva skutočnosťou. Prvotná vízia pomáhať má už konkrétne obrysy v zrealizovanej architektonickej štúdii. Na mieste chátrajúcej budovy bývalej materskej školy na Znievskej ulici v Petržalke vyrastie moderné zariadenie sociálnych služieb, ktoré rešpektuje princípy komunitných sociálnych služieb a zároveň citlivým spôsobom uchováva súkromie klientov zariadenia. Zariadenie s kapacitou 24 miest bude poskytovať celoročné a ambulantné sociálne služby.

Jedinečný sprievodca sociálnymi službami

V roku 2021 sme vydali aktualizáciu brožúry poskytujúcu komplexnú pomoc pri výbere vhodnej sociálnej služby pre rôzne krízové životné situácie v Bratislavskom kraji. Sprievodcu prehľadne dopĺňajú kontakty na poskytovateľov sociálnych služieb v Bratislavskom kraji.

Kompetencie BSK v oblasti sociálnych služieb vo vzťahu k jeho obyvateľom patria medzi najdôležitejšie. Rovnako dôležitou kompetenciou BSK je aj rozvoj sociálnych služieb a jeho plánovanie. Koncepcia rozvoja sociálnych služieb v kompetencii BSK na roky 2018 – 2023 reflektuje súčasnú situáciu poskytovania sociálnych služieb v regióne BSK a je základným nástrojom na plánovanie rozvoja sociálnych služieb v kompetencii BSK. Vypracovaná bola v súlade s medzinárodnými záväznými dokumentmi a s prioritami strategických dokumentov pre plánovanie sociálnych služieb na národnej úrovni.

Pomáhame ľuďom so zrakovým znevýhodnením

V záujme dosiahnutia vyššieho komfortu a skvalitnenia služieb poskytovaných klientom so zrakovým či s iným zdravotným znevýhodnením župa podpísala memorandum o spolupráci s OZ Výcviková škola pre vodiace a asistenčné psy. Predmetom memoranda je participácia na procese sociálnej inklúzie najmä formou edukačných aktivít a pomocných psychoterapeutických metód s cieľom zvyšovať povedomie o problematike psov so špeciálnym výcvikom a tiež ľudí so zdravotným znevýhodnením. Spolupráca s OZ Výcviková škola pre vodiace a asistenčné psy prebieha vo viacerých župných zariadeniach.

Podpora samostatného bývania

Od roku 2020 finančne podporujeme novú komunitnú sociálnu službu – podpora samostatného bývania. Do roku 2022 sme 4 neverejným poskytovateľom tejto sociálnej služby poskytli finančný príspevok vo výške viac ako 150-tisíc eur. Služba, ktorej cieľom je podpora samostatnosti, nezávislosti a sebestačnosti, je poskytovaná ľuďom bez domova, osobám s duševným ochorením, ale aj mladým dospelým, ktorí odchádzajú z „detských domovov" a bez odbornej pomoci by ostali na ulici. Podporu samostatného bývania od roku 2021 poskytuje aj župné zariadenie Centrum sociálnych služieb prof. Karola Matulaya pre deti a dospelých.

Podporujeme tlmočnícke služby pre nepočujúcich

Na župe od roku 2019 zabezpečujeme poskytovanie tlmočníckej služby. Naši nepočujúci alebo obyvatelia s ťažkou obojstrannou nedoslýchavosťou tak majú možnosť využívať tlmočnícku službu prostredníctvom štyroch tlmočníkov.

Tlmočníkov, zapísaných v registri poskytovateľov sociálnych služieb v Bratislavskom kraji, sme za ostatné 4 roky podporili sumou takmer 112-tisíc eur. V roku 2022 poskytovali svoje služby 32 občanom odkázaným na tlmočenie v posunkovej reči v rozsahu takmer 3-tisíc hodín.

Distribuovali sme OOPP, testy a kyslíkové prístroje

Od vypuknutia pandémie covidu-19 odbor sociálnych vecí pravidelne distribuuje poskytovateľom sociálnych služieb osobné ochranné pracovné pomôcky (OOPP) proti šíreniu nákazy (masky, rúška, respirátory FFP2, FFP3, ochranné okuliare a štíty, chirurgické rukavice, ochranné obleky a plášte, návleky, dezinfekcia), ako aj antigénové testy pridelené zo SŠHR SR a MPSVaR SR. Spolu sme rozdistribuovali:

- OOPP v celkovom počte viac ako 4,5 milióna kusov v hodnote takmer 2 miliónov eur,
- antigénové testy v celkovom počte takmer 600-tisíc kusov za viac ako 2,4 milióna eur.

Okrem distribúcie OOPP župa pre potreby prijímateľov sociálnych služieb s akútnym priebehom ochorenia COVID-19 poskytovateľom sociálnych služieb zapožičiavala kyslíkové prístroje zabezpečené MPSVaR SR.

Všetkým zamestnancom starajúcim sa o prijímateľov sociálnych služieb počas pandémie covidu-19 patrí náš veľký obdiv. Za hrdinskú prácu vo vysokom nasadení a v mimoriadne náročných podmienkach im patrí naše veľké ĎAKUJEME.

3,2 milióna eur na predchádzanie vzniku sociálno-patologických javov

Bratislavský samosprávny kraj už niekoľko rokov podporuje akreditované a neakreditované subjekty vykonávajúce opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, sociálne programy zamerané na ochranu práv a právom chránených záujmov detí a dospelých osôb a v neposlednom rade aj na predchádzanie a zamedzenie nárastu sociálno-patologických javov. Od roku 2018 sme na župe finančne podporili 106 projektov sumou viac ako 2,8 milióna eur. Centrum pre rodinu v kríze sme podporili sumou takmer 320-tisíc eur a na sociálny program Pomoc ženám, na ktorých je páchané násilie, sme poskytli príspevok vo výške takmer 90-tisíc eur.

Prevencia a eliminácia násilia páchaného na ženách

Od roku 2018 boli schválené **dva Regionálne akčné plány Bratislavského kraja na prevenciu a elimináciu násilia páchaného na ženách na roky 2018 – 2020 a 2021 – 2023**. Ich hlavným cieľom je zabezpečenie informovanosti verejnosti o závažnosti a negatívnych dôsledkoch násilia, zvyšovanie právneho povedomia a odborných kompetencií pracovníkov prichádzajúcich do kontaktu so ženou, ktorá zažíva násilie – potenciálne kontakty nevynímajúc. Ďalej je to aj rozvíjanie bezplatných poradenských služieb s cieľom zlepšovať bezpečnosť a ochranu žien zažívajúcich násilie, ako aj ochranu ich detí.

Dôležitým momentom v takýchto krízových situáciách je aj:

- skvalitňovanie služieb pre ženy,
- poskytovanie ubytovania,
- možnosť ubytovania v utajenom bývaní,
- zohľadňovanie špecifických potrieb obetí násilia,
- poskytovanie komplexných odborných služieb formou sociálneho, psychologického a právneho poradenstva,
- vytváranie priestoru na fungovanie podporných a svojpomocných skupín pre ženy v procese integrácie žien do spoločnosti.

BSK je partnerom projektu „Zmena 21“

Projekt podporený z Nórskeho finančného mechanizmu sa zameriava na výzvy pri riešení začleňovania rómskych komunít do spoločnosti a odstraňovanie prekážok, ktoré tento proces spomaľujú. Aktivity projektu sa dotýkajú oblastí zdravia, vzdelávania, zamestnanosti, antidiskriminácie a bývania s využitím sociálnej práce s rómskymi rodinami a jednotlivcami, uplatňujúc prístup úspešne využívaný v Nórsku.

Pomáhame ľuďom v krízových situáciách

Na župe nezabúdame ani na ľudí, ktorí sa ocitli v krízovej situácii. Sociálne služby krízovej intervencie sa občanom v našom kraji poskytujú v útulkoch, domovoch na polceste, integračných centrách a zariadeniach núdzového bývania. BSK má u neverejných poskytovateľoch sociálnych služieb v tejto oblasti každoročne zazmluvnených takmer 300 miest. Za 5 rokov sme na tieto služby poskytli finančný príspevok vo výške takmer 3,7 milióna eur.

Oslavovali sme výročia

1. júla 2022 ubehlo **30 rokov**, odkedy **Domov sociálnych služieb pre deti a dospelých INTEGRA** otvoril svoje brány a začal poskytovať sociálne služby deťom a dospelým s ťažkým zdravotným postihnutím. Dnes je z DSS INTEGRA moderné zariadenie, schopné poskytovať profesionálne služby na najvyššej úrovni, otvorené verejnej komunite i dobrovoľníckej činnosti. Aktuálne je kapacita zariadenia 40 miest v Bratislave a 12 miest v Senci. Neoddeliteľnou súčasťou denných aktivít sú terapie, z ktorých najobľúbenejšia je práca v keramickej dielničke, muzikoterapia, arteterapia, relax v multisenzorickej miestnosti snoezelen či rehabilitácie v príjemnej atmosfére krásneho prostredia záhrady.

V roku 2022 si **30 rokov** od svojho založenia slávnostne pripomenie i **Centrum sociálnych služieb prof. Karola Matulaya pre deti a dospelých**, ktoré vzniklo ako prvé zariadenie denného typu pre malé deti na Slovensku. V súčasnosti slúži deťom a dospelým, jeho 117 prijímateľov žije v piatich budovách. „Matulayovci“ žijú bohatým spoločenským životom. Organizujú športové hry a plavecké preteky, ktoré majú dlhú tradíciu, pred Vianocami pozývajú verejnosť na Adventné tvorivé dielne, v bratislavskej kaviarni organizujú výstavu obrazov „Geniálny Amadeo“. Prijímatelia tiež varia, pečú, servírujú a upratujú vo vlastných kuchynkách, v drevárskej dielni majstrujú vtáčie búdky, ktoré zdobia rôzne miesta v Dúbravke aj celej Bratislave, čistia verejné priestory a v súčasnosti tvoria permakultúrnu záhradku s jedlým lesom, bylinkovou špirálou, altánkom a rehabilitačným chodníkom.

30 rokov svojej pôsobnosti v roku 2021 oslavoval **Domov sociálnych služieb pre deti a dospelých KAMPINO**. Pestrý život 56 prijímateľov sociálnej služby sprevádza mnoho zážitkových terapií v bielom a čiernom snoezelene, v podobe „suchej“ delfinoterapie, kanisterapie, muzikoterapie, bazálnej stimulácie a dramatizácie, ale aj v podobe edukácie formou pedagogiky Márie Montessori, výučby anglického jazyka a rôznych záujmových krúžkov.

Najstarším župným zariadením sociálnych služieb je **Domov sociálnych služieb pre dospelých v Báhoni**, ktorého príbeh sa začal písať v roku 1930. V roku 2020 sme si tak slávnostne pripomenuli **90 rokov** od jeho vzniku. Dnes je zariadenie domovom pre 146 ľudí predovšetkým so zrakovým postihnutím, s duševnou poruchou, mentálnym postihnutím alebo v ich kombinácii. Aj preto sú hlavné zásady zariadenia úcta, trpezlivosť, empatia, pochopenie, atmosféra dôvery, pokoja, radosti, pohody a spokojnosti.

Byť jeden druhému darom je motto župného **Centra sociálnych služieb Javorinská**, ktoré si v roku 2019 pripomenulo **50. výročie** od svojho založenia. Centrum sa nachádza na krásnom mieste neďaleko Bratislavského hradu. V súčasnosti sa 57 prijímateľov sociálnej služby spolu so zamestnancami venujú obľúbeným aktivitám, ako napr. práca v remeselných dielňach, v rámci projektu „Čarovná záhrada“, so skalkou, skleníkom či bylinkovou záhradou. Populárna je tiež práca s hlinou, hlinené výrobky vystavujú v Staromestskej knižnici. Najväčšou atrakciou sú však krosná, preto je tkanie kobercov v centre veľkou výzvou. Život v centre je tiež plný športu a hudby. Obľúbené je plávanie a petang, výborne funguje kapela Javorkáči, ktorej členovia sú samotní prijímatelia sociálnej služby.

Zmenili sme názvy niektorých zariadení

S cieľom zosúladenia a zrozumiteľného pomenovania poskytovaných viacerých druhov sociálnych služieb boli v posledných 5 rokoch zmenené názvy niektorých župných zariadení. Zmenil sa:

- Domov sociálnych služieb a rehabilitačné stredisko ROSA na Zariadenie sociálnych služieb ROSA,
- Domov sociálnych služieb prof. Karola Matulaya pre deti a dospelých na Centrum sociálnych služieb prof. Karola Matulaya pre deti a dospelých,
- Domov sociálnych služieb a zariadenie pre seniorov, Pezinok, na Centrum sociálnych služieb Pod Karpatmi,
- Domov sociálnych služieb pre deti a dospelých Sibírka na Centrum sociálnych služieb Sibírka,
- Domov sociálnych služieb, Plavecké Podhradie, na Zariadenie sociálnych služieb Pod hradom,
- Domov sociálnych služieb pre deti a dospelých, Javorinská ul., na Centrum sociálnych služieb Javorinská.

Súťaž plná rozkvitnutých záhradiek, farebnej jesene, ale aj Valentínska pošta

Posledné roky boli pre obyvateľov zariadení sociálnych služieb pre pandémiu covidu-19 veľmi náročné. Z dôvodu prísnych protiepidemických opatrení mali obmedzené návštevy priateľov, príbuzných, ako aj možnosti trávenia voľnočasových aktivít. Aj z tohto dôvodu pre nich zamestnanci odboru sociálnych vecí pripravili niekoľko súťaží a aktivít. Veľký úspech mala Valentínska pošta, ktorú klientom zariadení osobne roznášali zamestnanci odboru sociálnych vecí.
Na jar bola úspešná súťaž o najkrajšie veľkonočné vajíčko, v letnom období o najkrajšiu záhradku, jesenným favoritom bola jeseň maľovaná na črepníku a kameni. Fantázia a kreativita všetkých súťažiacich nás milo prekvapila a veríme, že pri tvorbe strávili príjemné chvíle.

Centrá včasnej intervencie

Vďaka dobre fungujúcim centrám včasnej intervencie dokážeme poskytnúť pomoc deťom od 0 do 7 rokov, ak je ich vývin z dôvodu zdravotného postihnutia ohrozený, a tiež rodine týchto detí. Služba včasnej intervencie poskytovaná župným Centrom sociálnych služieb Sibírka našla svoj nový domov v priestoroch na Račianskej ulici a poskytla pomoc takmer 200 rodinám.
Župa finančne podporuje aj tri centrá včasnej intervencie neverejných poskytovateľov, za ostatných 5 rokov vo výške viac ako 850-tisíc eur. Aj toto je ďalší skvelý krok, ako pomôcť rodičom a ich deťom so špeciálnymi potrebami.

Netradičná vernisáž obrazov

Vestibul Úradu Bratislavského samosprávneho kraja ožil farbami. Prostredníctvom 60 obrazov nás pustili do svojho vnútra ľudia so zdravotným postihnutím. Výstava bola predajná a finančný výťažok sme odovzdali 13 zúčastneným zariadeniam. Tie ho využijú na nákup výtvarného materiálu a pomôcok na tvorbu ďalších umeleckých diel v rámci arteterapie. Tá má za cieľ rozvíjať ich fantáziu, trpezlivosť a talent.

Charitatívny bazár

V septembri 2021 sme v areáli BSK zorganizovali 1. ročník Charitatívneho bazára. Predávali sme nosené odevy, obuv, doplnky a ručne vyrábané výrobky z dielní župných zariadení sociálnych služieb. Počas toho, ako si tí najmenší návštevníci užívali program pre deti, klienti zariadení sociálnych služieb ponúkali kávu, čokoládu, skvelú limonádu a koláčiky. Polovica výťažku z predaja putovala do župných zariadení sociálnych služieb.

Rozširujeme sociálne služby pre dospelých s pervazívnou vývinovou poruchou

Na konci leta otvárame v areáli Zariadenia sociálnych služieb Pod hradom v Plaveckom Podhradí nové špecializované zariadenie pre dospelých ľudí s pervazívnou vývinovou poruchou (najmä s autizmom) celoročnou formou. Kapacita zariadenia je 6 miest. Súčasťou zariadenia je aj denná miestnosť s východom na krásnu terasu a výhľadom na Plavecký hrad.

Pre niekoho kvapka, pre iného život

Domov sociálnych služieb INTEGRA pod záštitou predsedu BSK pána Juraja Drobu usporiadal pri príležitosti 30. výročia svojho vzniku darovanie krvi pod názvom Integrácka kvapka krvi. Darovanie krvi sa uskutočnilo v priestoroch INTEGRY v spolupráci s NTS SR. Medzi darcami boli zamestnanci INTEGRY i verejnosť. Všetkým srdečne ďakujeme.

Pomáhame spríjemniť vianočné sviatky

Nie všetci majú to šťastie, že môžu tráviť vianočné sviatky so svojou rodinou. Preto tradične, formou vianočnej zbierky od zamestnancov Úradu BSK, pomáhame spríjemniť vianočné sviatky klientom v zariadeniach sociálnych služieb. Pre konkrétne zariadenie zbierame rôzne drobnosti, ktoré potešia alebo spríjemnia voľný čas. Počas pandemického obdobia sme darčekmi z našej zbierky spríjemnili Vianoce aj klientom neziskovej organizácie Nemocnica Modra, Neziskovej organizácie VYSNÍVANÝ DOMOV či ľuďom bez domova v útulku sv. Vincenta DePaul.

Vianočný bazár

Prijímatelia sociálnych služieb župných zariadení sociálnych služieb (klienti ZSS) milujú vianočné trhy. Počas pandémie však mali z dôvodu ochrany svojho zdravia menej možností zúčastniť sa na vianočných aktivitách. Pre potešenie sme im na úrade sami zorganizovali Vianočný bazár. Tešili sa z neho nielen zamestnanci úradu, ktorí si mali možnosť zakúpiť krásne vianočné darčeky vyrobené samotnými klientmi ZSS, ale i zariadenia, keďže zarobené peniažky išli na ďalší rozvoj kreativity ich klientov.

Otvorili sme nový ateliér

Ateliér, ktorý klienti Centra sociálnych služieb pre deti a dospelých prof. K. Matulaya využívali na arteterapiu, už „praskal vo švíkoch“. Uchopili sme sa preto výzvy centra na realizáciu projektu ARTE – Zimná záhrada. Modernou rekonštrukciou sa priestory bývalého malého ateliéru rozšírili a dajú sa tak využívať na terapeutickú prácu počas celého roka. Presvetlený a otvorený priestor ateliéru umožňuje okoloidúcim ľuďom zvonku nahliadnuť do práce zariadenia. Okrem arteterapie ateliér v podobe zimnej záhrady poskytuje relaxačné využitie pre ľudí s ťažkým mentálnym postihnutím a tiež s poruchou autistického spektra.

NA ZAMESTNANCOCH V SOCIÁLNYCH SLUŽBÁCH NÁM ZÁLEŽÍ

Nenápadní hrdinovia – týmto pomenovaním môžeme právom označiť ľudí, ktorí zodpovedne, s láskou a oduševnením pôsobia v zariadeniach sociálnych služieb. Bratislavská župa má vo svojej pôsobnosti 14 zariadení sociálnych služieb, v ktorých pracuje takmer 1 000 zamestnancov. Patrí im veľká vďaka za ľudský prístup, pracovné nasadenie a profesionalitu, s ktorou dennodenne pristupujú k prijímateľom sociálnej služby. V našom kraji máme aj ďalších viac ako 130 zariadení sociálnych služieb, ktoré sú zriadené neziskovými organizáciami, občianskymi združeniami, cirkvou, mestami, obcami, spoločnosťami s ručením obmedzeným a fyzickými osobami – živnostníkmi. Aj v nich sú zamestnaní ľudia s osobným a pracovným nasadením, ochotní pomáhať druhým.

Nenápadní hrdinovia

Sme si vedomí toho, akú náročnú prácu zamestnanci v zariadení vykonávajú. Vyzdvihnime preto prácu a status tých, ktorí významnou mierou prispievajú k zvyšovaniu kvality života iných. Svojím konaním sú totiž vzorom pre nás všetkých. Právom im patrí nielen veľké ĎAKUJEME, ale aj spoločenské uznanie, ocenenie a adekvátnejšie finančné ohodnotenie.

- Bratislavský samosprávny kraj sa snaží ich prácu a motiváciu finančne oceniť nielen prostredníctvom osobných ohodnotení, ale aj formou polročných a koncoročných odmien a v osobitných prípadoch aj formou mimoriadnych odmien.
- Významným benefitom, ktorý BSK ponúka pre stabilizáciu zamestnancov v župných zariadeniach, je aj možnosť poskytnutia dočasného ubytovania. Aktuálne k 73 bytovým jednotkám v DSS a ZPS Rača slúžiacim na účely prechodného ubytovania zamestnancov župných ZSS v roku 2022 pribudlo ďalších 8 bytových jednotiek.
- Odbor sociálnych vecí v spolupráci s oddelením kultúry pripravili pre všetkých zamestnancov zariadení sociálnych služieb v zriaďovateľskej pôsobnosti župy zľavu na lístky do Divadla ARÉNA, Divadla Astorka Korzo ’90 a do Bratislavského bábkového divadla ako poďakovanie za zvládnutie mimoriadne náročného obdobia počas I., II. a III. vlny pandémie.

Vzdelávacie semináre

V súlade s Koncepciou rozvoja sociálnych služieb v kompetencii BSK sme za obdobie posledných päť rokov realizovali viacero vzdelávacích seminárov na rôzne témy pre odbornú a širokú verejnosť a tiež viacero vzdelávacích prednášok pre zamestnancov župných zariadení sociálnych služieb.

Riaditelia a zamestnanci zariadení rovnako ocenili vzdelávanie zamerané na osobnú rovnováhu pri práci s klientom, prioritizáciu a zvládanie náročných situácií pri práci s agresívnym klientom. Užitočným bol aj koučovací prístup, ktorý mal zamestnancom pomôcť nájsť vlastnú cestu na zvládanie náročných situácií a dodať novú energiu na výkon práce.

V roku 2022 bol pre riaditeľov zariadení prínosom kurz krízového manažmentu, ktorý bol zameraný na zručnosti v pracovných metódach, postupoch a technikách k prípadovým štúdiám mimoriadnych udalostí (epidémia, ohrozenia života v ekosystéme, humanitárne katastrofy).

24,3 milióna eur na sociálne služby neverejným poskytovateľom pre ľudí so zdravotným postihnutím

Bratislavský samosprávny kraj zabezpečuje sociálnu službu osobám s ťažkým zdravotným postihnutím v domovoch sociálnych služieb, špecializovaných zariadeniach, zariadeniach podporovaného bývania a v rehabilitačných strediskách, a to okrem župných zariadení aj prostredníctvom neverejných poskytovateľov sociálnych služieb (v regióne BSK i mimo nášho regiónu) a prostredníctvom zariadení zriadených iným vyšším územným celkom.
Za posledných 5 rokov župa prispela na prevádzku zariadeniam sociálnych služieb zriadených neverejnými poskytovateľmi služieb a tiež zariadeniam zriadených iným vyšším územným celkom sumou 24,3 milióna eur. Každoročne si BSK u týchto poskytovateľov sociálnej služby pre občanov s ťažkým zdravotným postihnutím z nášho kraja zazmluvňuje takmer 1 300 miest.

Netradičný teambuilding

Pre zamestnancov župných zariadení sociálnych služieb sme zorganizovali druhý ročník súťaže vo varení guláša. Putovnú župnú varechu za najlepší župný guláš získalo družstvo Javorky z Centra sociálnych služieb Javorinská.

Ceny za výnimočný prínos v sociálnej oblasti

Pandemická situácia nepriala ani nám na odbore pri organizovaní spoločenských podujatí. Teší nás preto, že sme v auguste 2021, počas uvoľnenia opatrení, mohli zorganizovať už 7. ročník významného podujatia Ocenenie v sociálnej oblasti. Ocenili sme 39 výnimočných ľudí, ktorí sa svojimi skutkami, používaním inovatívnych terapií a metód práce významne zaslúžili o spoločenský, kultúrny, športový a umelecký rozvoj v oblasti sociálnych služieb. Sú to aj ľudia, ktorí sa venujú dobrovoľníckym aktivitám v prospech prijímateľov a zariadení sociálnych služieb. Ocenenie za hrdinský čin si v roku 2021 odnieslo i samotné zariadenie CSS Pod Karpatmi, v ktorom ako v prvom vypuklo ochorenie covid-19.

V rámci 8. ročníka tohto podujatia konaného v roku 2022 si ocenenie za výnimočný prínos v oblasti sociálnych služieb prevezme 45 nominantov a 1 župné zariadenie sociálnych služieb za inovatívny prístup pri poskytovaní sociálnej služby.

Hlavným odkazom podujatia je uznanie a ocenenie práce v sociálnych službách v župných zariadeniach. Veľké krištáľové srdce je symbolom práce výnimočných, obetavých a hlavne láskavých ľudí, ktorí sa venujú tejto veľmi náročnej práci.

Za toto všetko im patrí naše ĎAKUJEME.

Pre občanov zavádzame smart technológie

Zavádzanie smart technológií, teda jednoduchých a účinných postupov do každodennej práce, sa vo svete už osvedčilo a našlo si cestu aj na bratislavskú župu. Odbor sociálnych vecí dodávateľským spôsobom pripravil mapu sociálnych služieb v kraji, ktorej cieľom je užívateľsky komfortným spôsobom pomôcť zorientovať sa v nepriaznivej životnej situácii v spleti sociálnych služieb. Zadaním preferencií výberu poskytovateľa sociálnych služieb program ponúkne konkrétnych poskytovateľov vybranej sociálnej služby vrátane základných informácií a kontaktov.

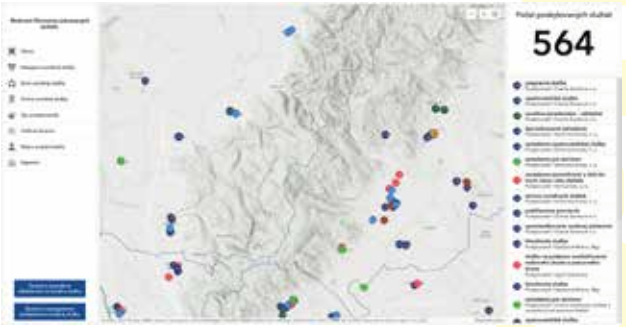

Odovzdali sme osvedčenia o absolvovaní vzdelávacieho programu

V záujme skvalitniť poskytovanie sociálnych služieb deťom a dospelým osobám s poruchou autistického spektra (PAS) sme v spolupráci s Centrom sociálnych služieb prof. K. Matulaya pre deti a dospelých zorganizovali 5-mesačný vzdelávací program s názvom „Práca a komunikácia s deťmi a dospelými s poruchou autistického spektra – BASELINE v zariadeniach sociálnych služieb“. **Vzdelávací program bol určený pre zamestnancov župných zariadení, ktorí prioritne pracujú s osobami s PAS, avšak nadobudnuté vedomosti môžu uplatniť aj pri práci s osobami s mentálnym postihnutím.** Ako veľké poďakovanie za prácu zamestnancov v zariadeniach sociálnych služieb bol tento vzdelávací program pre nich bezplatný a plne hradený z rozpočtu BSK. Investícia bratislavskej župy do vzdelávania prináša nielen profesijný rozvoj zamestnancov, zvýšenie ich stability a motivácie, ale v konečnom dôsledku aj zvýšenie kvality života samotných prijímateľov sociálnej služby.

Vzdelávací program úspešne ukončilo 56 zamestnancov župných zariadení, ktorí si na župe na začiatku leta slávnostne prevzali Osvedčenia o absolvovaní tohto vzdelávacieho programu

Posudková činnosť

V rámci svojej pôsobnosti BSK na oddelení posudkových činností za obdobie rokov 2018 – 2022 evidoval 5 069 žiadostí občanov o posúdenie odkázanosti na sociálnu službu v domove sociálnych služieb, v rehabilitačnom stredisku, v zariadení podporovaného bývania a v špecializovanom zariadení. V tejto súvislosti sme vydali 4 446 rozhodnutí a k nim 4 446 posudkov.

Investovali sme do vybavenia a údržby zariadení sociálnych služieb

Za obdobie rokov 2018 – 2022 sme investovali takmer 1,9 milióna eur na podporu priorít zariadení sociálnych služieb. Išlo hlavne o nákup nového materiálového vybavenia (konvektomaty, chladničky, multifunkčné tlačiarne, počítačová techniky, sporáky, televízory, klimatizačné jednotky, traktorové kosačky, elektrické polohovacie postele), ale aj o údržbu objektov (napr. výmena podlahových krytín, rekonštrukcia bezbariérových vstupov, modernizácia telefónnej ústredne).

Kontroly v zariadeniach sociálnych služieb

Na základe podnetov vykonali zamestnanci odboru sociálnych vecí BSK aj v priebehu roka 2022 niekoľko kontrol. Ich predmetom bolo nielen hospodárenie s finančnými prostriedkami, ale aj plnenie podmienok na zápis do registra počas poskytovania sociálnej služby a povinností poskytovateľa sociálnej služby.

Kontroly boli vykonané na základe plánu kontrol a ako mimoriadne na základe podnetov poukazujúcich na porušovanie zákona o sociálnych službách zo strany poskytovateľa sociálnej služby pri plnení povinností. Vo všetkých prípadoch boli zistené porušenia zákona o sociálnych službách. Poskytovatelia sociálnych služieb sa zaviazali prijať opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov.

Memorandum o partnerstve

Spolupráca s Jednotou dôchodcov na Slovensku v Bratislave uzatvorená na základe memoranda o spolupráci v roku 2019 pokračovala aj v priebehu rokov 2020, 2021 a 2022. Cieľom memoranda je presadzovanie spoločných záujmov v oblasti zlepšovania kvality života seniorov, vzájomná spolupráca, informovanosť o možnostiach riešenia problémov v oblasti sociálneho zabezpečovania, informovanosť v oblasti poskytovania zdravotnej starostlivosti, podporovanie aktivít a iniciatív seniorov.

Župná olympiáda pre seniorov

Pre seniorov sme už tradične aj v roku 2018 a 2019 zorganizovali Župnú olympiádu o putovný pohár predsedu BSK. K skvelej atmosfére a k úžasným športovým výkonom prispeli aj študenti župných stredných odborných škôl svojimi edukačnými aktivitami. V rokoch 2020 – 2022 sme pripravené podujatie pre pandémiu zrušili.

Životné prostredie

Podporujeme trvalo udržateľný rozvoj regiónu a ochranu prírodných zdrojov.

Ing. arch. Mgr. art. Elena Pätoprstá

podpredsedníčka BSK pre životné prostredie

Za posledných 5 rokov župa urobila doteraz asi najviac v oblasti životného prostredia a zdravého životného štýlu v regióne. A to najmä v oblasti cyklodopravy, ochrany zdroja pitnej vody na Žitnom ostrove, ochrany lesov a biodiverzity, nepoužívania pesticídov či výchovy k environmentálnej zodpovednosti. Cez dotácie župy sa obce pripravujú na klimatické zmeny a zadržiavanie vody v regióne. Dokončil sa medzinárodný cyklomost na Dunaji. Získali sme zdroje na realizáciu najväčšieho športového areálu v Petržalke, dokončujeme ekocentrum v kaštieli Čunovo. Náš web a mapový portál sa stali trvalým zdrojom dôležitých informácií pre verejnosť v oblasti územného plánovania a ochrany krajiny a tešíme sa, že je vzorom aj pre ostatné župy na Slovensku.

MAPOVÝ PORTÁL BSK

Poskytovanie informácií a zaujímavostí prostredníctvom máp je už celosvetovým štandardom. Mapový portál BSK sa neustále dopĺňa o nové témy prostredníctvom GIS – geografických informačných systémov. Úrad BSK hľadá nové spôsoby zdieľania priestorových údajov a analýz, okrem klasických webových aplikácií publikuje dáta aj pomocou máp s príbehom, dashboardmi a HUB. Aj takýmto spôsobom vytvárame platformu na rozvoj vedomostí a zručností obyvateľov a návštevníkov nášho regiónu.

Na mapovom portáli **mapy.bratislavskykraj.sk** prinášame pre odbornú i laickú verejnosť rôzne témy:

Jednou z prvých publikovaných bol **Územný plán regiónu**. Jedným klikom sú k dispozícii výkresy jeho grafickej časti.

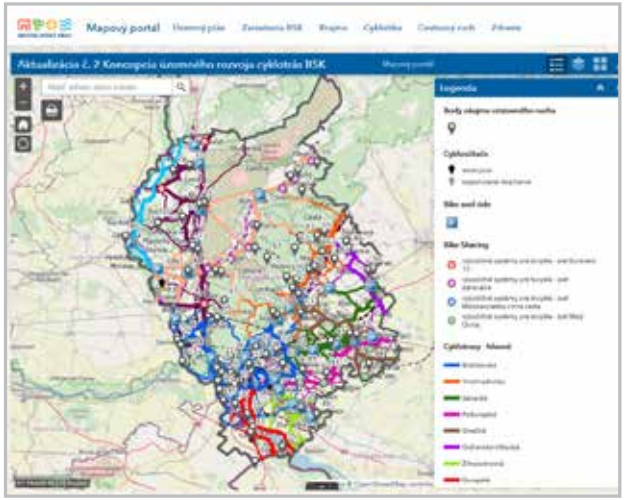

Najmä počas covidovej pandémie bola veľmi užitočnou a navštevovanou mapa v sekcii **Zariadenia BSK**. Vďaka jednoduchosti bolo možné zorientovať sa v spletitej sieti obmedzení systému semafor, zároveň zobrazovala očkovacie centrá, ktoré zabezpečoval BSK.

Sekcia **Krajina** prináša niekoľko zaujímavých tém:

- Envirovýchova prostredníctvom EnviroHUB BSK okrem poskytovania informácií v oblasti environmentálneho vzdelávania a osvety umožňuje zapojeným organizáciám pomocou formulára pridávať projekty a udalosti v oblasti environmentálnej výchovy.
- Priestorovú štruktúru lesov na území BSK je možné študovať podľa rôznych kategórií v záložke AP lesy.
- Tematická mapa Liahniská na území BSK zobrazuje potenciálne liahniská komárov na území Bratislavského kraja. Táto mapa je súčasťou projektu biologickej likvidácie lariev komárov.
- Hranice veľkoplošných aj maloplošných chránených území, biocentrá a biokoridory, chránené stromy a ostatné zaujímavé informácie sa návštevníci dozvedia z interaktívnej mapy Ochrana prírody a krajiny.
- V kontexte prebiehajúcej klimatickej zmeny je možné si v mape Revitalizácia krajiny pozrieť zóny citlivosti krajiny na vplyvy zmeny klímy a stupne potreby realizácie opatrení na území Bratislavského kraja.

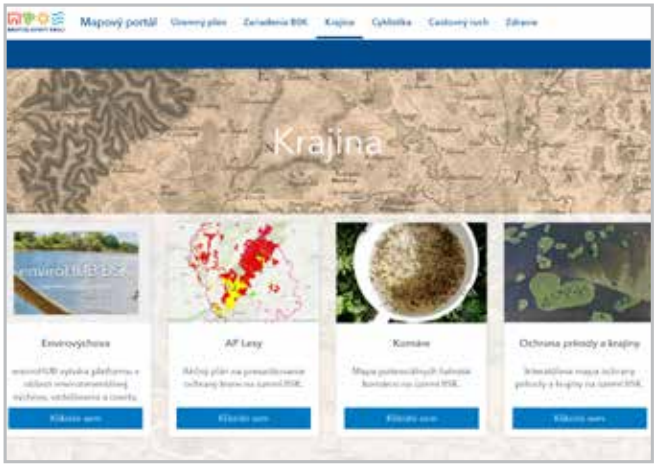

Nosnou témou v sekcii **Cyklistika** je aktualizovaná Koncepcia územného rozvoja cyklotrás BSK. Užívatelia majú možnosť zistiť rôzne užitočné informácie, napr. existujúce a navrhované cyklotrasy v regióne, cyklosčítače, existujúce a pripravované záchytné parkoviská „Bike and ride“ atď. Mapa verejných nabíjacích staníc pre e-biky je v príprave.

Krásnou aj prehľadnou formou máp s príbehom sa v sekcii **Cestovný ruch** približujeme všetkým obyvateľom i návštevníkom, ktorí majú chuť poznávať a užiť si náš kraj.

- Splav Malého Dunaja ponúka naplánovanie si výletu na plavidle, spoznávanie rieky a hlavne nevynechanie žiadnej atrakcie.
- Cykloturistika pri Dunaji ponúka podobne ako predchádzajúca story mapa naplánovanie si výletu, spoznanie okolia rieky, avšak v sedle bicykla.
- Železná opona zo série tematických ciest prináša zamyslenie sa nad našou históriou, jej pochopenie a váženie si slobody, ktorú teraz prežívame.
- Interaktívna prehliadka Veľkomoravská misia Cyrila a Metoda nás prenesie do 9. storočia.
- Vínne cesty v regióne Centrope je veľmi inšpiratívna nielen pre milovníkov dobrého vína.
- Letný vlak Záhoráčik roztomilým spôsobom približuje trasu z Bratislavy do Plaveckého Podhradia.

Interaktívna mapa lekární, výdajní zdravotníckych pomôcok a agentúr domácej ošetrovateľskej starostlivosti je k dispozícii v sekcii **Zdravie**.

Prvou témou, ktorá sa nachádza v sekcii **Projekty**, je IROP – Integrovaný regionálny operačný program 2014 – 2020. Na dashboarde sú zobrazené všetky dôležité informácie, je možný interaktívny výber projektov na základe rôznych atribútov.

Pracujeme inovatívnymi metódami

Vytvorili sme moderné pracovisko GIS, ktoré využíva geografický informačný systém na tvorbu a editovanie údajov, priestorové analýzy, skúmanie, analýzu a sprístupňovanie na internete. Agregujeme podklady z rôznych oblastí životného prostredia, urbanizmu, technickej a dopravnej infraštruktúry. Vytvárame a rozvíjame webové aplikácie geoinformačných systémov naprieč všetkými odbormi Úradu BSK.

Podporujeme ochranu životného prostredia a rozvoja vidieka

V rámci výzvy na podporu ochrany životného prostredia a rozvoja vidieka (životné prostredie, turizmus a environemntálna výchova) bolo v roku 2022 z rekordne prijatých 110 žiadostí schválených až 77 projektov v celkovej výške 666-tisíc eur.
19 projektov v oblasti životné prostredie sa zameriava na podporu zelených a vodozádržných opatrení. Najviac projektov, až 41, sme schválili za oblasť turizmus. Tieto sa zameriavajú na podporu vodného turizmu a cykloturizmu. V oblasti environmentálna výchova mali materské a základné školy možnosť vybudovania externých náučných záhrad. Tu sme podporili 17 projektov.

CYKLODOPRAVA

Budovaním nových bezpečných segregovaných cyklodopravných trás chceme prispieť k rozvoju nemotorovej dopravy, a tak k zlepšeniu životného prostredia. V roku 2022 sa sieť legálnych cyklotrás BSK rozrástla na 1 148 km, prebehla údržba cykloturistických trás v celkovej dĺžke vyše 200 km, boli osadené ďalšie tri cykloturistické stojany s mapou. Nabíjačky pre elektrobicykle máme už na 33 miestach, k doteraz 16 osadeným servisným stojanom na bicykle pribúdajú ďalšie.

Cyklodopravné trasy:

- Segregovaná cyklotrasa vznikla z obce Veľký Biel – s prepojením na mesto Senec.
- Buduje sa cyklotrasa Limbach – Pezinok, žel. st.
- Pokračujeme v projekte bezpečného cyklistického prepojenia Lamača s Dúbravkou pomocou cyklolávky ponad železnicu a podjazdom popod diaľnicu D2.
- V rámci cezhraničnej spolupráce SK-AT sa vybudovala cyklolávka VysoMarch: Marchegg – Vysoká pri Morave.
- Pripravuje sa výstavba cyklotrasy Modra – Šenkvice, žel. st.
- Pripravuje sa výstavba cyklotrasy Ivanka pri Dunaji, žel. st. – Zálesie.

Priority župy v oblasti budovania cyklotrás:

1. Prepojenie Pezinka a Senca.
2. Vinohradnícka cyklotrasa, ktorá spojí obce pod Malými Karpatmi.
3. Bezpečné prepojenie obcí Ivanka pri Dunaji – Zálesie – Malinovo – Tomášov.

VODA

Ochrana vôd na území BSK

V snahe byť lídrom v oblasti ochrany životného prostredia pripravil BSK niekoľko zásadných strategických a koncepčných dokumentov. Na dokument **Koncepcia ochrany a využívania zdrojov povrchovej a podzemnej vody v Bratislavskom samosprávnom kraji** z roku 2018 nadväzuje akčný plán, ktorý bol vypracovaný v roku 2020. Akčný plán rieši špecifické problémy ochrany a využívania povrchových a podzemných vôd na území a bude použitý ako územnoplánovací podklad v procese aktualizácie dokumentácie regiónu a dotknutých obcí.

Zamestanci oddelenia životného prostredia sú členmi pracovnej skupiny a aktívne sa zapájajú do prípravy strategického dokumentu „Akčný plán ochrany vôd CHVO Žitný ostrov“, ktorý spracováva Ministerstvo životného prostredia SR. Svojimi návrhmi a pripomienkami ovplyvňujú celkové smerovanie kľúčových bodov dokumentu pri ochrane podzemných a povrchových vôd v CHVO Žitný ostrov.

Trasovanie ropovodu – neakceptovateľné riziko

V Európskej komisii sa opätovne začalo diskutovať o trasovaní ropovodu z Bratislavy do Schwechatu. Stanovisko župy je stále nekompromisné. **Ropovod nesmie viesť územím Chránenej vodohospodárskej oblasti Žitný ostrov, lebo by ohrozil najväčší podzemný zdroj pitnej vody v Európe.** Takéto trasovanie je navyše v priamom rozpore s Územným plánom regiónu BSK.

Ochrana zdrojov podzemnej vody

Na pôde Zastúpenia Európskej komisie v SR župa iniciovala spoločné rokovanie o stave a zákonnej ochrane zdrojov podzemnej vody zo strany štátnych orgánov a jej vplyve na zdravie a bezpečnosť obyvateľov v bratislavskom regióne.

LESY A ZELEŇ

Lesy na území Bratislavského samosprávneho kraja sú zdrojom zdravia a oddychu pre obyvateľstvo a záujem o ich ochranu rastie spolu s rastúcim záujmom o rekreáciu, cykloturistiku v prírodnom prostredí. Lesy súčasne ovplyvňujú a zlepšujú podnebie, vodné a pôdne pomery, vytvárajú prirodzené prostredie pre mnohé druhy rastlín a živočíchov a ich spoločenstvá, uchovávajú prírodné krásy. Pre všetky tieto mimoprodukčné funkcie lesov je nutné ich chrániť a zároveň sa sústavne a plánovite starať, ako aj zveľadiť lesy, hospodáriť v nich podľa zásad trvalo udržateľného obhospodarovania lesov tak, aby sa zlepšovala ich funkčnosť a maximalizovalo dosahovanie pozitívnych efektov samotného hospodárenia a plnenie čo najširšej škály mimoprodukčných funkcií lesa, ktoré sa podieľajú na zvyšovaní životnej úrovne obyvateľstva, podpore zamestnanosti a rozvoji cestovného ruchu.

Ochrana lesov na území BSK

Vypracovali sme Memorandum o spolupráci a spoločnom postupe pri ochrane lesov na území BSK, ktoré deklaruje záujem čo najväčšieho počtu zainteresovaných subjektov spolupracovať na ochrane lesov na území kraja. Pristúpilo k nemu 64 subjektov z radov miest, obcí, viacerých mimovládnych organizácií i jednotlivcov. Bratislavský kraj bol už v minulom období oslovený, aby bol sprostredkovateľom a zástupcom verejnosti pri rokovaniach s ministerstvom pôdohospodárstva a rozvoja vidieka a Lesmi SR pri rokovaniach o Pláne starostlivosti o les na decénium 2016 – 2025 na území BSK, pričom do dokumentu boli zapracované požiadavky obyvateľov Bratislavského kraja, t. j. **aby lesy plnili v prvom rade rekreačnú a mimoprodukčnú funkciu**.

Akčný plán na ochranu lesov

V zmysle Memoranda o ochrane lesov sme obstarali Akčný plán na presadzovanie ochrany lesov na území Bratislavského kraja. V roku 2020 bol spracovaný Technickou univerzitou vo Zvolene Akčný plán – analytická časť, ktorá zmapovala lesy na území BSK, ich majetkovoprávne pomery, typ hospodárenia v lesoch, sklony svahov a podobne.

V súčasnosti prebieha spracovanie návrhovej – praktickej časti akčného plánu, ktorá bude stanovovať konkrétne kroky a vytvárať podmienky na realizovanie opatrení pre plnenie cieľov memoranda:

* Dokument bude presadzovať ochranu lesov podľa najmodernejších vedeckých základov a navrhne konkrétne opatrenia pre lesné hospodárske celky na podporu ekosystémových služieb lesov a modelové proaktívne opatrenia týkajúce sa zadržiavania vody v lesných spoločenstvách (napr. modifikácia obhospodarovania lesa či vzorové technické riešenia).
* Ďalej bude zahŕňať inventarizáciu lesnej infraštruktúry a návrh modifikácie obhospodarovania lesa v zbernom území vodárenských zdrojov na území BSK s cieľom zlepšenia kvantity a kvality podzemných a povrchových vôd.
* Akčný plán bude riešiť špecifické problémy ochrany a využívania lesov a použije sa ako územnoplánovací podklad v procese aktualizácie územnoplánovacej dokumentácie regiónu a dotknutých obcí a tiež ako podklad na dotačné schémy BSK.

Pasportizácia zelene

S cieľom zistenia kvalitatívneho a kvantitatívneho stavu zelene zabezpečujeme odbornú pasportizáciu a inventarizáciu stromov a drevín na pozemkoch vo vlastníctve alebo spoluvlastníctve BSK. Zámerom je najmä zmapovanie drevín v areáloch zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti BSK, ako sú stredné odborné školy, domovy sociálnych služieb, kultúrne a zdravotnícke zariadenia.

Prínosom pasportizácie je prehľad o stave, rozmiestnení, počtoch a druhoch drevín a predstavuje tak základ prehľadne vedenej evidencie zelene. Tieto informácie sú zároveň podkladom na plánovanie novej výsadby, na správu zelene a na optimalizáciu finančných nákladov vynakladaných na jej údržbu. V urbanizovanom prostredí sídiel táto evidencia zelene môže slúžiť aj ako podklad na vydávanie stanovísk k činnostiam, pri ktorých môže byť dotknutá verejná zeleň.

Na efektívne spracovanie výsledkov pri pasportizácii drevín v GIS prostredí využívame geodetické zameranie. Výstupom pasportizácie drevín bude verejne prístupná interaktívna mapa vytvorená v prostredí ArcGIS online, kde si verejnosť môže vyhľadať jednotlivé areály a zobraziť rozmiestnenie vegetačných prvkov v nich. Viditeľné budú tiež parametre jednotlivých drevín a návrh ich ošetrenia. Používateľ si kliknutím na konkrétnu drevinu zobrazí aj jej fotografiu.

EKOLÓGIA

Koordinujeme ekocentrá

V rámci starostlivosti o životné prostredie sme **spracovali Koncepciu budovania siete environmentálno-vzdelávacích centier v BSK**. V nadväznosti na dokument sme vytvorili novú funkciu regionálneho koordinátora pre environmentálnu výchovu. Jeho hlavnou náplňou je mapovanie stavu environmentálnej výchovy v kraji, iniciovanie a realizácia systémových krokov podpory environmentálneho vzdelávania, koordinácia zapojených subjektov a dohľad nad realizáciou akčného plánu koncepcie.

Aktuálne Úrad BSK buduje nadregionálne ekocentrum v kaštieli v Čunove, mesto Modra pripravuje nové ekocentrum v bývalej huncokárskej škole pri Zochovej chate a mesto Stupava buduje nové ekocentrum v parku pri kaštieli.

Odbor UP, GIS a ŽP pripravuje na jeseň 2022 brožúru s programami s enviro-edukatívnymi témami pre učiteľov a študentov SŠ a ZŠ. Brožúra bude zameraná tematicky a bude na každom, aký druh a okruh si vyberie. Výborne pripravené programy nachystali napr. Bratislavská vodárenská spoločnosť, Mestské lesy Bratislava, Štátna ochrana prírody, OZ Daphne, Planet Lover, Živica, Naturpack atď. Distribuovaná bude na všetky SŠ a ZŠ v kraji.

Ekocentrum Čunovo

Cieľom projektu, primárne financovaného z prostriedkov programov cezhraničnej spolupráce Interreg, je zriadenie nadregionálneho environmentálno-vzdelávacieho centra so sídlom v Čunove. **Projekt spočíva v rekonštrukcii NKP čunovský kaštieľ a jeho adaptácii na ekocentrum pre Bratislavský kraj a prihraničné územie.** Ekocentrum bude slúžiť aj ako vstupná brána do CHKO Dunajské luhy, bude poskytovať informačné služby so zameraním na ekoturizmus a rovnako služby TIK – turistickej informačnej kancelárie.

Projekt pozostáva z troch etáp:

1. rekonštrukcia samotného kaštieľa a zriadenie ekocentra,
2. revitalizácia priľahlej záhrady,
3. rekonštrukcia bývalej sýpky (NKP) na doplnkové ekocentrum so zameraním na adaptáciu na zmenu klímy.

Eko-fórum v Novej Cvernovke

Hlavným cieľom prvého ročníka podujatia, organizovaného BSK, bola **podpora výučby environmentálnej výchovy a prírodovedných predmetov u študentov stredných škôl**. Nechýbali užitočné informácie a príklady dobrej praxe od poskytovateľov EVVO v Bratislavskom kraji, ako aj o rozvoji environmentálno-vzdelávacích centier na území kraja.

Účasť bola veľmi pestrá od neziskových organizácií cez pedagogických pracovníkov stredných škôl, verejnej správy – ministerstva životného prostredia, Slovenskej agentúry životného prostredia, Štátneho pedagogického ústavu, samospráv, akademickej obce, ako aj zástupcu Organizácií zodpovednosti výrobcov pre obaly.

Zákaz potenciálnych karcinogénnych látok

Župa prijala uznesením zákaz používania potenciálnych karcinogénnych chemických látok na ničenie buriny na verejných priestranstvách vo vlastníctve BSK a pri činnosti organizácií v jej pôsobnosti. **Obciam a mestám sme odporučili používať prípravky na ekologickom princípe.**

Podpora adaptačných opatrení na zmenu klímy

Podpora adaptačných opatrení na zmenu klímy BSK prostredníctvom programu BRDS, ktorej súčasťou je Výzva na podporu ochrany životného prostredia a rozvoja vidieka, podporuje okrem udržateľného turizmu aj realizáciu opatrení zameraných na adaptáciu na zmenu klímy a environmentálne vzdelávanie, výchovu a osvetu. V zmysle aktuálnych požiadaviek spoločnosti na zmierňovanie negatívnych vplyvov zmeny klímy BSK zaviedol prostredníctvom zmien a doplnkov Územného plánu BSK zásady a regulatívy v tom zmysle, že **každá investícia musí reflektovať a zakomponovať opatrenia z Katalógu adaptačných opatrení BSK na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy.** V nadväznosti na katalóg BSK spolu s expertným tímom v súčasnosti pripravuje v rámci projektu „Smart región BSK“ z OP EVS spracovanie **„Adaptačného plánu BSK na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy“**, ktorý sa bude venovať hodnoteniu zraniteľnosti miest a obcí kraja v súvislosti s negatívnymi dôsledkami zmeny klímy primárne so zameraním na intravilán miest a obcí.

*Adaptačný plán bude hotový do konca októbra 2022. Predmetný dokument výrazným spôsobom prispeje k plneniu funkcie koncepčného základu pre budúce čerpanie externých zdrojov financií v oblasti zmeny klímy. Zároveň bude slúžiť ako nástroj na plánovanie a rozhodovanie v oblasti zmeny klímy pre BSK. Vďaka tomu budú obce a mestá vedieť, ktoré dôsledky zmeny klímy ich ohrozujú a ako sa na ne pripraviť.

Revitalizácia krajiny s ohľadom na dôsledky klimatickej zmeny

Obstarali sme dokument Revitalizácia krajiny s ohľadom na dôsledky klimatickej zmeny v regióne BSK, ktorý rieši špecifické problémy s dôrazom na hodnotenie rizík územia v Bratislavskom samosprávnom kraji. Tie vyplynuli z dokumentov Stratégia adaptácie Slovenskej republiky na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy (aktualizácia 2017, MŽP SR) a Katalógu adaptačných opatrení na zmenu klímy na území BSK (2016). Dokument zároveň analyzuje klimatické podmienky a prejavy extrémov počasia v kraji. Rovnako identifikuje potenciálne ohrozené a citlivé oblasti vyplývajúce zo zmeny klímy.

Dokument bude slúžiť ako:

- územnoplánovací podklad v procese aktualizácie územnoplánovacej dokumentácie regiónu a dotknutých obcí,
- podkladový materiál na správne nastavenie a smerovanie politík BSK v oblasti zvyšovania adaptability územia kraja na aktuálne, ako aj predpokladané dôsledky zmeny klímy,
- podklad pri príprave výziev Bratislavskej regionálnej dotačnej schémy,
- odporúčanie a návrh proaktívnych adaptačných opatrení pre plochy najmä mimo zastavaného územia, ktoré prispejú k revitalizácii krajiny, k posilneniu odolnosti ekosystémov a k zvýšeniu miery prispôsobenia sa krajiny očakávaným negatívnym vplyvom zmeny klímy.

Dokument bol zverejnený na Mapovom portáli BSK, kde si môžu návštevníci webovej stránky pozrieť zóny na mape, ktoré sú citlivé na vplyvy zmeny klímy, ale aj stupne priorít realizovania opatrení na území Bratislavského kraja, ktoré tieto negatívne vplyvy zmeny klímy vedia zlepšiť alebo odstrániť.

Aktualizujeme územný plán

Jednou z priorít BSK je aktualizácia Územného plánu regiónu. **Pomocou kvalitnej územnoplánovacej dokumentácie kraj koordinuje rozvoj svojho územia**. Spracovávané Zmeny a doplnky č. 2 územného plánu regiónu reagujú na nové rozvojové javy a zároveň pretavujú znalosti overené strategickými dokumentáciami a koncepciami. Medzi takéto patria PHRSR BSK; regionálny plán udržateľnej mobility; koncepcie zaoberajúce sa ochranou vôd, lesov a revitalizáciou krajiny.

Proti komárom bojujeme biologicky

Aj napriek tomu, že **boj s premnožením komárov je primárne v kompetencii obcí, Úrad BSK vyvíja aktivity, ako s ohľadom na zdravie obyvateľov pomôcť samosprávam**. Naším cieľom je znižovať populáciu komárov pri kalamitných stavoch, t. j. snažíme sa o udržanie populácie komárov v danom území na prirodzenej úrovni, a nenarúšať tak ekologické väzby a vzťahy v prírode.

V roku 2021 zastihla Záhorie prvá záplava v celej dĺžke inundačného územia Moravy. Vplyvom nižšej teploty, priemerne okolo 20 °C, trval vývoj lariev dlhšie – poskytol nám dostatok času na precízne aplikovanie Bti do dostupných liahnisk komárov, ktoré prispelo k zníženiu populácie kalamitných druhov komárov. Biologická látka Bti hubí len larvy komárov a na iné živočíchy nemá žiadny negatívny vplyv.

Druhá záplava vznikla vplyvom zdvihnutia hladiny na konci júla 2021. Na rieke Dunaj došlo k vzdutiu hladiny Moravy až po úsek obce Vysoká pri Morave. Celkovo sme aplikovali Bti na liahniská s rozlohou vyše 240 hektárov, a to aj za pomoci dronu. Dron bol využitý aj pri mapovaní rozsahu povodne. Celkové finančné krytie počas sezóny komárov v roku 2021 predstavovalo 27 000 eur. Na porovnanie v rozpočte BSK na roky 2016 – 2018 bola vyčlenená položka na chemické postreky komárov vo výške približne 200 000 eur na rok. Z tejto hodnoty je zjavné, že **aplikácia biologickej metódy je v porovnaní s chemickými postrekmi pre Úrad BSK menej finančne zaťažujúca a zároveň účinnejšia a efektívnejšia**. Aj týmito postupmi šetríme rozpočet BSK.

Keďže pri biologickej regulácii komárov je veľmi dôležitý časový faktor, čiže to, aby sa biologická látka aplikovala počas 1. – 3. larválneho vývoja dospievania lariev komárov, **Úrad BSK v roku 2020 obstaral mobilnú aplikáciu, ktorá sa začala v roku 2021 využívať priamo v praxi a v teréne**. Mobilná aplikácia* umožňuje pravidelné monitorovanie liahnisk komárov a optimálne načasovanie aplikácie biologického prostriedku na znižovanie populácie komárov na území BSK.

BSK na začiatku roku 2021 vstúpil do projektu cezhraničnej spolupráce s rakúskym združením, Trnavským samosprávnym krajom, Magistrátom hlavného mesta Bratislava a PRIF UK. Od projektu očakávame posilnenie biologickej regulácie komárov v prihraničnom regióne Slovenska a Rakúska prostredníctvom harmonizácie metodiky a koordinácie postupov, vývoj cezhraničného SK-AT systému včasného varovania pre biologickú reguláciu komárov, systematické, spoločné vedecké monitorovanie komárov a zvýšenie verejnej akceptácie biologickej regulácie komárov.

Rok 2022 sa niesol v znamení extrémneho sucha, keď vodná hladina rieky Moravy ani raz nenarástla tak, že by došlo k vybreženiu do inundačného územia a zaplaveniu liahnisk komárov. Aj počas suchého roku sme sa venovali téme komárov, najmä sme vzdelávali obyvateľov o preventívnych opatreniach na znižovanie počtu tzv. „domácich“ druhov komárov, ktoré sa vyvíjajú priamo v bezprostrednej blízkosti obyvateľov. Osveta bola šírená na sociálnych sieťach, ale aj v podobe papierovej brožúry, ktorá bola distribuovaná na obecné úrady v dotknutých lokalitách na Záhorí.

*V mobilnej aplikácii prebiehajú 2 procesy – rutinné kontroly liahnisk a aplikácia Bti pri hrozbe kalamity. Mobilná aplikácia zároveň umožňuje mapovanie, spresňovanie a pridávanie nových potenciálnych liahnisk komárov, keďže liahniská komárov sa dynamicky menia v čase a priestore. Výhodou aplikácie je možnosť jej využitia v mobilných zariadeniach aj na desktopových počítačoch a notebookoch.

Revitalizácia malinovského a stupavského parku

BSK pripravuje revitalizáciu dvoch národných kultúrnych pamiatok – parku v Malinove a Stupave. Prvou fázou projektu revitalizácie parkov je vypracovanie projektovej dokumentácie, ktorej predmetom bude analýza súčasného stavu vrátane podrobného dendrologického prieskumu a návrh riešenia využívania parku. Cieľom je rozšíriť funkcie parkov na každodenný relax a oddych, príležitostnú rekreáciu a šport a tiež na vzdelávanie a príležitostné kultúrno-spoločenské udalosti tak, aby bol zachovaný prírodný potenciál parkov. V malinovskom parku prebehla na prelome rokov 2020/2021 základná údržba na zabezpečenie prevádzkovej bezpečnosti jeho návštevníkov a ochrany majetku.

LIFE IP

Projekt LIFE IP Zlepšenie kvality ovzdušia sa zameriava na implementáciu konkrétnych opatrení na **zlepšenie kvality ovzdušia**. Taktiež podporuje vzdelávacie, komunikačné a monitorovacie aktivity zapojených partnerov v oblasti kvality a ochrany ovzdušia. Vytvorením národnej siete manažérov kvality ovzdušia pomáha efektívnemu riadeniu. BSK vstúpil do projektu 1. januára 2022 a od 1. apríla obsadil pozíciu manažéra kvality ovzdušia na IRP BK.

Zelený Úrad BSK

BSK vníma agendu SMART ako **nový prístup k rozvoju miest a regiónov** a k ich plánovaniu a spravovaniu, využívajúc technické a technologické inovácie vrátane informačných a komunikačných technológií. V rámci projektu „Smart región BSK“ z OP EVS bol externým zhotoviteľom spracovávaný dokument **Stratégia Bratislava SMART Region, ktorého súčasťou je návrh opatrenia Zelený úrad BSK**.

Tzv. zelené úradovanie, ktoré Úrad BSK v riadení organizácie v environmentálnej oblasti zavedie, zahŕňa systematické opatrenia zamerané na samotnú prevádzku (napr. cielené úspory energie a vody, využívanie kancelárskych potrieb s dlhou životnosťou, predchádzanie vzniku odpadu a recyklácia; a pod.), rovnako ako na oblasť verejného obstarávania a vzdelávania zamestnancov v danej oblasti.

ENERGETIKA

Zmapovali sme energetickú náročnosť budov vo vlastníctve kraja

S cieľom systematického zvyšovania energetickej efektívnosti a nastavenia plánu opatrení sme zmapovali spotrebu energií a vody vo všetkých objektoch v zriaďovateľskej pôsobnosti BSK za predchádzajúce 3 roky.

Grant na energetický audit

Získali sme energetický audit a financie na zriadenie priebehového merania spotrieb energií, vody, vnútornej teploty, relatívnej vlhkosti vzduchu, koncentrácie CO_2 a intenzity svietenia pre sedem objektov. Na základe týchto údajov vieme pripraviť opatrenia zamerané na hĺbkovú obnovu budov, prioritne formou garantovaných energetických služieb. Financie na projekt sme získali z grantu Slovak Investment Holding a Európskej investičnej banky.

Centrálny dodávateľ elektriny a zemného plynu

Na Úrade BSK sme na obdobie 2 rokov obstarali centrálneho dodávateľa elektriny a zemného plynu pre všetky objekty v zriaďovateľskej pôsobnosti kraja. Výhodou obstaraní väčších objemov energií sú finančné úspory, transparentné podmienky dodávky a odberu pre všetky organizácie BSK, odolnosť proti cenovým výkyvom, ako aj partnerstvo pri hľadaní ďalších možných úspor energií.

Kultúra

Pokračujeme s veľkými rekonštrukciami, staráme sa o rozvoj kultúry v regióne.

Senecká synagóga vďaka nám ožije kultúrou

V zrekonštruovanej národnej kultúrnej pamiatke postavenej v rokoch 1905 – 1906 vznikne **nové župné kultúrno-kreatívne centrum** pre Senčanov, ako aj obyvateľov a umelcov Bratislavského kraja. Okrem toho v synagóge **zriaďujeme modernú expozíciu židovského kultúrneho dedičstva BSK a infopavilón**. V synagóge tak vznikne autentické miesto židovskej tradície so zachovanými archeologickými nálezmi pece a rituálneho kúpeľa mikve.

Ústredným multifunkčným priestorom synagógy je hlavná sála. S výbornými akustickými vlastnosťami poskytuje všetky možnosti pre rôzne kultúrne podujatia a hudobné produkcie.

Zrekonštruovali sme Malokarpatské osvetové stredisko v Modre

Bratislavský región má vynovené priestory pre podujatia, vzdelávacie či kultúrne aktivity, umelcov, žiakov, študentov, členov cechov, vinárov, vinohradníkov, ale aj verejnosť. **Nové kultúrno-kreatívne centrum v modranskom kaštieli podporí lokálne kultúrne hodnoty, tradičné remeslá, produkty a gastronómiu.** Vybavenie je bezbariérové a moderné, realizované pod prísnym dohľadom Krajského pamiatkového úradu.

Súčasťou obnoveného kaštieľa sú aj **novovybudované priestory digitálno-dokumentačného centra**, ktorého hlavným cieľom je pokračovať v začatej dokumentácii prvkov kultúrnej krajiny. V prvej fáze projektu sa pracovníci zamerali na dokumentovanie predmetov vychádzajúcich z tradícií a ľudového umenia, akými sú kroje, výšivky, keramika, keramické vzorkovníky, vinárske a debnárske náradie a iné. Doposiaľ vytvorený digitálny fond je na **pamiatky.bratislavskykraj.sk**.

Rekonštrukcia je realizovaná v rámci projektu HERITAGE SK-AT, ktorý je spolufinancovaný z prostriedkov Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Programu spolupráce Interreg V-A Slovenská republika – Rakúsko.

Zachraňujeme synagógu vo Svätom Jure

Naším zámerom je v budove synagógy vybudovať živé kultúrne centrum pre obyvateľov Svätého Jura a Malokarpatska. Veríme, že priláka nielen slovenských, ale aj zahraničných turistov. Po sanačných a stabilizačných prácach strešnej konštrukcie pristúpime, v konzultácii s Krajským pamiatkovým úradom v Bratislave, k projektovej dokumentácii. Synagógu zachraňujeme doslova v hodine dvanástej. Bez nášho zásahu by hrozilo jej úplné zničenie.

História synagógy je spojená s bratislavským rabínom Chatamom Soferom. Práve na tomto mieste v roku 1809, počas obliehania Bratislavy Napoleonom, našiel svoje dočasné útočisko a synagóga sa tak stala miestom exilu jedného z najvýznamnejších rabínov pôsobiacich v Európe. Vznik synagógy sa datuje do roku 1791.

Divadlo ARÉNA rekonštruujeme a modernizujeme

Po ukončení prebiehajúcej rekonštrukcie bude bratislavské **Divadlo ARÉNA jedno z najmodernejších divadiel na Slovensku**. Vynovená bude nielen zvuková, svetelná a javisková technika, ale i fasáda, strecha, interiér, ako aj vodná veža v areáli divadla. Posledná, aj to len čiastočná rekonštrukcia budovy Divadla ARÉNA prebehla pred tridsiatimi rokmi.

Múzeum Ferdiša Kostku v Stupave

Záleží nám na tom, aby sme ďalej prezentovali odkaz habánskej keramiky cez výraznú osobnosť Ferdiša Kostku a zároveň otvorili dvere miestnym komunitám a kreatívcom zo Záhoria a z celého kraja. Múzeum je národnou kultúrnou pamiatkou a pozostáva z dvoch objektov – domu, kde sa tento významný slovenský džbánkar a keramikár narodil a žil, a z budovy zvanej brenhaus s pecou na vypaľovanie keramiky. Naším cieľom je vybudovať stálu expozíciu keramiky Ferdiša Kostku, ako aj inovovať múzeum v zmysle moderných trendov.

Aktuálne prebieha sušenie neinvazívnou metódou v súlade s požiadavkami Krajského pamiatkového úradu Bratislava. Po preskúmaní a pozitívnom výsledku môžeme aktívne začať s komplexnou obnovou areálu. Tento rok súčasne realizujeme aj architektonicko-urbanistickú štúdiu budúceho využitia areálu ako odborného centra keramiky.

Pokračujeme v rekonštrukcii Bratislavského bábkového divadla

Príbeh rekonštrukcie Bratislavského bábkového divadla je neslávne známy mnohým obyvateľom kraja. Po komplikovaných rokoch s pôvodným zhotoviteľom stavby, ktorý napokon odstúpil od zmluvy, sa BSK podarilo odovzdať budovu divadla novému zhotoviteľovi. Divadlo bude mať novopostavenú divadelnú sálu, zrekonštruované administratívne priestory, ako aj novú svetelnú, zvukovú a javiskovú techniku.

Na stavbe sa opäť začalo pracovať od augusta 2021. Predpokladané ukončenie prác je do 30 mesiacov, t. j. najmladší obyvatelia kraja si budú môcť vychutnávať prvé divadelné zážitky v nových priestoroch hodných 21. storočia v roku 2024. Od novembra 2021 sa divadlo dočasne presťahovalo do priestorov Radošinského naivného divadla na Záhradníckej ulici.

Väčší komfort a interaktívny priestor pre mladých čitateľov v Pezinku

Malokarpatská knižnica v Pezinku s podporou BSK pripravuje projekt rekonštrukcie nevyhovujúceho dispozičného a interaktívneho priestoru – oddelenia pre deti a mládež. Súťaž o architektonický návrh na základe najnižšej cenovej ponuky vyhral projekt Dizajn Factory o. z. Obsahuje dispozičné usporiadanie a ucelenú koncepciu dizajnu, ktorá umožní deťom a mládeži pracovať v komfortnom a predovšetkým interaktívnom priestore rozdelenom na zóny. Umožní nový spôsob komunikácie s najmladšími návštevníkmi a prinesie množstvo prvkov vytvorených cielene na relax a nerušené čítanie, hru s knihou a plynulú logistiku výpožičiek.

Malokarpatské múzeum v Pezinku rozšírilo svoje priestory

Vďaka rekonštrukcii vznikli v podkroví múzea moderné priestory na vzdelávacie programy, prednášky, archeologický depozitár a archív. V modernom regionálnom múzeu s akcentom na dejiny vinohradníctva a vinárstva malokarpatskej oblasti si môžu návštevníci vychutnať zážitkové degustácie a prezrieť si najväčšiu zbierku vinohradníckych lisov v Európe.

Malokarpatské múzeum v Pezinku najnovšie rieši investičný projekt podporovaný Úradom BSK zameraný na inováciu vybraných častí expozície so skúseným tímom odborníkov AV MEDIA z Českej republiky. Významne rozšíri modernizáciu, vizualizáciu, obsahovú a softvérovú vybavenosť múzea.

ŽUPNÉ DIVADLÁ A REGIONÁLNE CENTRÁ

Bratislavský samosprávny kraj má vo svojej originálnej kompetencii správu štyroch bratislavských divadiel: Divadlo ARÉNA, Divadlo Astorka Korzo ’90, Bratislavské bábkové divadlo a Divadlo Ludus a tri regionálne kultúrne inštitúcie: Malokarpatskú knižnicu, Malokarpatské múzeum v Pezinku a Malokarpatské osvetové stredisko v Modre.

Divadlo ARÉNA

Divadlo ARÉNA, dočasne pôsobiace v priestoroch DPOH, uviedlo počas roka 2022 premiéru: príbeh o najznámejšom upírovi všetkých čias Drakula. Ide o pôsobivé divadelné spracovanie legendárneho románu Brama Stokera Dracula s vynikajúcimi hereckými výkonmi, ktorý sa tešil mimoriadnemu diváckemu úspechu. Divadlo taktiež realizovalo 20. ročník Detskej univerzity v spolupráci s Univerzitou Komenského v Bratislave. Na ostatnom ročníku sa zúčastnilo viac ako 700 detí vo veku od 9 do 14 rokov. V júni 2022 sa zúčastnilo na známom divadelnom festivale Zvolenské hry zámocké s predstavením JOSEF ŠVEJK – jediný normálny. Po prvýkrát túto inscenáciu uviedlo pod holým nebom na nádvorí zvolenského zámku pred vypredaným hľadiskom.

Divadlo Astorka Korzo ’90

Astorka na svoje dosky uviedla tri nové tituly: incenáciu Halpern a Johnson s réžiou Onreja Spišáka, inscenáciu Posledná barónka taktiež v réžii Ondreja Spišáka a tretiu inscenáciu Jeden nemecký život v réžii Aleny Weisel Lelkovej. Divadlo Astorka okrem iného prevádzkuje svoj druhý divadelný priestor – Štúdio A2, nové župné divadlo, ktoré slúži na predstavenia komorného charakteru (napríklad: Láska. Prsty. Salman Rushdie. alebo Jeden nemecký život).

Bratislavské bábkové divadlo

„Bábkač“ koncom roka 2021 pripravil spoločný seriál podcastových rozprávok pre deti, kde divadlo spracovalo pre poslucháčov 10 klasických aj moderných rozprávkových príbehov. Projekt sa realizoval v spolupráci s magazínom Najmama.sk. Vo februári divadlo vyjadrilo podporu priateľom a susedom na Ukrajine. V spolupráci s Nadáciou Integra zorganizovali dobrovoľnú zbierku. V roku 2022 divadlo uviedlo do svojho repertoáru inscenácie OkololO, Osmijankove rozprávky a inscenáciu Vodníče v réžii oceňovaného českého režiséra Jakuba Maksymona. Počas leta 2022 realizovalo divadlo štvrtý ročník festivalu Letodivy – každý štvrtok odohralo jedno predstavenie pre deti v staromestskej záhrade v centre Bratislavy.

Divadlo Ludus

Tituly Divadla Ludus sú určené mladému divákovi. V roku 2022 uviedlo do svojho repertoáru inscenácie Máj, Stano a zlá noha a Peter a Lucia. Od septembra 2021 divadlo realizuje zájazdy po regióne BSK. Aj takýmto krokom plní strategický cieľ a popularizuje scénické umenie pre násťročných. Okrem zájazdovej činnosti uvádza divadlo svoje inscenácie aj v Štúdiu L&S na Námestí 1. mája v Bratislave.

Malokarpatská knižnica v Pezinku

Malokarpatská knižnica v Pezinku okrem bohatej ponuky kníh, dokumentov a zbierky regionálnych dokumentov (asi vyše 100 000 výpožičiek za rok) pripravuje množstvo podujatí pre deti, dospelých, seniorov. Počas školského roku knižnica každý rok organizuje priemerne takmer 120 podujatí pre školské kolektívy. Venuje sa organizovaniu letných programov – Prázdninové utorky v knižnici. Úzko začala spolupracovať so župným Bratislavským bábkovým divadlom a inými umelcami.

Župa v knižnici finančne podporila modernizáciu prostredia so zámerom vytvárania komfortu poskytovaných služieb smerom k čitateľom a verejnosti všeobecne. V detskom oddelení pribudol interaktívny dotykový stôl, zakúpila sa bezpečnostná RFID brána a knižnica získala aj box na vrátenie kníh, ktorý umožní čitateľom vrátiť knihy v režime 24/7.

Knižnica ctí tradície a významné literárne osobnosti svojho regiónu. Pripravila už 4. ročník úspešného festivalu Feliber poetry. Za jeho osobnosť považuje slovenského „felibra“ Jána Smreka. Bol chovancom modranského sirotinca a aj vo svojej tvorbe zostal pripútaný k malokarpatskému kraju. Knižnica každoročne pripravuje vyše 200 podujatí pre všetky vekové kategógie návštevníkov a čitateľov, pripravila tiež nový produkt – ponuku e-kníh na platforme Palmknihy.cz a doplnila ju o ponuku kníh pre deti platformy KUBO books.

Malokarpatské múzeum v Pezinku

Župné Malokarpatské múzeum v Pezinku je už vyše 60 rokov múzeom s vysokým kreditom. V rámci jubilea pripravilo pre svojich priaznivcov množstvo podnetných podujatí primárne zameraných na dejiny vinohradníctva a vinárstva s najväčšou zbierkou vinohradníckych lisov v Európe. Múzeum ostalo verné aj nastavenej zážitkovej degustácii vín. Každoročne úspešne inovuje svoje priestory interaktívnymi prvkami v stálej expozícii, čím prispieva ku komfortu a k záujmu verejnosti. Vďaka podpore BSK vytvorilo v roku 2022 zážitkovú atrakciu – Príbeh vína. Prostredníctvom reálnej 3D reliéfnej mapy Malých Karpát s využitím nových médií zachytáva dvetisícročné dejiny vinohradníctva v malokarpatskej oblasti. Múzeum rovnako inštalovalo novú výstavu Ako sa žilo pod Malými Karpatmi v 4. tisícročí pred Kristom.

Nová expozícia Dejiny mesta Svätý Jur vznikla v Literárnom a vlastivednom múzeu vo Svätom Jure. Ide o inštaláciu unikátnych zbierkových predmetov obohatených o nové archeologické nálezy z veľkomoravského hradiska Neštich. Pridanou hodnotou expozície sú 3D okuliare prenášajúce návštevníka do virtuálnej reality života Slovanov na hradisku Neštich. Rovnako tu pribudla mechanická totálna stanica na geodetické zameriavanie pre archeológov.

Malokarpatské osvetové stredisko v Modre

Malokarpatské osvetové stredisko v Modre poskytuje poradenstvo v oblasti kultúrno-osvetovej činnosti s celoregionálnou pôsobnosťou. Počas roka zabezpečuje postupové prehliadky a súťaže pre celý región BSK, napr. Výtvarné spektrum, Bratislavské metamorfózy, Štúrova Modra, AMFO, Nositelia tradícií, Hrajte mi muziky vesele, Divadelné konfrontácie. S pomocou profesionálov z oblasti vizuálneho a audiovizuálneho umenia usporiadalo pre amatérskych tvorcov Výtvarné spektrum, AMFO a CINEAMA. Kultúrna verejnosť navštívila v poradí už 26. ročník Salóna výtvarníkov. Svoje práce vystavovalo 77 lokálnych autorov. Naša MOS-ka spolu s rakúskymi partnermi od roku 2015 organizuje aj populárne Dni otvorených ateliérov. Počas podujatia otvorilo svoje ateliéry 28 výtvarníkov a odprezentovalo sa v nich až 37 výtvarníkov z kraja. Pre umelecky menej zručných fanúšikov kultúrneho vyžitia stredisko zorganizovalo rad obľúbených podujatí – Jablkové hodovanie, Závodské bezchleba hody – Záhorácky kultúrny festival.

V rámci bilaterálneho projektu Kultúrno-kreatívne oživenie tradícií (Heritage SK-AT) vznikla v MOS aj nová publikácia Kaleidoskop vecí. Zobrazuje rozmanitosť zozbieraných vzorov v drotárstve, keramike, kováčstve či textile v Dolnom Rakúsku a na Slovensku. Centrom pozornosti je nielen ich zdokumentovanie, ale aj digitálne spracovanie a ďalšie využitie.

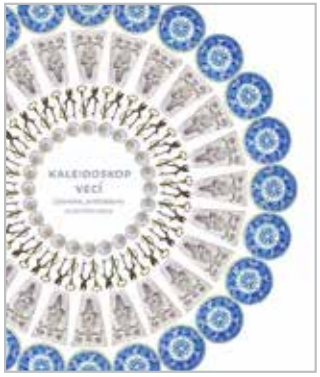

PODPORUJEME ROZVOJ KULTÚRY V KRAJI

Stratégie rozvoja kultúry v BSK na roky 2021 – 2027

V spolupráci s Ústavom verejných politík FSEV UK sme pracovali na dokumente **Stratégia rozvoja kultúry v BSK na roky 2021 – 2027** s výhľadom do roku 2030. Ten priamo nadväzuje na analytický materiál Prehľad a stav nástrojov verejnej politiky v oblasti kultúry v BSK. Na to, aby stratégia bola dokumentom, ktorý skutočne reflektuje na všetky potreby a problémy kultúry v Bratislavskom kraji, bolo potrebné pracovať s viacerými zdrojmi dát a získať špecifické expertné aj laické poznanie, ktoré majú najrôznejšie skupiny expertov a spotrebiteľov kultúrnych služieb.

Sloboda nie je samozrejmosť – budujeme historickú pamäť regiónu

80. výročie transportov židovských spoluobčanov

V roku 2022 sme si pripomenuli smutné 80. výročie prvého transportu takmer 1 000 židovských žien a dievčat z územia Slovenska do nacistického koncentračného a vyhladzovacieho tábora Auschwitz pri Osvienčime vo vtedy okupovanom Poľsku. Podobne boli transportovaní židovskí spoluobčania z Bratislavy a zo širokého okolia z koncentračného strediska na Patrónke. Areál je vo vlastníctve BSK a vznikne v ňom dôstojný pamätník. Pri tejto príležitosti sme spolu s partnermi zorganizovali dve podujatia. V priestoroch Úradu BSK sa uskutočnila odborná konferencia: Kam až dospela nenávisť: 80 rokov od prvej vlny deportácií Židov zo Slovenska. Na Patrónke, v areáli bývalého koncentračného strediska Židov (v súčasnosti DSS ROSA), sme si spolu s verejnosťou uctili obete deportácií. Súčasťou podujatia bolo symbolické poklepanie základného kameňa Pamätníka obetiam Holokaustu.

Pamätáme aj na obete železnej opony

Bratislavským krajom prechádza unikátna cesta železnej opony. Miesto, ktoré kedysi rozdeľovalo, dnes spája generácie na cyklotrase Eurovelo 13, pri športe či rekreácii. Počas obdobia neslobody tadiaľ viedli cesty ľudí, ktorí sa pokúšali emigrovať na západ a žiť v slobodnom svete. Každoročne si pripomíname tragické úmrtie mladého 18-ročného Východného Nemca Hartmuta Tautza, ktorého pri úteku za slobodou napadli vlčiaky Pohraničnej stráže a spôsobili zranenia, ktorým neskôr v nemocnici podľahol. Súčasťou programu, počas ktorého si mohli účastníci zažiť na vlastnej koži príbeh Hartmuta Tautza, bol výklad odborníka na železnú oponu Petra Mikleho z Ústavu pamäti národa. Pre širokú verejnosť sme pripravili geocachingovú hru Hartmut Tautz Memorial a na Kopčianskej ulici v Bratislave-Petržalke sme osadili prehľadnú informačnú tabuľu s návodom a QR kódmi.

Dni európskeho kultúrneho dedičstva

BSK v spolupráci s AINova zorganizovali trinásty ročník konferencie, tento rok na tému **Historické dopravné stavby na území župy**. Doprava predstavuje jeden z determinantov formovania prostredia miest a obcí v kraji. Príspevky boli zamerané nielen na históriu vývoja dopravy v území, ale aj na súčasnosť. Na príklade príspevkov o železničnej stanici a lodnom prístave v Bratislave sa poukázalo na súčasné problémy potreby revitalizácie stále funkčnej stavby či hľadania nového využitia so súčasnou premenou mesta. Jedným z výstupov konferencie bude aj zborník prezentovaných príspevkov.

Pomáhame nezriaďovanej kultúre v kraji

Bratislavská regionálna dotačná schéma (BRDS) na podporu kultúry je dôležitý nástroj, ktorým župa podporuje nezriaďovanú kultúru na svojom území. V procese uzávierky bolo zaregistrovaných spolu za všetky oblasti podpory kultúry 366 žiadostí o poskytnutie dotácie. Z nich sme podporili 193 sumou 700-tisíc eur. Podporené boli projekty z oblasti profesionálneho a neprofesionálneho umenia, projekty zamerané na pamäťové a fondové inštitúcie a projekty zamerané na obnovu a ochranu hmotného kultúrneho dedičstva.

Koncert slobody

Tradícia koncertov Tribute to Freedom/Pocta slobode vznikla pri príležitosti 20. výročia nežnej revolúcie. Podujatie sa odohráva pod impozantným hradom Devín, ktorý je symbolom slobody nielen pre Bratislavu a náš kraj, ale aj pre všetkých demokraticky zmýšľajúcich obyvateľov Slovenska. Na trinástom ročníku vystúpili Jana Kirschner, Lenka Filipová, Aneta Langerová a ukrajinská speváčka Mila Medvedovska.

1. máj v Novej Cvernovke

BSK sa zapojil do tradičného podujatia 1. máj v Novej Cvernovke, ktorá patrí k nezriadenej kultúre BSK. Program podporili dve predstavenia pre deti v podaní Bratislavského bábkového divadla. Mnohí návštevníci ocenili interaktívne zapojenie mladých chemikov. Ich pokusy sledovali ako odkaz, keďže Nová Cvernovka sídli v budove bývalej chemickej školy. V aktivite „Tu bývam ja“ sme podporili vzťah k domovu a domovine najmladšej generácie. Tá za asistencie rodičov hľadala lokalitu, miesto, mesto – svoj domov – na veľkorozmernej mape kraja. Dotkli sa histórie spojenej s prvým županom Samuelom Zochom a jeho súčasným nasledovníkom, županom Jurajom Drobom. Po splnení aktivity prichádzali ku kolesu šťastia a overili si znalosti z rôznych oblastí zameraných na Bratislavský kraj a získali drobné darčeky.

Projekt TELO-cvičňa

Hlavným cieľom projektu pod kuratelou župy je poskytnúť v priestoroch bývalej telocvične v budove Novej Cvernovky kreatívne zázemie umeleckým subjektom na poli súčasného tanca a pohybového divadla tvoriacim na území kraja. Svojím zameraním na súčasný tanec je tento priestor jediný svojho druhu na Slovensku. Zastrešuje aktivity takmer 30 domácich umelcov rôznych generácií. V roku 2021 sa začali v TELO-cvični realizovať aj medzinárodné rezidencie. Teší nás, že umelci aj takouto formou prepájajú kultúru v kraji s medzinárodnou umeleckou scénou. Hoci nejde o divadelný priestor v pravom zmysle slova, v bývalej telocvični sa už uskutočnili aj verejné vystúpenia umelcov. Župa priestory postupne vynovuje a zariaďuje potrebnou profesionálnou divadelnou technikou.

Cestovný ruch

V centre našej pozornosti sú inovácie, udržateľnosť a podpora regionálnych producentov.

Dva roky trvajúca pandémia ochromila aj cestovný ruch. Po nej sa stal pre zahraničných turistov doslova strašiakom vojnový konflikt na našej východnej hranici. Množstvo kontrahovaných zájazdov do Bratislavy bolo z tohto dôvodu v r. 2022 zrušených. Novým výzvam sa postavila aj krajská organizácia cestovného ruchu. Sústredili sme sa na tri kľúčové ciele. Inovácie, vďaka ktorým sme zatraktívnili nielen produkt cestovného ruchu, ale aj jeho propagáciu, a to najmä na domácom trhu. Podporu miestnych producentov a podnikateľov zasiahnutých pandémiou – najmä tých malých. A udržateľnosť, ktorá musí ísť ruka v ruke s rozvojom turizmu, orientovanú najmä na udržateľnú mobilitu.

Roadshow „Je to len na skok!“

Bratislava a okolie boli pred pandémiou navštevované najmä zahraničnými turistami. Naším cieľom bolo preto nájsť spôsob, ako zatraktívniť Bratislavský kraj pre návštevníkov zo Slovenska, ktorí si doteraz náš región nespájali s dovolenkovou destináciou. Našou odpoveďou bola unikátna roadshow cestujúca na začiatku letnej sezóny 2021 takmer mesiac po všetkých slovenských krajoch. V recyklovanom lodnom kontajneri sme cez virtuálnu realitu pomocou štyroch krátkych 360° filmov predstavili pestrú ponuku bratislavského regiónu a umožnili doslova vidieť zážitky na vlastné oči. Počas roadshow si našu virtuálnu realitu vyskúšalo asi 3 000 návštevníkov. Web stránku lennaskok.sk s ďalšími informáciami o show a regióne si pozrelo vyše 15 000 návštevníkov. Roadshow sprevádzala aj rozhlasová a online kampaň. V roku 2022 sa roadshow sústredila na západné Slovensko a počas troch mesiacov propagovala destináciu na miestach s vysokou návštevnosťou turistov či na veľkých podujatiach.

Zriadili sme unikátne infocentrum pod hradom Devín

Dizajnový kontajner z letnej roadshow sme využili aj po skončení kampane. Pod hradom Devín plnil po zvyšok sezóny úlohu dlho chýbajúceho infocentra. Návštevníci si tak vďaka jedinečnej virtuálnej realite mohli zalietať na balóne nad Karpatmi či zapádlovať na Malom Dunaji.

Račanskou lokálkou priamo do viníc a pivníc

Tento mimoriadne zaujímavý a udržateľný projekt sme realizovali v spolupráci s račianskymi vinohradníkmi. Miestne vinohrady a pivnice boli okrem dní tradičného vinobrania a vínnej špacírky pre návštevníkov zatvorené. Projekt zážitkového vláčika sa zrodil počas pandémie a od roku 2020 sa stal neoddeliteľnou ponukou letných piatkov. Podporili sme lokálnych vinohradníkov v ich snahe vytvoriť atraktívne turistické produkty spojené s vínom, ktoré priamo na území hlavného mesta dlho chýbali. Zároveň sme podporili udržateľnú mobilitu a Bratislavčanom či návštevníkom umožnili dostať sa za vínom spojmi MHD priamo z centra mesta. Rezervácia je jednoduchá, stačí pár klikov v našom vlastnom e-shope na **shop.bratislavaregion.travel**.

Oživili sme slovanskú minulosť

Súčasťou udržateľného turizmu nie je len ekológia, ale aj uchovávanie tradícií a kultúrno-historického dedičstva. Slovanskú minulosť a pamiatky, ktoré nám z obdobia Veľkej Moravy v regióne zostali, sme v spolupráci s odborníkmi z oblasti histórie a archeológie spropagovali sériou videí Slovania a Avari. Slovanské hradiská na Devínskej Kobyle, na Neštichu vo Svätom Jure a na Zámčisku nad Modrou sú zaujímavými tipmi na výlet a ich zviditeľnenie v rámci turistickej ponuky je dôležité aj z pohľadu ich obnovy a zachovania pre ďalšie generácie. Film o avarskom pohrebisku v Podunajských Biskupiciach či hradisku vo Vajnoroch, ktoré patria medzi najväčšie archeologické objavy z posledných rokov, majú skôr edukatívny rozmer, keďže ich nie je možné navštíviť, lebo po archeologickom zdokumentovaní sa ocitli pod novou diaľnicou. V téme sme pokračovali aj novou sériou podujatí Slovania, ako tu žili, čo nám zanechali. **Tieto aktivity sú súčasťou rozvoja novej Európskej kultúrnej cesty sv. Cyrila a Metoda, ktorú v r. 2021 certifikovala Rada Európy ako „európsku“.**

Letný vlak Záhoráčik má za sebou päť úspešných sezón

Výlet cyklistickým vlakom Záhoráčik smerom k Plaveckému krasu patrí už pre mnohých k letným tradíciám. Vzácne prírodné scenérie, ktoré ponúka táto časť regiónu, si zaslúžia byť obdivované, ale aj chránené. Preto už päť rokov ponúkame ekologickú formu dopravy, ktorá turistov na záhorské úpätia Malých Karpát či do borových hájov dovezie aj s ich bicyklom. Záhorie je zatiaľ turistami najmenej objavený región nášho kraja a aj takto prispievame k tomu, aby sa dostalo viac do povedomia návštevníkov s možnosťou využiť z hlavného mesta udržateľnú formu dopravy. Z dôvodu rekonštrukcie trate v r. 2022 nebolo možné Záhoráčik vypraviť, preto sme dočasne sprístupnili ekvivalentnú službu formou víkendového BajkBusu.

DANUBE BIKE & BOAT
Jedna rieka, dve krajiny, zážitky bez hraníc

Príroda v okolí Malého a Mošonského Dunaja je výnimočne krásna. Aj preto sme ako líder cezhraničného projektu DANUBE BIKE & BOAT realizovali Stratégiu rozvoja a marketingu turistickej destinácie Malý Dunaj.

S cieľom dostať ju do širšieho povedomia obyvateľov a návštevníkov kraja sme zároveň vytvorili novú turistickú destináciu s názvom Dunajské ostrovy. Tento projekt bol spolufinancovaný z programu spolupráce Interreg V-A Slovenská republika – Maďarsko. V rámci rozvoja udržateľnej mobility sme v roku 2022 spustili nový produkt SplavBus, ktorý má za cieľ zatraktívniť splavy na Malom Dunaji a zároveň obmedziť individuálnu dopravu spojenú s pohybom turistov.

Zdroj: otvorene-viechy.sk

Podporili sme malokarpatské Otvorené viechy

Ochutnať malokarpatské vína, zoznámiť sa priamo s vinármi a porozprávať sa s nimi o výrobe vína – aj toto patrí k modernému trendu slow food alebo pomalej gastronómie. A presne to ponúka návštevníkom projekt Otvorené viechy. Na rozdiel od veľkých podujatí na vínnej ceste, kde je snahou stihnúť čo najviac vinárov, povzbudzuje návštevníkov k tomu, aby vína a ich producentov spoznávali priebežne počas celej sezóny a okrem vychutnávania vína ocenili ich prácu. Aj v tomto prípade prispelo k zvýšeniu počtu hostí využitie e-shopu, ktorý pripravila OOCR Malé Karpaty.

Kaštieľ v Čunove prechádza komplexnou obnovou, vznikne v ňom ekoncetrum

Budovanie ekocentra pozostáva z troch fáz, a to rekonštrukcie národnej kultúrnej pamiatky – čunovského kaštieľa, priľahlej záhrady a sýpky.
V priestoroch ekocentra vznikne interaktívna expozícia, zameraná na rôzne zložky prírodného dedičstva regiónu (delta Dunaja, lužné lesy), spolu s tvorivými dielňami a multifunkčnou sálou. Stavbu ukončíme v lete 2023, expozíciu budeme inštalovať následne.

Cieľom ekocentra je prezentácia ekoturistických atrakcií celého regiónu, podpora spolupráce verejných a súkromných inštitúcií so zámerom ochrany prírodného dedičstva v slovenskom a rakúskom pohraničí, výuka tematicky zameraných environmentálnych a prírodovedných predmetov, krúžkov a kurzov pre všetky vekové kategórie, ktoré sa kombinujú s poznávacími aktivitami v prírode, či akcie pre širokú verejnosť s ekoturistickými službami.

Projekt bude financovaný prevažne cez Európsky fond regionálneho rozvoja prostredníctvom programu spolupráce Interreg V-A Slovensko – Rakúsko v rámci projektu Ecoregion SK-AT a programu spolupráce Interreg V-A Slovensko – Maďarsko v rámci projektu Ecoregion SK-HU.

KORZO Zálesie ocenené v CEZAAR 2020

KORZO Zálesie, **vybudované z cezhraničného projektu Danube Bike & Boat**, kde vedúcim partnerom bol Bratislavský samosprávny kraj, získalo ocenenie CEZAAR 2020 v kategórii exteriér. Táto jedinečná stavba prispela k postupnému pretváraniu zanedbaného pobrežia rieky na živú dedinskú promenádu.
Priestor v súčasnosti umožňuje prechádzky v prírode, objavovanie fauny a flóry a slúži ako oddychové miesto pre vodákov, cykloturistov a v neposlednom rade pre domácich obyvateľov. Bývalé smetisko na brehu rieky vystriedala oddychová plocha s malou rozhľadňou, dreveným mólom na vyloďovanie a korzovanie a prístreškami na piknik. Takisto pribudol prírodný amfiteáter pre malé kultúrne aktivity.

Projekt je spolufinancovaný z finančných prostriedkov programu Interreg SK-HU v rámci projektu Danube Bike & Boat.

Región prezentujeme aj za hranicami

Pri príležitosti sprevádzkovania novej lode Twin City Liner sme v budove nástupného terminálu prístaviska Schwedenplatz v centre Viedne otvorili **nové turistické informačné centrum Gate to Bratislava**. Aj takouto formou chceme prilákať do Bratislavy a okolia viac turistov z Rakúska a osloviť množstvo zahraničných turistov prichádzajúcich do Viedne. Mnohí z nich si už plánujú návštevu oboch hlavných miest v rámci jednej cesty.
V sídle Stálej rady OBSE vo viedenskom Hofburgu sme mali možnosť predstaviť **to najlepšie z nášho regiónu pred zástupcami 57 krajín sveta**. Odprezentovali sme to najzaujímavejšie formou gastro ochutnávok a top turistických destinácií kraja. Veríme, že aj takýmto spôsobom sme do nášho regiónu prilákali budúcich návštevníkov.

Pumptracková dráha Modra – Piesok

Na dráhe dlhej 113 metrov si rodičia a deti, široká verejnosť a hlavne cyklisti, korčuliari, skejtbordisti či kolobežkári môžu zdokonaliť svoju jazdu, sebadôveru a kondíciu. Bike park na Zochovej chate sa aj tento rok v letných mesiacoch stal obľúbeným a hojne navštevovaným miestom. Tento unikátny športový areál vznikol vďaka spolupráci BSK s mestom Modra.

Turistická rozhľadňa v Modre aj vďaka BSK

Teší nás, že turistická rozhľadňa Alexandra Filípka, situovaná na vrchu Veľká homoľa, sa za ostatné roky stala vyhľadávanou destináciou.

Bratislavský kraj sa na projekte v hodnote takmer 120-tisíc eur podieľal investíciou vo výške 59-tisíc eur.

Podporujeme rozvoj nových tematických ciest

Cyrilo-metodská cesta je európska kultúrna cesta, ktorá vzniká na silnom historickom príbehu a základoch kultúry, ktoré dali európskemu spoločenstvu solúnski bratia. Jej trasa siaha od moravského Velehradu cez slovenské historické centrá Nitru, Bojnú, Devín, cez maďarský Zalavár až po grécky Solún a Rím v Taliansku. Budovanie a rozvoj destinácie gestorsky zabezpečuje viacero regiónov na území Moravy a Slovenska. Bratislavský samosprávny kraj v spolupráci s organizáciou Slovenský dom Centrope sa aktívne podieľa na rozvoji novej Európskej kultúrnej cesty sv. Cyrila a Metoda, ktorá bola certifikovaná Radou Európy v r. 2021. Bratislavský samosprávny kraj sa zároveň stal aktívnym členom združenia Evropská kulturní stezka Sv. Cyrila a Metoděje.

Projekt je spolufinancovaný z finančných prostriedkov programu Interreg SK-CZ.

Veľkomoravská misia sv. Cyrila a Metoda

Ďalšou zaujímavou kultúrno-historickou cestou je **tematická cesta Petržalské bunkre**, ktorá spája tri verejnosti dostupné vojenské bunkre BS-8 Hřbitov, BS-6 Vrba a BS-4 Lány. Bývalé československé opevnenia majú významnú kultúrno-historickú hodnotu, pretože tvoria jedinečný a do určitej miery zachovaný vojenský komplex. V blízkosti bunkra Hřbitov je aj vojenský cintorín, ktorý patrí medzi pamiatky a zaujímavosti cyklotrasy.

Užitočnou pomôckou tematických ciest, využívajúcou moderné technológie, je mobilná aplikácia a online story mapa (mapa zážitkov), ktorú na svojej webovej platforme **mapa.bratislavaregion.travel** zjednotila krajská organizácia cestovného ruchu Turizmus regiónu Bratislava. Najnovším prírastkom je **Cesta šľachtických rodov**, v prvej fáze venovaná rodu Pálfiovcov, ktorý sa najvýraznejšie pričinil o rozvoj nášho regiónu.

RegioCoop SK-AT

Projekt RegioCoop SK-AT je v realizácii od roku 2020 v rámci programu cezhraničnej spolupráce Interreg SK-AT. Cieľom projektu je zvýšiť počet subjektov pôsobiacich v cezhraničnej spolupráci vo funkčnom území Slovenska a Rakúska so zreteľom na ich intenzívnejšie zosieťovanie a podporiť regionálny kooperačný manažment.

Deň Zeme

Pri príležitosti Medzinárodného dňa Zeme sa tradičné jarné podujatia spojené s čistením vodných tokov zjednotili do iniciatívy Voda je život a spoločne sa skoordinovali s miestnymi vodáckymi zväzmi. Pripravili sme kombináciu vzdelávacieho, športového a kultúrneho programu.

Rozvíjame unikátnu cestu železnej opony

Podarila sa nám veľká vec – zdokumentovali sme všetky existujúce stopy železnej opony v kraji. Primárne ide o objekty bývalých rôt Pohraničnej stráže, častí signálnej steny, betónové ihlany či stopy osamelých drevených stĺpov, ktoré kedysi držali neohroziteľnú líniu s totalitou. Všetky stopy je možné nájsť už aj na mape v mobile. Fakty a zaujímavosti o bývalej železnej opone na Slovensku sú k dispozícii na **mapy.bratislavskykraj.sk**. Obsah, tvorený spolu s Ústavom pamäti národa, je pretkaný interaktívnymi mapami histórie aj súčasnosti tohto miesta. Podľa presných GPS súradníc priblížia mapy aj osudy ľudí, ktorí sa rozhodli utiecť za slobodným svetom. V budúcnosti bude webová stránka obohatená o materiály pre učiteľov dejepisu či náuky o spoločnosti, ktoré im ponúknu námety na výučbu v teréne. Deti a študenti tak nemusia zažívať dejiny len z učebnice.

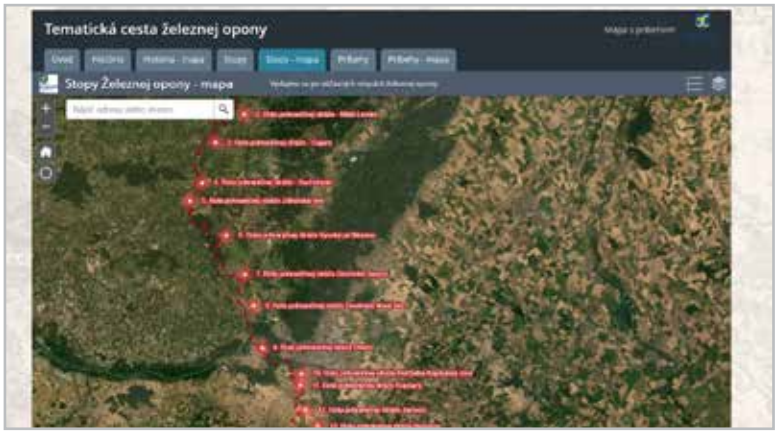

Replika signálnej steny a pamätník jej obetiam

BSK podľa historických plánov z archívu ÚPN zdigitalizoval bývalú signálnu stenu a jej nová replika bude osadená pri Cyklomoste slobody. Bude historicky korektná s využitím dobových materiálov a zachovalých prvkov, ktoré stále pribúdajú. Spolu s Pamätníkom obetiam železnej opony od akademického sochára Juraja Čuteka, informáciami o jej histórii bude prvkom vzdelávania pre všetkých.

Informačné tabule

Novinkou pre návštevníkov sú na mieste (ne)slobody informačné tabule, ktoré prinášajú množstvo informácií o systéme prísne stráženej hranice v komunistickom Československu. Okrem toho si môžu návštevníci pozrieť veľkoformátové dobové fotografie železnej opony, nainštalované na koloch bývalej signálnej steny.

Cyklistická a turistická infraštruktúra

Na viacerých miestach tematickej cesty železnej opony BSK vytvorí kvalitné zázemie pre domácich aj turistov. Konkrétne v Devínskej Novej Vsi pri Cyklomoste slobody pribudnú aj cyklopristrešky, priestor na výuku a malé akcie so sedením pri bunkri. Posilnené bude aj dnes často využívané miesto pre workout v prírode. Na finálnej podobe miesta spolupracujeme so župnou Strednou školou umeleckého priemyslu Josefa Vydru.

Strategické projekty a koncepčné dokumenty

Tvoríme inteligentný a lepší samosprávny kraj.

Zastúpenie kraja na pôde Európskej únie

Bratislavský kraj je prvým a najdlhšie pôsobiacim slovenským regiónom so zastúpením v Bruseli. V roku 2022 si pripomína už 20. výročie svojho založenia. **Cieľom Zastúpenia je presadzovať záujmy kraja v rámci legislatívy EÚ, vytvárať partnerstvá a spolupráce s regiónmi EÚ a propagovať región na európskej úrovni.**
Zastúpenie BSK pri EÚ zohráva kľúčovú úlohu pri rokovaniach s inštitúciami EÚ o nastavení nového programového obdobia. Po vypuknutí pandémie sme sa začali bližšie zapájať aj do prípravy nových nástrojov ako Plán obnovy či REACT-EU, ktorých cieľom je zmiernenie nepriaznivých dôsledkov pandémie.

Spolupracujeme s OSN

Bratislavský kraj bol v roku 2022 vybraný medzi 50 regiónov z celého sveta, ktoré budú súčasťou tzv. Metropolitného reportu OSN. Ide o vôbec prvý komplexný dokument OSN, ktorý skúma problematiku metropolitných regiónov. Experti zo Zastúpenia BSK pri EÚ sa v spolupráci s UN-Habitat podieľajú na práci pracovných skupín pripravujúcich Metropolitný report, ktorý bude schválený na jeseň 2022 v New Yorku.

Európsky výbor regiónov

Bratislavský samosprávny kraj dlhodobo presadzuje záujmy kraja aj na pôde Európskeho výboru regiónov (EVR), poradného orgánu inštitúcií EÚ, prostredníctvom ktorého môžu regióny, mestá a obce vstupovať do legislatívneho procesu EÚ. **Funkciu podpredsedu a predsedu slovenskej národnej delegácie v EVR zastáva predseda BSK Juraj Droba.** Náhradníkom je župný poslanec a starosta obce Rohožník Peter Švaral.
Medzi hlavné témy, ktoré BSK presadzuje, patria výzvy metropolitných regiónov, partnerstvo a viacúrovňové riadenia v rámci EŠIF a iniciatíva „beyond GDP“, ktorá má prispieť k objektívnejšiemu spôsobu merania vyspelosti regiónov.

Juraj Droba ambasádorom Dohovoru starostov a primátorov v oblasti klímy a energetiky

V rámci novootvorenej 2. komory Dohovoru starostov a primátorov v oblasti klímy a energetiky bol Juraj Droba vymenovaný za jedného z ambasádorov EVR.
Dohovor má za úlohu dohliadať na dosahovanie klimatických a energetických cieľov na miestnej a regionálnej úrovni. **Táto iniciatíva má podporiť implementáciu Európskej zelenej dohody, ktorej prioritou je dosiahnuť, aby sa z Európy do roku 2050 stal prvý klimaticky neutrálny kontinent.**
Dohovor starostov a primátorov združuje viac ako 10 000 miestnych samospráv v 61 krajinách. Obce a mestá sa v rámci dohovoru zaviazali podieľať sa na zelenej tranzícii a na presadzovaní spoločnej vízie, ktorej základ tvorí presvedčenie, že ľudia majú právo žiť v dekarbonizovaných a odolných mestách a obciach s prístupom k udržateľným, bezpečným a cenovo dostupným energiám.

INŠTITÚT REGIONÁLNEJ POLITIKY

Analytický útvar Inštitút regionálnej politiky Bratislavského kraja vznikol 1. mája 2020. Jeho vznik a fungovanie patrí medzi hlavné aktivity projektu Smart región BSK v rámci výzvy Inteligentný a lepší samosprávny kraj. Financovaný je z operačného programu Efektívna verejná správa (EVS). Analytici a analytičky inštitútu zabezpečujú analytické, strategicko-plánovacie a implementačné činnosti pre potreby strategického riadenia Bratislavského kraja v súlade s návrhom Vízie a stratégie rozvoja Slovenska do roku 2030 a v nadväznosti na úlohy analyticko-strategických jednotiek rezortov a ďalších orgánov verejnej správy.

Cieľ Inštitútu regionálnej politiky:

- tvoriť analýzy a prognózy pre kvalitné rozhodovanie – „evidence-based policy“,
- využívať SMART prístupy a riešenia,
- zvyšovať hodnotu verejných investícií a služieb – „hodnota za peniaze“,
- prinášať inovatívne nápady, prístupy a riešenia zo zahraničia.

Operačný program Efektívna verejná správa

EURÓPSKA ÚNIA Európsky fond regionálneho rozvoja

Kľúčové strategické a koncepčné dokumenty inštitútu:

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja kraja (PHRSR)

Bratislavský kraj od mája 2019 intenzívne pracoval na tvorbe programu PHRSR BSK na roky 2021 – 2027. Ide o kľúčový dokument s výhľadom do roku 2030. PHRSR nastavuje smer a priority rozvoja Bratislavského kraja a zároveň slúži ako nástroj na čerpanie verejných prostriedkov a eurofondov na nasledujúcich 10 rokov. Práve vďaka PHRSR je Bratislavský kraj schopný efektívne nastaviť opatrenia a aktivity, do ktorých by mali smerovať financie aj z Európskej únie. Vychádza z poznania aktuálnej situácie a problémov kraja, možných rizík a ohrození vo väzbe na existujúce stratégie a koncepcie. Dokument bol v júni 2021 schválený Zastupiteľstvom BSK.

Cieľom PHRSR je zabezpečiť kontinuálny rozvoj kraja po zohľadnení problémov a očakávaní obcí, miest, súkromného sektora a iných socioekonomických partnerov BSK. Bratislavský kraj dlhodobo čelí problémom územia v oblastiach ako doprava, životné prostredie, vzdelávanie, výskum a inovácie, sociálna starostlivosť, zdravotníctvo či cestovný ruch a kultúra.

Dokument PHRSR obsahuje osem hlavných priorít rozvoja kraja:

1. udržateľná mobilita a kvalitná dopravná infraštruktúra,
2. kvalitné a udržateľné životné prostredie,
3. školstvo, veda, výskum, inovácie a šport,
4. cestovný ruch, kultúra a kreatívny priemysel,
5. kvalitná a dostupná zdravotná starostlivosť,
6. sociálna inklúzia a dostupná sociálna starostlivosť,
7. moderná technická infraštruktúra a účinná bezpečnosť obyvateľov,
8. efektívne financovanie a komplexný rozvoj regiónu.

Tento program je návodom na riešenie, tvorí ho analytická časť, strategická časť a akčný plán. Súčasťou je aj SWOT analýza, ktorá presne definuje silné a slabé stránky kraja, možné príležitosti, ktoré môže BSK využiť, a ohrozenia, ktorým sa musí vyvarovať. Na spracovaní programu spolupracujú stovky partnerov z dotknutého územia. Koordináciu zastrešoval Inštitút regionálnej politiky Bratislavského kraja.

V budúcnosti bude inštitút zohrávať zásadnú úlohu pri koordinácii aktivít v nadväznosti na implementáciu PHRSR, komunikáciu a koordináciu relevantných aktérov a v neposlednom rade aj pri monitorovaní a hodnotení pokroku v plnení stanovených cieľov.

Stratégia rozvoja zdravotnej starostlivosti

Cieľom Stratégie rozvoja zdravotnej starostlivosti v Bratislavskom kraji na roky 2022 – 2026 je skvalitnenie a zefektívnenie riadiacich procesov reagujúcich na súčasné výzvy a očakávané trendy v oblasti zdravotnej starostlivosti. Stratégia zároveň formuluje smery vývoja a pohľad na budúci rozvoj zdravotnej a lekárenskej starostlivosti v BSK, a to nielen v rozsahu zákonom vymedzených kompetencií, ktorými sú o. i. vytváranie podmienok na rozvoj zdravotníctva, prenesený výkon štátnej správy na úseku humánnej farmácie, vydávanie povolení na prevádzkovanie zdravotníckych zariadení rôzneho typu, ale tiež vo svetle komplexného rozvoja územia zabezpečovaného rôznymi subjektmi.

Koncepcia inklúzie Rómov v Bratislavskom kraji do roku 2026

Cieľom dokumentu je dosiahnutie zmien v oblasti rovnosti a začleňovania Rómov žijúcich v Bratislavskom kraji, aby výsledkom bol realistický a financovateľný plán aktivít a odporúčaní, ktoré budú viesť k zastaveniu segregácie rómskych komunít, pozitívnemu spoločenskému začleňovaniu Rómov a ich nediskriminácii.

Social Progress Index (Index sociálneho pokroku)

Dokument navrhuje metodiku merania sociálneho rozvoja okresov a obcí v súlade s EU-SPI. Na základe získaných dát zostavíme rebríček pozorovania všetkých okresov a obcí BSK, ktorý bude slúžiť na rozvoj opatrení pre dané územie s cieľom zabezpečiť udržateľný rozvoj v regióne. Predmetom bude aj návrh mechanizmu spolupráce so socioekonomickými partnermi, zástupcami štátnej správy a miestnej samosprávy s cieľom získavania dát, zvyšovania informovanosti a jeho možnosti využitia.

Koncepcia sociálnej inklúzie na roky 2020 – 2030

Koncepcia, vypracovaná v spolupráci s akademickou obcou, mimovládnymi organizáciami, ministerstvami a so samosprávou, je ďalším z príkladov práce Inštitútu regionálnej politiky. Prináša dôležité zistenia o kvalite života, obsahuje sociálno-ekonomickú charakteristiku kraja a navrhuje opatrenia a aktivity na najbližšie desaťročie s cieľom zlepšiť životné podmienky ohrozených skupín obyvateľstva.

Koncepcia rozvoja športu a mládeže

Koncepcia rozvoja športu a mládeže v podmienkach BSK 2022 – 2026 sa zameriava na zber dát z usporiadaných športových a mládežníckych aktivít v Bratislavskom kraji, ich analýzu, identifikovanie problémov a návrhy riešení.

Stratégia Bratislava SMART Region

Všetky kompetencie Úradu BSK spájame s aplikáciou prístupu SMART, ako napr. udržateľná mobilita, životné prostredie, ľudské zdroje, sociálna inklúzia, správa vecí verejných (governance). Preto zadefinujeme a navrhneme opatrenie k zefektívneniu našich kompetencií.

Zavedenie systému riadenia kvality na SOŠ dopravnej

Spoločný systém hodnotenia kvality (The Common Assessment Framework – CAF) je nástrojom komplexného manažérstva kvality. Výsledkom CAF je zefektívnenie fungovania a zlepšenie kvality poskytovaných služieb, vykonanie samohodnotenia, identifikácia oblastí na zlepšovanie, meranie pokroku, ako aj zameranie sa na spätnú väzbu.

Koncepcia rozvoja verejnej osobnej dopravy

Koncepcia predstavuje detailný prehľad základnej infraštruktúry verejnej dopravy na území BSK pre jej ďalší rozvoj, prioritizáciu jednotlivých projektov modernizácie infraštruktúry pre prímestskú autobusovú a železničnú dopravu či skvalitnenie služieb poskytovaných v Integrovanom dopravnom systéme v Bratislavskom kraji (IDS BK). Účelom koncepcie je vytvoriť predpoklady na systémovú modernizáciu a údržbu základnej dopravnej infraštruktúry, aby jej stav zodpovedal moderným trendom pre komfortný a bezbariérový prístup k verejnej doprave.

Koncepcia rozvoja cestovného ruchu

V apríli 2022 bola Zastupiteľstvom BSK schválená **Koncepcia rozvoja cestovného ruchu Bratislavského kraja do roku 2030**. Dokument definuje hlavné priority BSK v oblasti cestovného ruchu ako prierezovej politiky regionálneho rozvoja. Kľúčovým konceptom je udržateľný rozvoj kraja, ku ktorému prispievajú štyri prioritné osi – Udržateľný cestovný ruch, Destinačný manažment, Destinačný marketing a Synergie regionálneho rozvoja.

Víziou je Bratislavský samosprávny kraj ako región, v ktorom aktéri cestovného ruchu spolupracujú a vzájomne sa podporujú pri rozvoji udržateľného cestovného ruchu, využívajúc prírodné, kultúrne a historické bohatstvo regiónu s efektívne zacieleným marketingom na lokálne špecifiká a jedinečnosť jednotlivých mikroregiónov na území kraja.

Adaptačný plán BSK na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy

Hlavným cieľom dokumentu je zhodnotiť zraniteľnosť územia na dosah zmeny klímy v katastrálnych územiach obcí Bratislavského kraja s primárnym zameraním na intravilán (sídelné prostredie), ako aj vytvoriť optimálne nastavenie adaptačného plánu regiónu na základe SMART princípu. Súčasťou plánu bude aj návrh adaptačných opatrení na podporu zmierňovania dosahu zmien klímy na naše územie.

Koncepcia zvyšovania priepustnosti a bezpečnosti vybraných križovatiek na cestách II. a III. triedy

Spracovali sme dopravno-kapacitnú situáciu vybraných križovatiek. Tento dokument bude slúžiť ako podklad na vypracovanie projektových dokumentácií na úpravu problémových križovatiek v kraji na cestách II. a III. triedy.

Železničné priecestia Bernolákovo a Ivanka pri Dunaji/ napojenie starej Seneckej na D4

Analýza dát na Úrade BSK a návrh IT platformy

Cieľom tejto analýzy je získať relevantné dáta z odborov Úradu BSK. Tie budú v zmysle dátovej kvality vyhodnotené a zverejnené.

RADA PARTNERSTVA PRE INTEGROVANÝ ÚZEMNÝ ROZVOJ

Eurofondy chceme v programovom období 2021 – 2027 implementovať lepšie, presadzujeme odklon od dopytového systému výziev a zvýrazňujeme úlohu regionálnych aktérov pri rozhodovaní.

Vznik a ciele rady partnerstva

V roku 2020 sme vytvorili Radu partnerstva pre integrovaný územný rozvoj BSK. Rada predstavuje regionálnu platformu územnej spolupráce sociálno-ekonomických partnerov na príprave, spracovaní, realizácii, monitorovaní a hodnotení Integrovanej územnej stratégie (IÚS) počas celého programového obdobia. **Rada partnerstva bude v novom programovom období zohrávať kľúčovú úlohu pri definovaní priorít kraja a má za cieľ zabezpečiť efektívny spôsob čerpania eurofondov v regióne.**

Jej členmi sa stali zástupcovia regionálnej a miestnej samosprávy, štátu v zastúpení ministerstiev, podnikateľského a akademického sektora vďaka zastúpeniu vedenia univerzít a SAV či občianskej spoločnosti z rôznorodých oblastí. **Predsedom Rady partnerstva pre integrovaný územný rozvoj BSK je župan Juraj Droba** a jej podpredsedom primátor hlavného mesta Matúš Vallo.

Dôležitou súčasťou rady partnerstva sú jej tematické komisie. Plnia funkciu pracovných skupín a pokrývajú kľúčové oblasti rozvoja územia – dopravu, školstvo, vedu, výskum a inovácie, cestovný ruch a kultúru, zdravotníctvo, sociálnu oblasť a životné prostredie. Ich úlohou bude aj zostavenie zásobníkov projektov pre jednotlivé oblasti.

Integrovaná územná stratégia a výber projektov

Predstavuje multisektorový plánovací a vykonávací dokument, ktorého úlohou je komplexné riešenie potrieb rozvoja kraja vrátane všetkých aktérov pôsobiacich na území kraja (štát, akademická obec, samospráva, podnikatelia a tretí sektor).

Jej úlohou je pomenovať štrukturálne problémy kraja a navrhnúť komplexné riešenia a opatrenia na ich odstránenie bez rozdielu na kompetenčnú príslušnosť navrhovaných riešení. Finálna stratégia bude predmetom schvaľovania v rade partnerstva. Táto bude následne schvaľovať konkrétne projekty pre podporu z Programu Slovensko.

Región si takto sám určí, ktoré projekty budú na jeho území podporené. Tento mechanizmus bude uplatnený najmä v opatreniach, ktoré sa týkajú kompetencií samospráv (infraštruktúra vzdelávania a sociálnych služieb, cyklodoprava a udržateľná mobilita, odpadové hospodárstvo, životné prostredie a adaptácia na zmenu klímy a pod.), a to vo finančnom objeme 68 miliónov eur zo zdrojov ERDF (celkové výdavky projektov so spolufinancovaním na úrovni 170 miliónov eur) a ďalších 71 miliónov eur z kohézneho fondu na tému udržateľnej dopravy v regióne.

IROP – INTEGROVANÝ REGIONÁLNY OPERAČNÝ PROGRAM

Integrovaný regionálny operačný program
2014 - 2020

Úrad BSK ako sprostredkovateľský orgán aktuálne v regióne implementuje takmer 100 projektov. Mestám a obciam pomáhame s administráciou, riadením a financovaním projektov. Prostredníctvom podpory IROP sme už pre rozvoj územia schválili takmer 69 miliónov eur. Len počas roku 2022 sme s prijímateľmi v regióne uzavreli ďalších 13 nových zmlúv o poskytnutí nenávratného finančného príspevku (NFP) v hodnote viac ako 30 miliónov eur, schválenie ďalších projektov nás čaká v najbližšom čase.

IROP pomáha budovať chýbajúce kapacity v základných a materských školách

Prostredníctvom výzvy IROP bolo v priebehu roku 2022 schválených a zazmluvnených spolu **26 projektov zameraných na zvyšovanie kapacít v základných školách v Bratislavskom kraji**. Celková výška podpory v troch hodnotiacich kolách výzvy dosiahla viac ako 62 miliónov eur. BSK z tohto balíka implementuje 15 projektov v pozícii sprostredkovateľského orgánu – pomáhame mestám a obciam s náročnou realizáciou projektov v krátkom čase (všetky aktivity musia byť ukončené do konca roka 2023).

Chýbajúce kapacity infraštruktúry vzdelávania sú dlhodobo jedným z najväčších problémov samospráv na území Bratislavského kraja. Analýza spracovaná počas prípravy Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja kraja nám ukázala, že v regióne chýba viac ako 360 kmeňových tried. Úrad BSK v spolupráci so župnými poslancami a s Ministerstvom investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR dokázal presvedčiť Európsku komisiu o potrebe tejto investície, v rámci IROP vznikla nová prioritná os a v lete roku 2021 bola vyhlásená výzva. Pôvodnú alokáciu sa podarilo vďaka kvalitnej príprave projektov navýšiť o ďalších 20 miliónov. **Vďaka týmto projektom tak v kraji pribudne 214 nových kmeňových tried.**

Okrem navyšovania kapacít sú projekty zamerané aj na **uplatnenie moderných princípov SMART školy**. Smerujú k tomu, aby boli školy zelené, inkluzívne, digitálne a otvorené. V rámci projektov sú tiež riešené aj doplnkové aktivity a investície do modernizácie a budovania školských kuchýň a jedální, telocvični, ale tiež vonkajších areálov škôl. Takmer všetky projekty sú už v realizácii, pričom prvé nové triedy sa otvorili už v septembri tohto roka.

V marci tohto roka bola vyhlásená aj výzva na podporu materských škôl – „Zvýšenie kapacít infraštruktúry materských škôl v Bratislavskom kraji“. Do výzvy s alokáciou 24 miliónov eur sa zapojilo veľké množstvo miest a obcí, prvé projekty by mali byť zazmluvnené už v septembri a **do konca roku 2023 tak vznikne ďalších približne 1 000 miest pre deti v škôlkach**.

Implementácia v číslach

- **23 projektov** na modernizáciu a zvýšenie kapacít MŠ za 8 mil. €
- **15 projektov** na zvýšenie kapacít ZŠ za 37,6 mil. €
- **30 projektov** na zlepšenie vybavenia základných škôl za 3,4 mil. €
- **10 projektov** na obnovu a budovanie zariadení sociálnych služieb za 6,6 mil. €
- **6 projektov** na podporu infraštruktúry verejnej dopravy za 5 mil. €
- **13 projektov** výstavby a modernizácie cyklotrás za 8 mil. €

Vďaka podpore IROP zlepšujeme kraj

Vzdelávanie
V rámci podpory budovania materských škôl v kraji máme už za sebou dve výzvy s podporenými 19 projektmi v hodnote 8 miliónov eur. **Nové škôlky sú už v prevádzke** v Chorvátskom Grobe, Senci, Rohožníku, Hamuliakove, Ivanke pri Dunaji, Závode, Budmericiach, v obciach Hrubý Šúr, Veľké Leváre, Bernolákovo, Dunajská Lužná a Kráľová pri Senci. Ďalšie projekty sú ešte vo výstavbe. Chýbajúce kapacity sú však stále veľkým problémom, preto v tomto roku zazmluvníme ďalšie nové projekty za viac ako 24 miliónov eur.

IROP podporuje aj tému **skvalitnenia výučby na základných školách prostredníctvom budovania moderných odborných učební**. Realizovalo sa 30 projektov v celkovej hodnote 3,4 mil. eur.

V regióne sa aktuálne realizuje 26 projektov na **zvýšenie kapacít základných škôl**. Projekty riešia prístavby, nadstavby, nové pavilóny, ale tiež doplnenie odborných učební, telocviční, jedální a kuchýň. S ohľadom na udržateľnosť sa zaoberajú aj znižovaním energetickej náročnosti a revitalizujú školské areály s využitím zelených riešení.

Sociálne služby
Na projekty s témou podpory infraštruktúry sociálnych služieb sme už schválili takmer 7 miliónov eur. Ide o projekty zamerané na výstavbu zariadení pre seniorov (Veľké Leváre, Vištuk, Tomášov či Dunajská Lužná), komunitných centier (Malacky), centier sociálnych služieb (Šenkvice), ale tiež detských jaslí (Malacky a Senec).

Udržateľná doprava
Úspešný príklad **vybudovaných prestupných terminálov** v Šenkviciach, Malackách a vo Svätom Jure nasledujú investície do terminálov v obciach Veľké Leváre a Bernolákovo a tiež projekt na vybudovanie záchytného parkoviska v meste Senec. Sú to projekty, ktoré uľahčia obyvateľom kraja využitie udržateľných foriem hromadnej dopravy a znižujú záťaž na životné prostredie.

Viac ako 8 miliónov eur smeruje tiež **do podpory cyklodopravy** v kraji. Nové cyklotrasy nájdeme v obciach Most pri Bratislave, Slovenský Grob alebo v meste Malacky. Viaceré realizácie sú pred dokončením, celkovo IROP podporil 13 projektov nových cyklodopravných spojení.

PROGRAM SPOLUPRÁCE INTERACT

Interreg stelesňuje jednu zo základných hodnôt EÚ, a to spoluprácu medzi ľuďmi, regiónmi a krajinami, ktoré sú v našej blízkosti.

Pohraničné regióny sú miestami, kde by sa proces európskej integrácie mal pociťovať najpozitívnejšie – štúdium, odborná príprava, práca, starostlivosť a podnikanie naprieč hranicami sú všetko každodenné činnosti, ktoré by mali byť možné bez ohľadu na existenciu administratívnej štátnej hranice. Hlavné úspechy programov Interreg zahŕňajú lepšiu prepojiteľnosť, zlepšenie životného prostredia, zdravia a hospodárskeho rastu. Od projektov zameraných na kontakty medzi ľuďmi po investície do infraštruktúry a podporu iniciatív inštitucionálnej spolupráce, iniciatíva Interreg prispela k dosiahnutiu skutočného rozdielu v pohraničných regiónoch.

Spustenie programu Interact IV

BSK vykonáva úlohy riadiaceho orgánu programu spolupráce INTERACT už od roku 2008, t. j. už v troch programových obdobiach: 2007 – 2013, 2014 – 2020 a v tom aktuálnom 2021 – 2027. Po viac ako štvorročných prípravách za účasti Európskej komisie, všetkých členských štátov EÚ, Nórska a Švajčiarska schválila v júli 2022 Európska komisia program Interact IV. Celý proces programovania prebehol hladko a v konštruktívnej atmosfére, a to i vďaka profesionalite, prístupu a komunikácii Bratislavského samosprávneho kraja. Nový program spustí svoje aktivity 1. 12. 2022.

V roku 2022 oslavuje program Interact už 20 rokov svojej existencie

Interact bol vytvorený s cieľom pomôcť zlepšiť administratívne kapacity a skvalitniť riadenie všetkých aktérov v rámci európskej územnej spolupráce/Interreg. Programov Interreg je v celej EÚ takmer 100 a práve tie sú hlavnými „zákazníkmi“ Interactu, ktorého cieľom je zjednodušovanie procesov a spolupráce. Pomáha riadiacim orgánom, sekretariátom, audítorom, ale aj členom monitorovacích výborov v celej EÚ, vo Švajčiarsku a v Nórsku, aby mali prístup k aktuálnym informáciám, mohli si vymieňať skúsenosti a vzdelávať sa. Organizuje rôzne školenia, semináre, workshopy a siete na odborné témy. Má aj vlastné online kurzy, vypracúva rôzne príručky, vzorové formuláre a databázy tak, aby sa mohli „zákazníci“ sústrediť na svoje hlavné úlohy a nemuseli sami vymýšľať napríklad formuláre pre svoj program. Týmto nielen získajú čas a ušetria peniaze, ale uľahčia život aj svojim prijímateľom, pretože ak viacero programov použije rovnaký formulár, prijímatelia sa nebudú musieť učiť používať vždy nový, ale budú ho poznať a vedieť s ním pracovať.

Deň európskej spolupráce

Deň európskej spolupráce prezentuje nielen výborné cezhraničné projekty, ktorých súčasťou je BSK. Program INTERACT v sérii videí na tému doprava, vzdelávanie, história, životné prostredie a kultúrne dedičstvo predstavil, čo BSK spoločne s partnermi v Rakúsku, Maďarsku či Českej republike vybudoval a čo chystá.

Úspešná implementácia programu Interact III

Počas uplynulých siedmich rokov program Interact realizoval stovky seminárov, školení a stretnutí a taktiež vydal mnohé prospešné publikácie na tému programový manažment, finančný manažment či komunikácia. Veľmi žiadané sú i online kurzy. Všetkým záujemcom o programy Európskej územnej spolupráce/Interreg pomôže portál **www.interreg.eu** a databáza s viac ako 26 000 projektmi **www.keep.eu**.

Zamestnanci a poslanci župy skrášlili brehy Moravy

Aj zamestnanci a poslanci župy sa zapojili do iniciatívy Deň európskej spolupráce a pod taktovkou programu INTERACT spoločnými silami vyčistili slovensko-rakúske pohraničie.

Propagujeme myšlienky tolerancie a spolupráce v zjednotenej Európe

Vízie budúcnosti zjednotenej Európy prinášame bližšie k ľuďom v kraji aj v rámci podujatia Deň európskej spolupráce s podtitulom Namaľujme si budúcnosť spoločne.

O extrémizme sme diskutovali s našimi študentmi

Extrémizmus a témy rezonujúce v spoločnosti sme stihli ešte pred príchodom ochorenia COVID-19 predebatovať s takmer 600 študentmi župných škôl aj po inscenácii o skutočnej udalosti – Natálka v Novej Cvernovke a Divadle ARÉNA. Na diskusii organizovanej programom INTERACT a zameranej na boj proti extrémizmu sa zúčastnili aj tváre, ktoré sú študentom známe, ako standupista Bekim Aziri, speváčka Celeste Buckingham a herečka SND Judit Bárdos.

Bratislavský samosprávny kraj

Bratislavský kraj má rozlohu 2 052,6 km² a 79,5 % podiel mestského obyvateľstva.

Na jeho území sa nachádza 8 okresov (z toho je 5 mestských):
- Bratislava I
- Bratislava II
- Bratislava III
- Bratislava IV
- Bratislava V
- okres Malacky
- okres Senec
- okres Pezinok

Kraj má 89 obcí (z toho je 7 miest):
- Bratislava
- Malacky
- Stupava
- Pezinok
- Svätý Jur
- Modra
- Senec
- a 17 bratislavských mestských častí

Bratislavský samosprávny kraj

má v zriaďovateľskej pôsobnosti 80 organizácií a 3 obchodné spoločnosti.

57 škôl a školských zariadení (12 gymnázií, 6 spojených škôl, 15 priemyselných a odborných technických a poľnohospodárskych škôl, 4 obchodné a 1 hotelová akadémia, 8 odborných škôl zameraných na služby, 4 umelecké školy, 2 zdravotnícke a 2 pedagogické školy, 2 jazykové školy a 1 školský internát)

4 divadlá (Bratislavské bábkové divadlo, Divadlo ARÉNA, Divadlo ASTORKA Korzo '90, Divadlo LUDUS)

3 kultúrne zariadenia (Malokarpatská knižnica v Pezinku, Malokarpatské múzeum v Pezinku a Malokarpatské osvetové stredisko Modra)

14 zariadení sociálnych služieb

1 poliklinika (Karlova Ves)

3 strediská Správy ciest Bratislavského samosprávneho kraja (t. j. Malacky, Pezinok a Senec), Regionálne cesty Bratislava, a. s., Regionálna správa ciest Bratislavského samosprávneho kraja, a. s.

Bratislavská integrovaná doprava, a. s.

V župných zariadeniach máme viac ako 4 000 zamestnancov. Spravujeme 426 budov, zabezpečujeme údržbu 129 mostov a všetkých ciest II. a III. triedy v regióne v celkovej dĺžke 512 km.

Päť rokov

BRATISLAVSKÝ KRAJ

Bratislavský samosprávny kraj
Sabinovská 16, P. O. BOX 106
820 05 Bratislava 25

@bratislavskykraj.sk
bratislavsky_kraj
BratislavskyKraj

podatelna@region-bsk.sk
02/4826 4111
www.bratislavskykraj.sk

Vydal Bratislavský samosprávny kraj, 2022